

BME DIÁKKÖZPONT

**A Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem**

2008

**friss
diplomásainak
elhelyezkedési
esélyei**

Felmérés a BME-n 2006-ban végzettek körében
és a 2004-ben végzettek utókövetése

**A Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem**

friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei

Felmérés a BME-n 2006-ban végzettek körében
és a 2004-ben végzettek utókövetése

Készítette:

Szabó Imre

Felelős kiadó:

Szabó Imre

Budapest, 2008. november 7.

Készült a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Diákközpontja és a Műegyetemi Ifjúsági Egyesület gondozásában.

További információ: www.sc.bme.hu/felmeresek, 1/463-2521

 BME DIÁKKÖZPONT

Tartalomjegyzék

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
2. BEVEZETÉS, MÓDSZERTAN	7
2.1. A kérdőívek összeállítása, kiértékelése	8
2.2. Reprezentativitás	9
2.2.1. A 2006-ban végzetek reprezentativitása	10
2.2.2. A 2004-ben végzetek reprezentativitása	11
3. LAKHATÁS	13
3.1. Lakóhely	14
3.1.1. A 2006-ban végzetek lakóhelye	14
3.1.2. A 2004-ben végzetek lakóhelye	15
3.2. Lakástulajdon, lakhatás	15
3.2.1. A 2006-ban végzetek lakástulajdona, lakhatása	15
3.2.2. A 2004-ben végzetek lakástulajdona, lakhatása	17
4. TANULMÁNYOK FINANSZÍROZÁSA	19
4.1. Ösztöndíjak, támogatások és egyéb jövedelemforrások	20
4.2. Külföldi képzés, csereprogram	22
5. A TANULMÁNYOK MEGÍTÉLÉSE	25
5.1. Az egyetemen tanultak hasznosíthatósága	26
5.2. A képzés megítélése	26
5.3. A képzés erősségei, valamint hiányosságai, gyengeségei	28
5.4. A szakma erkölcsi és anyagi megbecsültsége	29
6. TOVÁBBKÉPZÉS	31
6.1. A 2006-ban végzetek megvalósult továbbképzései	32
6.2. A 2006-ban végzetek további képzési igényei	37
6.3. A 2004-ben végzetek megvalósult továbbképzései	37
7. MUNKAERŐ-PIACI STÁTUSZ, ELHELYEZKEDÉS	41
7.1. Státusz	42
7.2. Elhelyezkedés	44
7.2.1. Az elhelyezkedést segítő csatornák	44
7.2.2. Az elhelyezkedéshez szükséges idő	46
7.2.3. Az elhelyezkedéshez elvárt segítségforrások	47
8. A JELENLEG BETÖLTÖTT MUNKAHELY	49
8.1. Munkahelyváltás, mellékállás	50
8.2. A munka szakmaisága, a munkakör	51
8.3. Vezetői beosztás, előrelépési lehetőség, elégedettség	54
8.4. Méret, cégforma, tulajdonosi szerkezet	56
8.5. Mobilitás	57
8.6. Nyelvismeret	58
8.7. Jövedelmi viszonyok	60
MELLÉKLETEK	65
1. számú melléklet: Szakok és kibocsátások 2006-ban	66
2. számú melléklet: A 2006-ban végzetek kérdőíve	67
3. számú melléklet: A 2004-ben végzetek kérdőíve	72
HIVATKOZÁSJEGYZÉK	75

1.

Vezetői összefoglaló

1. Vezetői összefoglaló

Az új felsőoktatási törvény 2005. évi életbe lépésével újabb lendületet kapott a diplomások pályakövetése, mivel jogszabályilag előírt feladat lett a felsőoktatási intézményeknek, azonban ezen a téren egyetemünk már 2005-ben is több éves múltra tekintett vissza. A BME-n 1999-től évente, így immár tizedik alkalommal készítettük el a Műegyetemen végzettek pályakövetéséről szóló elemzésünket. Első alkalommal az 1997-ben végzettek, ebben az évben pedig a 2006-ban, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók felmérésére irányult a vizsgálat. Fontos felismerni, hogy az utókövetés eredményei lehetőséget biztosítanak önmagunk jobb megismerésére és fejlesztéseink megalapozására, pusztán a törvényben foglaltak betartásával.

A vizsgálat keretében idén a 2006-ban diplomát szerzettek közül 1667-et, a 2004-ben diplomát szerzettek közül pedig 1496-at értünk el kérdőívünkkel. A válaszadók száma sorrendben 311 és 288 volt, akik válaszaik alapján készített részletes elemzésből a következő megállapítások emelhetők ki:

1. A végzettek és szülei lakóhely szerinti megoszlása alapján megállapítható, hogy a fővárosba történő migráció továbbra is jelentős. Amíg a végzettek szüleinek 34,0%-a él Budapesten, addig a végzettek 63,6%-a budapesti lakos. A külföldön élők részaránya pedig 7,3%. A 2004-ben végzettek körében a fővárosiak aránya majdnem 5%-kal csökkent (59,6%-ra) a 2 évvel ezelőtti adatfelvételhez képest.
2. A végzettek 40,0%-a jelezte, hogy saját lakásában lakik, amely megfelel a korábban mérteknek.
3. A lakhatással kapcsolatos költségek vonatkozásában a konkrét havi összegről beszámolóik 2008 márciusában átlagosan 58 ezer Ft-ot költöttek lakhatásra (lakbérre és rezsiire együttesen), ami csaknem a bruttó keresetük egyötöde. A 2004-ben végzettek magasabb átlagos jövedelmi színvonalának köszönhetően az általuk fizetett lakhatási költségek csak a 2008 február havi bruttó átlagkeresetük 16,5%-át teszik ki.
4. A tanulmányok finanszírozásában a családi támogatás egyértelműen vezet, a végzettek 96,5%-át támogatta anyagiilag a családja. Az állami támogatás szerepe is igen jelentős, mivel a volt hallgatók közel 80%-a részesült ilyenben tanulmányai során. Munkajövedelemről a végzettek 47,3% tett említést.
5. Az elmúlt években folyamatosan nőtt a tanulmányaik során diákhitelt igénybe vevők aránya (a válaszadók 30,3%-a). A hitelt igénylők átlagosan 7,1 féléven keresztül, havi 21 ezer Ft-ot igényeltek.
6. A volt hallgatók 23,0%-a jelezte, hogy egyetemi éveik során részt vett valamilyen külföldi tanulmányúton, részképzésen, csereprogramon, amely arány megegyezik az előző évivel.
7. A végzettek – a korábbi évekhez hasonlóan – a másfél-két éves munkaerő-piaci tapasztalatuk alapján az egyetemen szerzett ismereteket elengedhetetlenek (17,8%), vagy jól használhatóak (35,2%) tartják, igaz a végzettek 37,8%-a csak részben használhatónak tekinti azokat.
8. Az idén felvett adatok megerősítik a korábbi felmérések eredményeit, miszerint a végzettek többsége a tanulmányokra vonatkozó értékelés során mind a szakmai szemléletre, mind pedig az erős elméleti alapokra vonatkozó állításokkal egyetértett, csupán néhányan fogalmaztak meg ellentétes véleményt. Kevesen tartják igaznak, hogy a szakmai ismeretek hiányosak, vagy elavultak lennének. Az erős elméleti oktatás mellé azonban nem minden esetben sikerül a megfelelő gyakorlat biztosítása, mivel a válaszadók közel egyharmada maximálisan egyetértett azzal a megállapítással, hogy „*kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség*”.
9. A szakma anyagi megbecsültségére vonatkozó vélemények javultak az előző évihez képest, míg az erkölcsi megbecsülésre vonatkozó értékelés szinte megegyezik vele. Továbbra is igaz, hogy a végzettek összességében inkább tartják szakmájukat erkölcsileg megbecsültnek, mint anyagilag elismertnek. A tavalyi arányhoz hasonlóan idén is közel háromnegyednyien válaszoltak úgy, hogy szakmájuk – erkölcsi presztízsét tekintve – a legnagyobb elismertségnek örvend, vagy a jól elismert szakmák közé tartozik.
10. A végzettek 64,1%-a részt vett vagy jelenleg részt vesz továbbképzésben. A diplomaszerezés utáni továbbtanulás legfőbb motivációja a karrierélek megvalósítása (51,5%), illetve az ismeretek frissítése (32,7%). A továbbképzések túlnyomó részét a munkahely finanszírozza, a saját anyagi hozzájárulás átlagos mértéke alacsony. A megvalósult, vagy jelenleg is tartó továbbképzések között a szakirányú továbbképzések, a menedzsmenttel, gazdasági ismeretekkel kapcsolatos képzések és a nyelvi képzések fordulnak elő legnagyobb arányban, míg formájukat tekintve a vállalati

- képzések és a tanfolyamok súlya a legnagyobb. Annak ellenére, hogy a végzetek többsége már részt vett, vagy jelenleg is részt vesz valamilyen tanfolyamon, továbbképzésen, a végzett hallgatók körében óriási az igény a további tanulásra, a 2006-ban végzetek 87,7%-a, a 2004-ben végzetek 88,9%-a érzi szükségét ennek.
11. Az 1999 óta most mértük a legmagasabb foglalkoztatottsági arányt (91,7%) a végzetek körében. A doktoranduszok és nappali tagozatos hallgatók aránya 7,1%, a munkanélküliek aránya 0,6%, valamint az egyéb inaktív arányuk 0,6%.
12. A 2004-ben végzetek esetében is megfigyelhető az az általánosan ismert jelenség, amelyet az életpálya kezdeti szakaszán megfigyelhető helykeresés, a munkaerőpiacra lépés ideiglenes elhalasztása, a későbbi stabilabb munkaerő-piaci pozíciók kialakulása jellemez. Az elmúlt két évben az összes foglalkoztatott aránya 2,6%-kal nőtt, és eközben a hallgatók aránya csökkent.
13. A megkérdezettek több mint egynegyede ismerősök segítségével helyezkedett el, így továbbra is ez a legsikeresebb álláskeresési csatorna. Az online állásközvetítő oldalak álláskeresésben betöltött szerepe az elmúlt hat évben ötszörösére nőtt.
14. Az első munkahely megtalálása előtt a végzetek csak 58,6%-a vett részt valamilyen kiválasztási eljárásban, és közülük több mint fele csupán 1-2 cégnél.
15. Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje 2002-2004 között 2,4 hónapról 1,6 hónapra csökkent, ami azóta stagnál. A válaszadók 58,2%-a már tanulmányai alatt elhelyezkedett, továbbá az 1 hónapon belül állás-hoz jutók aránya 65,1%.
16. A végzetek 70,2%-a nyilatkozott úgy, hogy az elhelyezkedéshez nem kapott segítséget az egyetemről, ami sajnos jelentős emelkedés a múlt évhez képest. A válaszadók többféle segítséget is elvártak (csökkenő sorrendben: állásközvetítés, céglőadások, gyárlátogatások szervezése, felkészítés az interjúra, álláskeresést segítő kiadványok készítése). Megfigyelhető, hogy az állásinterjúra való felkészítés fontossága az elmúlt öt évben folyamatosan növekedett.
17. Az elmúlt tíz évben megfigyelhető volt, hogy az általunk megkérdezett pályakezdekők azonos idő alatt egyre több szervezetnél próbálták már ki magukat, de ezt a tendenciát az ezévi adatok nem igazolták vissza. A végzetek 64,6%-a dolgozik első munkahelyén, amely érték alacsonyabb a múlt évinél és megfelel a korábbi évek arányainak. Ezzel párhuzamosan megfigyelhető az is, hogy csökkent a legalább harmadik munkahelyükön dolgozók aránya. Négy éves időtávon vizsgálódva megállapítható, hogy a 2004-ben végzeteknek már kevesebb mint a fele dolgozik az első munkahelyén.
18. A végzetek 13,2%-a rendelkezik mellékállással.
19. Tíz év adatait vizsgálva kijelenthető, hogy mindeztáig a 2006-ban végzetek körében mértünk a szakmájukban dolgozók második legmagasabb arányát, ugyanis másfél évvel a diplomaszerezést követően a végzetek 79,4%-a dolgozott a szakmájában. A 2004-ben végzetek majdnem 80%-a szakmájában, 15,2%-a pedig részben szakmájában dolgozik.
20. A társadalmi szinten általános üvegplafon jelenség, miszerint a férfiak magasabb arányban töltenek be vezető pozíciókat, végzettjeink esetében is érvényes. Míg a férfiak 13,5%-a vezető, addig a nőknek mindössze 2,9%-a. A beosztottaik száma átlagosan 14 fő. A nemek közötti egyenlőtlenség jobban érződik, ha a 2004-ben végzetek két időpontban felvett adatait vizsgáljuk. A 2004-ben végzetek esetén a két évvel ezelőtt mért 9%-nyi különbség (a férfiak 15,7%-a, a nők 7,0%-a volt akkor vezető) megkétszereződött (a férfiak 26,1%-a, a nők 8,3%-a vezető).
21. A végzetek 55,2%-ának – saját bevallása szerint – egy-két éven belül lesz lehetősége valamilyen szakmai/vezetői előrelépésre. A kérdést először öt éve tettük fel, azóta az előrelépésben bizakodók aránya most érte el a legmagasabb értéket. A 2004-ben végzetek körében az elmúlt két évben 9%-kal nőtt a szakmai/vezetői perspektívában bizók aránya. Azok körében, akik munkahelyükön nem látnak maguk előtt szakmai vagy vezetői perspektívát, magasabb az inkább nem vagy egyáltalán nem elégedettek összesített aránya. Feltehetőleg az elégedetlenségnek nem csak a vezető/szakmai perspektíva hiánya az oka, hanem az a kereseti hátrány, amely az elégedetlenek körében mérhető. Ugyanis 2007. évi átlagkeresetet tekintve, a 2006-ban végzetek körében a munkahelyükkel elégedettek 57%-os, míg a 2004-ben végzetek körében 12%-os kereseti előnnyel rendelkeztek. Úgy tűnik, hogy a munkahellyel való elégedetlenség cselekvésre ösztönzi a válaszadókat, ugyanis az elégedetlenség fokának növekedésével növekszik az új munkahelyet keresők aránya. Amíg a teljesen elégedettek csupán 5,5%-a, addig az egyáltalán nem elégedettek 78,4%-a keresett az adatfelvétel előtti négy hétben új állást. Mindkét vizsgált évfolyamon az összes válaszadó közel 20%-a keresett új állást.

22. A végzettek döntő többsége (90,7%) a piaci szférában dolgozik, és csak a válaszadók 7,5%-ának a munkahelye valamely köztisztviselői intézmény.
23. A 2001-ben végzeteknek tettük fel először azt a kérdést, hogy hány percet ingáznak naponta lakóhelyük és munkahelyük között. Az eltelt hat év alatt több mint 20 perccel (71 percre) nőtt a napi átlagos ingázással töltött idő. A budapesti székhelyű cégek alkalmazottai 80 percet ingáznak naponta, míg a vidéki székhelyű cégeknél dolgozók kevesebbet, 65 percet.
24. A mobilitási hajlandóság, a rugalmasság az elmúlt 5 évben végzeteket vizsgálva nagyon kismértékben, de növekedett. Míg a 2002-ben végzetek 55%-a, addig a 2006-ban végzetek 58,4%-a költözne el, ha munkája megkívánná.
25. A 2006-ban végzetek 2007. év 1 havi bruttó átlagkeresete 315 815 Ft, 2008. februári átlagkeresete 318 480 Ft, míg a 2004-ben végzetek esetén a 2007. év 1 havi bruttó átlagkereset 405 960 Ft, 2008. februári átlagkeresete 393 610 Ft volt.
26. A szellemi foglalkozásúak – KSH terminológia szerint – számított havi bruttó átlagkeresete 2006-ban 255 580 Ft volt. A országos helyzethez képest tehát átlagos végzettjeink továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is.
27. A 2004-ben végzetek reáljövedelme 2 év alatt 38,9%-kal nőtt.
28. Összehasonlítva a végzett férfiak és a nők átlagkeresetét, megállapítható, hogy egy nő, férfi kollégája keresetének (mind a 2007. évi havi átlagkeresetek, mind a 2008 februári keresetek alapján) mindössze 75%-át keresi. Természetesen itt átlagértékekről van szó, amelyek a két nem szakmánként, karonként eltérő arányai miatt csak tájékoztató jellegűek.
29. Korábbi években már igazolt várakozásunk, miszerint a vezető beosztásban dolgozók jövedelme nagyobb, mint a nem vezetőké, ebben az évben nem igazolódtott be.

2.

Bevezetés, módszertan

2. Bevezetés, módszertan

Az általunk immár tizedik alkalommal elvégzett utókövetéses vizsgálat részét képezi a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) minőségbiztosítási rendszerének, melynek keretében az egyetem rendszeresen felmérést végez az elsős hallgatók, a végzett hallgatók és a végzeteket foglalkoztató szervezetek körében.

Jelen felmérés célja, hogy képet kapjunk a végzett hallgatók munkaerő-piaci helyzetéről. A trend-jellegű megállapításainkat a korábbi évfolyamok azonos időtartamú munkapiaci ismeretekkel rendelkező válaszadóink válaszaihoz mérjük. Utókövetéses vizsgálatunkat most másodszor oly módon bővítettük, hogy a 2004-ben diplomát szerzett és két évvel ezelőtt már felmért évfolyamot ismételten megkerestük. Igaz, vizsgálatunk nem személyhez kapcsolódik, de az adott évfolyamra tett megállapításaink így is érdeklődésre tarthatnak számat. Ahhoz, hogy az adatok kiértékelése során kapott információkat mérni tudjunk, – a forrás pontos megjelölése mellett – felhasználjuk az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM) honlapján elérhető statisztikai programból származó információkat, továbbá merítünk az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSZ), a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által közzétett adatokból is.

2.1. A kérdőívek összeállítása, kiértékelése

A felmérést a korábbiakkal megegyező módon, önkitöltős kérdőíves technikával hajtottuk végre. A kérdőíveket a BME Diákközpont a Hallgatói Információs és Pénzügyi Rendszer (Neptun rendszer) segítségével – az adatvédelmi szabályok betartása mellett – juttatta el a két célcsoporthoz. A kérdőívek kiküldése előtt telefonon megkerestük a célcsoportok tagjait, ismertettük vizsgálatunk célját, rákérdeztünk a részvételi hajlandóságra, egyeztetettük az adatokat. A hallgatók beiratkozáskor megadott adataiban beállt változások sajnos a legritkább esetben kerülnek bejelentésre, és így a Neptun rendszerben való frissítésük is esetleges. A kérdőív kitöltésére internetes felületet hoztunk létre és fenntartottuk a díjmentes válaszbörítékben vagy faxon történő visszaküldés lehetőségét is. A válaszadók anonimitását minden esetben biztosítottuk.

A 2006-ban végzett évfolyam kérdőíve (2. számú melléklet) a könnyebb összehasonlíthatóság érdekében szinte teljes mértékben megegyezett az előző évi kérdőívvel, ennek megfelelően hasonlóan három témakörből állt (Család, Tanulmányok, Munkahely). A kérdések megfogalmazásakor a korábbiakhoz hasonlóan most is konkrét időpontra kérdeztünk rá (2007. február 29.). A válaszok a 2006-ban végzett frissdiplomás mérnökök, matematikusok, mérnök-fizikusok és műszaki menedzserek legalább egy-másfél éves munkaerő-piaci tapasztalatait tükrözik.

A 2004-ben végzetek ismételt megkeresése során feltett kérdések (3. számú melléklet) a diplomaszerezést követően szerzett új képzettségek, a munka(hely) és a jövedelem témák köré csoportosultak, és teljesen megegyeztek az előző évi kérdésekkel.

A kereseti és jövedelmi adatok közlésekor a KSH módszertani meghatározásait használjuk. A bruttó átlagkereset: a személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) 1 hónapra átlagolt összege. A kereseten kívüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások: a külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési hozzájárulás, a munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom és a tárgyjutalmak 1 hónapra átlagolt összege. A bruttó átlagjövedelem: a kereset, valamint a kereseten kívüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások 1 hónapra átlagolt összege.¹

A százalékos értékelés esetén a vizsgált értékek a bázisértéktől való, a bázisérték legalább 20%-ával megegyező eltérését értékeljük jelentősnek.

Abban az esetben, ha a táblázatok csak a 2004-ben végzettekre vonatkoznak, azt a táblázat címében jelezzük, a 2006-ban végzettekre külön utalást a táblázat címében nem teszünk. Az idősor jellegű adatoknál a 2004-ben (2002-ben, 2003-ban) végzettek két évvel korábbi megkérdezését „2004.”-ként („2002.”-ként, „2003.”-ként), a jelenlegi megkérdezését „2004Ú”-ként („2002Ú”-ként, „2003Ú”-ként), a 2006-ban végzett évfolyamot „2006.”-ként jelöljük.

Azokban az esetekben, amikor egy válasz-kategória valamelyik évben nem szerepelt, az adott cellát sötét háttérrel látjuk el. Amikor az adott kategóriában nem kaptunk választ, a cella „-” jelet tartalmaz, továbbá, ha a kapott válaszok aránya a kerekítés során nulla értéket vett fel, azt „0”-val jelöljük. Az egyetem egyes karainak rövidítései a következő konvenciókat alkalmazzuk: Építészmérnöki Kar (ÉPK), Építőmérnöki Kar (ÉMK), Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar (GTK), Gépészmérnöki Kar (GPK), Közlekedésmérnöki Kar (KSK), Természettudományi Kar (TTK), Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar (VBK), Villamosmérnöki és Informatikai Kar (VIK).

2.2. Reprezentativitás

Míg három évvel korábban a felmérésorozat során mért legmagasabb számú visszaérkezett kérdőívről számolhattunk be, addig mára a visszaküldési aktivitás jelentősen lecsökkent. A visszaküldési ráta nem éri el a 20%-ot, és a beérkezett kérdőívek száma is az eddigi legalacsonyabb érték.

	A végzés időpontja												
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú
Kézbeszített kérdőívek [fő]	877	1009	1060	1050	1077	1316	1233	1292	1618	1667	1143	1163	1496
Válaszadók száma [fő]	318	266	272	317	268	286	374	349	317	311	265	206	288
Válaszadók kézbeszített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	36,3	26,4	25,7	30,2	24,9	21,7	30,3	27,0	19,6	18,6	23,2	17,7	19,3

1. táblázat: A Műegyetemen végzettek pályakövetésben való részvételi aktivitása, a végzés éve szerint

2.2.1. A 2006-ban végzettek reprezentativitása

A 2006-ban kiadott diplomák között a BME súlyának meghatározásához az OKM felsőoktatási statisztikáit használtuk fel segítségül. E szerint a BME-n 2006-ban nappali tagozatos főiskolai vagy egyetemi képzésben diplomát szerettek száma 1477 fő, amelyből 43-an főiskolai szintű oklevelet szereztek. A kiadott diplomák mellett az OKM statisztikája tartalmazza a záróvizgára bocsátott hallgatók létszám statisztikáit, és e szerint 2006-ban a BME-n 1887 fő volt a záróvizsgán megjelentek száma. A két érték közti nagy eltérést főként a nyelvsvizsga kritériumot nem teljesítő hallgatók okozzák.

A BME országos kibocsátásban szakonkénti részletezett súlyát az 1. számú melléklet tartalmazza. A BME-n a jelen tanulmány írása idején 18 szakon végeztek hallgatók, amely tanulmányi területeken 2006-ban országosan kibocsátott diplomák száma 7835 (egyetemi: 3763, főiskolai: 4072). Így ezeket a szakokat vizsgálva a kiadott egyetemi diplomák között a BME súlya 38,1%, míg a főiskolai diplomák között 1,1%, volt.

A BME-n 2006-ban, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók Neptun rendszerből származó létszámadatait a 2. táblázat tartalmazza.

Végzettek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	167	209	380	201	139	28	184	576	1884
Aránya [%]	8,8	11,1	20,2	10,7	7,4	1,5	9,7	30,6	100

2. táblázat: A BME-n 2006-ban végzettek létszámadatai, karonként

A Neptun rendszer segítségével azonosított 1884 végzett hallgató közül 1777 fő rendelkezett megadott telefonszámmal, akik telefonos úton történő megkerdezésekor 80 fő jelezte, hogy nem kíván részt venni felmérésünkben. Emellett 4 fő esetén a Neptun rendszerben szereplő címet nem sikerült egyeztetni, és azon cím pontatlansága miatt nem küldtünk kérdőívet. Ezek alapján 1693 fő részére kíséreltük meg a kérdőív eljuttatását, akik közül volt, akihez csak e-mailben juttattuk el a kérdőívet, volt, akinek csak postán küldtük ki a kérdőívet, és voltak, akiknek mindkét csatornán keresztül megküldtük a kérdőívet. Azok, akik részére a posta valamely okból nem tudta kézbesíteni levelünket, illetve az e-mail címük nem volt jó, nem tudtak részt venni a felmérésben. Az egyes küldési módok sikerességi adatait a 3. táblázat tartalmazza, amelyből nyerhető információk a következő évi felmérés során hasznosíthatóak majd.

Kérdőívek	Megküldés módja			
	Csak postán	Csak e-mailen	Postán és e-mailen	Együtt
Elküldött száma [db]	1038	48	607	1693
Megérkezett száma [db]	1019	44	604	1667
Aránya [%]	98,2	91,7	99,5	98,5

3. táblázat: A BME-n 2006-ban végzettek megküldési módjainak sikeressége

A kézbesített kérdőívek számát (ezt tekintjük a továbbiakban alapsokaságnak), azon belül a nemek karonkénti arányát a 4. táblázat, a válaszadók számát és arányát az 5. táblázat részletezi.

Kézbesített kérdőívek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	152	183	350	181	133	23	146	499	1667
Karok közötti aránya [%]	9,1	11,0	21,0	10,9	8,0	1,4	8,7	29,9	100
Férfiak aránya [%]	65,8	47,0	87,4	42,5	92,5	78,3	36,3	96,6	74,7
Nők aránya [%]	34,2	53,0	12,6	57,5	7,5	21,7	63,7	3,4	25,3

4. táblázat: A megkerdezettek létszámadatai, karonként

Válaszadók	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	44	21	70	32	31	3	18	92	311
Karok közötti aránya [%]	14,1	6,7	22,5	10,3	10,0	1,0	5,8	29,6	100
Kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	28,9	11,5	20,0	17,7	23,3	13,0	12,3	18,4	18,7
Férfiak aránya [%]	72,7	42,9	88,6	50,0	93,5	100	5,6	92,4	76,2
Nők aránya [%]	27,3	57,1	11,4	50,0	6,5	–	94,4	7,6	23,8

5. táblázat: A válaszadók létszámadatai, karonként

A kitöltött kérdőívek darabszáma 311, az átlagos visszaküldési arány egyetemi szinten 18,7 %, amely az eddigi vizsgálatok legalacsonyabb visszaküldési arányát jelenti. A férfiak válaszadási hajlandósága magasabb volt, mint a nőké (tízből csupán három alkalommal volt így). Jelentős átlagon felüli válaszadási hajlandóság jellemezte az Építőmérnöki Kart és a Közlekedésmérnöki Kart, így ezek a karok a válaszadók között jelentősen felülreprezentáltak, míg az Építésmérnöki Kar és a Természettudományi Kar jelentősen alulreprezentált.

Az adatfeldolgozás során súlyozást hajtottunk végre, amellyel a minta összetételét az alapsokaság kar és nem szerinti összetételéhez igazítottuk (6. táblázat), úgy, hogy a nemek és a nyolc kar alapján összesen tizenhat, kétfédeszes pontosságú súlyváltozót használtunk. A súlyozási eljárással azt biztosítottuk, hogy kutatásunk a válaszadók nemére, valamint a végzés karára, mint változókra nézve reprezentatívnak tekinthető.

Súlyozás utáni arányok	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Karok részaránya	9,2	11,0	31,1	10,9	8,0	1,1	8,8	30,0	100
Férfiak aránya	65,8	47,0	87,4	42,5	92,5	100	36,3	96,6	74,9
Nők aránya	34,2	53,0	12,6	57,5	7,5	–	63,7	3,4	25,1

6. táblázat: A válaszadók súlyozással kapott megoszlása, karonként [%]

2.2.2. A 2004-ben végzettek reprezentativitása

A BME-n 2004-ben, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók Neptun rendszer által szolgáltatott létszámadatait a 7. táblázat tartalmazza. Ezek az adatok nagyobbak a két évvel ezelőtti felmérésben ismertetett létszámadatoknál. Az eltérés okát sajnos nem sikerült megtalálni, azonban a megkeresett végzettek nagyobb létszáma csak növelhette a felmérés pontosságát.

Végzettek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	165	210	375	95	149	43	166	530	1733
Aránya [%]	9,5	12,1	21,6	5,5	8,6	2,5	9,6	30,6	100

7. táblázat: A BME-n 2004-ben végzettek létszámadatait, karonként

A 2004-ben végzettek 2006-ban történő megkérdezések ismételtlen az összes végzett számára kívántunk a válaszadás lehetőségét biztosítani, mivel a végzettek létszáma eltért a két évvel korábbi adattól, ezért a Neptunból nyert adatokat tekintettük kiindulási pontnak – természetesen a két évvel korábbi adatokkal kiegészítve.

A Neptun rendszer segítségével azonosított 1733 végzett hallgató közül 1596 fő rendelkezett megadott telefonszámmal, akik telefonos úton történő megkérdezésekor 64 fő jelezte, hogy nem kíván részt venni felmérésünkben, továbbá 5-en külföldi címmel rendelkeztek csak és nem voltak telefonon elérhetők. Ezek alapján 1527 fő részére kíséreltük meg a kérdőív eljuttatását, akik közül volt, akinek csak e-mailben juttattuk el a kérdőívet, volt, akinek csak postán küldtük ki a kérdőívet, és voltak, akiknek mindkét csatornán keresztül megküldtük a kérdőívet. Azok, akik részére a posta valamely okból nem tudta kézbesíteni levelünket, illetve az e-mail címük nem volt jó, nem tudtak részt venni a felmérésben. Az egyes küldési módok sikerességi adatait a 8. táblázat tartalmazza, amelyből nyerhető információk a következő évi felmérés során hasznosíthatóak majd.

Kérdőívek	Megküldés módja			
	Csak postán	Csak e-mailen	Postán és e-mailen	Együtt
Elküldött száma [db]	1075	18	434	1527
Megérkezett száma [db]	1046	16	434	1496
Aránya [%]	97,3	88,9	100	98,0

8. táblázat: A BME-n 2004-ben végzettek megküldési módjainak sikeressége

A kézbesített kérdőívek számát (ezt tekintjük a továbbiakban alapsokaságnak), azon belül a nemek karonkénti arányát a 9. táblázatban, a válaszadók számát és arányát a 10. táblázatban részletezzük.

Kézbesített kérdőívek		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2004.	Száma [fő]	111	139	270	78	112	35	128	419	1292
	Karok közötti aránya [%]	8,6	10,8	20,9	6,0	8,7	2,7	9,9	32,4	100
	Férfiak aránya [%]	65,8	48,2	88,5	61,5	87,5	80,0	47,7	95,9	78,6
	Nők aránya [%]	34,2	51,8	11,5	38,5	12,5	20,0	52,3	4,1	21,4
2004Ú	Száma [fő]	153	158	316	91	130	39	138	471	1496
	Karok közötti aránya [%]	10,2	10,6	21,1	6,1	8,7	2,6	9,2	31,5	100
	Férfiak aránya [%]	68,6	50,6	90,8	62,6	88,5	87,2	46,4	95,3	79,6
	Nők aránya [%]	31,4	49,4	9,2	37,4	11,5	12,8	53,6	4,7	20,4

9. táblázat: A 2004-ben végzett megkérdezettek létszámadatai, karonként

Válaszadók		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2004.	Száma [fő]	38	32	76	18	36	7	34	108	349
	Kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	34,2	23,0	28,1	23,1	32,1	20,0	26,6	25,8	27,0
2004Ú	Száma [fő]	34	21	59	22	38	8	19	87	288
	Kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	22,2	13,3	18,7	24,2	29,2	20,5	13,8	18,5	19,3

10. táblázat: A 2004-ben végzett válaszadók létszámadatai, karonként

A Közlekedésmérnöki Kar és az Építőmérnöki Kar válaszadóiról elmondható, hogy válaszadási hajlandóságuk most és két évvel korábban is átlagon felüli volt. Megjegyezzük, hogy a Közlekedésmérnöki Kar végzettjeinek válaszadási hajlandóságára már az előző két megismételt utókövetésünkör is kiemelkedő volt.

Az adatfeldolgozás során itt is súlyozási eljárást használtunk, melynek módszertana megegyezik a 2006-ban végzetek esetén használt eljárással. A 11. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy az egyes karok válaszadóinak egyetemen belüli arányai szinte megegyeznek a 2006-ban és az idén lefolytatott adatfelvétel esetén.

Súlyozás utáni arányok		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2004.	Karok részaránya	8,6	10,8	21,0	6,1	8,7	2,2	10,0	32,6	100
	Férfiak aránya	65,8	48,2	88,5	61,5	87,5	100	47,7	95,9	79,1
	Nők aránya	34,2	51,8	11,5	38,5	12,5	–	52,3	4,1	20,9
2004Ú	Karok részaránya	10,3	10,6	21,2	6,1	8,7	2,3	9,2	31,6	100
	Férfiak aránya	68,6	50,6	90,8	62,6	88,5	100	46,4	95,3	79,9
	Nők aránya	31,4	49,4	9,2	37,4	11,5	–	53,6	4,7	20,1

11. táblázat: A 2004-ben végzett válaszadók súlyozással kapott megoszlása, karonként [%]

3.

Lakhatás

3. Lakhatás

3.1. Lakóhely

3.1.1. A 2006-ban végzettek lakóhelye

Immár ötödik éve külön-külön vizsgáljuk a végzettek és a szüleik lakóhely szerinti megoszlását, ami lehetőséget ad a településtípusok közti (főként főváros-vidék viszonylatban) migráció megfigyelésére.

A 2006-ban végzettek esetében korlátozottan lehetőség nyílik az elsős hallgatói vizsgálatok eredményeivel való összevetésre. Ennek alapján elmondható, hogy a 2000-ben, illetve 2001-ben felvett elsőévesek és a kérdőívet kitöltő 2006-ban végzettek esetében a szülői lakóhely településtípusok szerinti megoszlása igen hasonló volt.^{2,3} A korlátozott összehasonlíthatóság oka részben az, hogy a 2006-ban végzetetteknek alig 74%-a kezdte meg 2000-ben vagy 2001-ben a tanulmányait, részben az, hogy a 2000-ben használt kérdőív részben eltérő válaszkategóriákat alkalmazott.

Megállapítható, hogy a fővárosba történő migráció mértéke továbbra is jelentős, hiszen, míg a családjukat tekintve 34,0% a budapestiek aránya, addig a saját lakóhely esetében 63,6% jelölte meg Budapestet. Amíg a fővárosi gyökerű hallgatók 10,6%-a költözött el a városból (a 2005-ben végzettek esetében 15,3%, a 2004-ben végzettek esetén 7,7%, a 2003-ban végzettek esetén 4,3%), addig a vidékiek 50,0%-a költözött a fővárosba, illetve maradt itt tanulmányai végeztével (a 2005-ben végzettek esetén 59,9%, a 2004-ben végzettek esetén 49,9%, a 2003-ban végzettek esetén 62,2%). A szülők és a végzettek lakóhelyét összehasonlítva a fővárosiak arányának növekedése az Építésmérnöki Karon a legkisebb, míg a Építőmérnöki Karon és a Közlekedésmérnöki Karon a legmagasabb, amely két kar esetén a legalacsonyabb a fővárosi szülővel rendelkezők aránya. A többi településtípus közti vándorlás mélyebb elemzése során megállapítható, hogy karonként jelentősen eltér, azonban az az érdekesség figyelhető meg, hogy egyetemi szinten a településméret csökkenésével kismértékben nő a hasonló településméretben maradóak aránya (megyeszékhely esetén 28,6%, egyéb város esetén 32,8%, község esetén 35,3%). A válaszadók 7,3%-a él külföldön, amely arány közel megegyezik a korábbi évekhez képest. A külföldön élők aránya az Építőmérnöki Karon és az Építésmérnöki Karon végzettek között magas.

Szülők lakóhelye	Előző évek átlaga			KAROK								
	2003.	2004.	2005.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Budapest	36	35	31	24,3	43,7	27,1	34,7	15,8	66,7	43,8	38,9	34,0
Megyeszékhely	24	25	21	23,7	8,7	27,4	16,5	22,6	–	15,1	22,1	20,5
Egyéb város	26	28	34	38,2	29,0	31,0	21,0	35,3	–	33,6	21,4	27,7
Község	14	12	14	13,8	18,6	14,5	27,8	26,3	33,3	7,5	16,4	17,4
Külföld				–	–	–	–	–	–	–	1,2	0,4

12. táblázat: A végzettek megoszlása a szülők lakóhelye szerint, karonként és összesítve [%]

Végzettek lakóhelye	Előző évek átlaga			KAROK								
	2003.	2004.	2005.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Budapest	74	64	67	59,8	56,3	58,5	64,4	55,0	100	70,3	69,7	63,6
Megyeszékhely	9	12	7	11,2	–	12,8	8,9	6,1	–	7,6	8,4	8,3
Egyéb város	11	13	16	11,2	19,1	12,8	7,8	6,1	–	18,6	9,7	11,7
Község	6	10	4	2,0	14,8	7,2	15,0	26,7	–	3,5	5,6	9,1
Külföld		1	7	15,8	9,8	8,7	3,9	6,1	–	–	6,6	7,3

13. táblázat: A végzettek megoszlása a saját lakóhelye szerint, karonként és összesítve [%]

3.1.2. A 2004-ben végzetek lakóhelye

Az utókövetés vizsgálat eredménye az előző felméréshez képest azt mutatja, hogy a 2004-ben végzetek között csökkent mind a budapestiek, mind a községben lakók aránya, azonban ez a változás karonként eltérő tendenciát mutat. Elmondható még az is, hogy az újabb két év során jelentősen nőtt a külföldön élők aránya (3,7%), ami azért elmarad az előző évben, ismételten megmért 2003-ban végzetek hasonló értékétől (5,3%).

Végzetek lakóhelye	KAROK									2004.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt	
Budapest	53,6	52,5	51,7	64,5	48,1	61,7	69,6	68,4	59,6	64
Megyeszékhely	15,7	22,2	17,0	13,3	9,9	26,5	11,6	9,5	13,9	12
Egyéb város	10,4	20,9	19,3	13,3	22,9	–	18,8	13,8	16,3	13
Község	17,0	4,4	10,1	–	7,6	–	–	4,7	6,5	10
Külföld	3,3	–	1,9	8,9	11,5	11,8	–	3,6	3,7	1

14. táblázat: A 2004-ben végzetek megoszlása saját lakóhely szerint, karonként [%]

3.2. Lakástulajdon, lakhatás

3.2.1. A 2006-ban végzetek lakástulajdona, lakhatása

A végzetek 40,0%-a jelezte, hogy saját lakásában lakik, amely megfelel a korábbi évek értékeinek. Saját lakásban az átlagosnál gyakrabban a Budapesten lakók laknak, közel 50%-uknak van saját lakása. Az előző évhez hasonlóan a legkevésbé azok laknak saját lakásában, akik községekben élnek, azonban külön érdemes kiemelni, hogy az előző évi 9,1%-os arányról ez az arány 22,2%-ra emelkedett, ami a lakhatási körülmények jelentős javulására utal a községben lakók körében. Az Építézmérnöki Karon, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Vegyész- és Biomérnöki Karon végzetek között az átlagosnál nagyobb arányban találtunk olyanokat, akik saját tulajdonú lakásukban laknak, akárcsak az előző évi felmérés során.

Saját lakásában lakik*	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	26,5	46,4	35,9	47,5	30,2	–	70,3	37,2	40,0
	A végzés időpontja								
1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	
31	42	38	35	35	36	42	34	40,0	

* 2006 előtt: „Rendelkezik saját lakással”.

15. táblázat: Lakással rendelkezők aránya, karonként és összesítve [%]

A nem a saját lakásukban lakók egy jelentős része szüleivel együtt él (az összes kérdezett 27,5%-a, a nem saját lakásban lakók 45,8%-a). Az albérletet az összes válaszadó 25,2%-a jelölte meg, míg páran a cég által biztosított szálláson, lakásban, néhányan kollégiumban, mások jelenlegi partnerüknél, esetleg rokonoknál, ismerősöknél, vagy a szüleik lakásában (de nem velük együtt) laknak. A tavalyi év adataihoz (30,9%) képest valamivel alacsonyabb az albérletben lakók aránya (25,2%).

Lakáskörülmények	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Saját lakásában lakik	26,5	46,4	35,9	47,5	30,2	–	70,3	37,2	40,0
Szüleivel lakik	19,2	35,0	31,1	27,6	30,2	66,7	11,0	27,3	27,5
Albérletben lakik	39,1	14,2	25,9	18,8	23,3	33,3	15,2	29,9	25,2
Egyéb helyen lakik	15,2	4,4	7,1	6,1	16,3	–	3,5	5,6	7,3

16. táblázat: A végzetek lakáskörülményei, karonként [%]

Összességében a kérdőívet kitöltők 74,2%-a jelzett lakhatással kapcsolatos költséget, és ez az arány megegyezik a tavalyi értékkel (73,6%). A fővárosban lakók és a külföldön élők körében a legmagasabb azok aránya, akik lakhatással kapcsolatos költségekről számoltak be (79,4%, illetve 79,3%), míg a községekben és a kisebb városokban élők ritkábban (61,6%, illetve 56,2%) számoltak be erről. Ennek oka leginkább abban keresendő, hogy a kisebb településeken lakók az átlagosnál gyakrabban élnek szüleiknél (a kisebb városokban élők 50,5%-a, a községekben élők 54,9%-a), és a szülőknél élők csak 33,5%-a jelzett valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget. Ez az alacsony arány valószínűleg nem jelenti azt, hogy a többiek esetleg kisebb összeggel ne szállnának be a közös családi kasszába. A lakhatási költségeket nem jelölők aránya a szüleikkel lakók mellett az egyéb helyen lakók között volt magas (28,5%), aminek magyarázata lehet a szolgálati lakással kapcsolatos „költségmentesség”, illetve az is, hogy valaki (pl. a másokkal közös albérleti költségek miatt, vagy azért, mert rokonoknál él) nem tudta megbecsülni az ilyen természetű költségeit.

A konkrét havi összegről beszámoló (ami a költséget megjelölők 99,0%-a) egy átlagos hónapban (a kérdőívben kitüntetetten 2008 márciusában) átlagosan 58 032 Ft-ot költöttek lakhatásra, azaz lakbérre és rezsiire együttesen. Ez az érték majdnem 10%-kal kevesebb a tavalyi értékénél, ami valószínűleg több tényező együtt járásának is betudható: részben valamivel magasabb a fővárosban élők aránya, részben pedig magasabb az albérletben élők és alacsonyabb a szüleikkel együtt élők aránya, s amint majd látjuk a Budapesten illetve az albérletben élők kiadásai az átlagosnál magasabbak. A külföldön lakók – a tavalyi adatokhoz hasonlóan – az átlagösszeg közel dupláját, 115 ezer Ft-ot jelöltek meg kiadásként. A tipikus érték egyébként 30-40 ezer Ft-os havi költséget jelent, de a válaszadók csaknem egytizede 100 ezer Ft feletti értéket jelölt meg lakhatással kapcsolatos költségként, ami az átlagértéket jelentős mértékben megnöveli.

Továbbra is igaz, hogy azok a végzettek, akik albérletben élnek valamivel magasabb költségekről számoltak be, mint a többiek, ugyanakkor a korábbiaktól eltérően az egyéb helyen lakók kiadásai jelentősen átlag felettiék. Ez a részletesebb elemzés alapján néhány kiugróan magas érték megjelenésével magyarázható. A korábbi évektől eltérően a megyeszékhelyen élők lakással kapcsolatos költségei magasabbak, mint a más településeken élőké, természetesen leszámítva a külföldön lakókat. Érdemes ugyanakkor felhívni a figyelmet a nagyfokú szórásra, amely főleg Budapesten és a megyeszékhelyeken mutat igen nagy eltéréseket.

Lakhatási költségek	Saját lakásban él	Szüleivel él	Albérletben él	Egyéb jogcímen lakik	Együtt
Max. 20 ezer Ft [%]	6,3	17,5	5,1	35,8	11,4
20-40 ezer Ft [%]	36,1	10,7	34,5	14,6	27,0
40-60 ezer Ft [%]	26,1	4,0	17,6	11,4	16,6
60 ezer Ft felett [%]	22,9	1,1	36,1	9,8	19,2
Nem jelzett költséget [%]	8,6	66,7	6,7	28,4	25,8
Átlagérték* [Ft]	53 724	31 404	68 981	86 263	58 032
Szórás* [Ft]	32 483	22 300	61 757	212 710	72 596

* Az átlagérték azok körében került kiszámításra, akik jeleztek valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget.

17. táblázat: A havi lakhatási költség nagysága a lakhatás módja szerint

A kérdőív egy másik részéből tudjuk, hogy a megkérdezettek bruttó átlagkeresete átlagosan 318 ezer Ft volt, ennek megfelelően a lakhatási költségek átlagosan kevesebb mint egyötödét teszik ki a bruttó kereseteknek. Természetesen figyelembe véve azt, hogy a bruttó bérek – a személyi jövedelemadó, a nyugdíjjárulék, az egészségbiztosítási járulék és a munkavállalói járulékok levonása után – sokkal alacsonyabb nettó havi bevételt jelentenek, a lakhatási költségek megszerzett jövedelmen belüli aránya ennél jóval magasabb.

3.2.2. A 2004-ben végzettek lakástulajdona, lakhatása

A 2004-ben végzeteket két éve megkérdezve azt találtuk, hogy bő 40%-uknak volt lakása, míg mára 54,1%-uk számolt be arról, hogy saját ingatlanában lakik. Ez mindenképpen jelentős javulásként értékelhető, s arra utal, hogy a végzés után 3,5-4 évvel a volt hallgatók nagyobb részénél megoldódott az önálló lakhatás problémája.

Saját lakással rendelkezők/ Saját lakásban lakók	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2004.	54,1	41,7	40,0	38,5	35,7	14,3	39,8	43,3	41,5
2004Ú	58,8	77,4	57,6	41,7	53,1	38,2	38,4	50,9	54,1

18. táblázat: A 2004-ben végzett lakással rendelkezők aránya, karonként [%]

A Budapesten lakók az átlagosnál kissé gyakrabban (58,5%), míg a kisebb településeken élők ritkábban számoltak be saját lakásról, és természetesen a saját lakás a külföldön élők esetében gyakorlatilag csak kivételesen fordul elő. A saját lakás birtoklása ugyanakkor – számos pozitívuma mellett – munkaerő-piaci szempontból a fiatalok mobilitásának gátjává is válhat, erre utal, hogy a lakással rendelkezők az átlagosnál valamivel ritkábban jelölték meg, hogy szükség esetén – amennyiben munkájuk, cégük ezt igényelné – hajlandók lennének elköltözni. (Az átlagos 54,7% helyett a saját lakásban élők 49,9%-a válaszolt így.) Ahogy a korábbi évek esetén, úgy most is a legkönnyebben az albérletben vagy rokonoknál lakók lennének mobilizálhatóak.

A nem a saját lakásukban lakók egy jelentős része szüleivel együtt él (az összes kérdezett 18,9%-a, a nem saját lakásban lakók 41,1%-a). Az albérletet az összes válaszadó 19,1%-a (a nem saját lakásban lakók fele) jelölte meg, míg néhányan a vállalat által biztosított lakásban, mások jelenlegi partnerüknél, esetleg rokonoknál, ismerősöknél laknak.

Lakáskörülmények	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Saját lakásban lakók	58,8	77,4	57,6	41,7	53,1	38,2	38,4	50,9	54,1
Szüleivel lakók	5,9	18,2	22,1	8,8	23,1	11,8	11,6	24,5	18,9
Albérletben lakók	17,0	4,4	14,9	31,9	21,5	38,2	38,4	17,4	19,1
Egyéb helyen lakók	18,3	–	5,4	17,6	2,3	11,8	11,6	7,2	7,9

19. táblázat: A 2004-ben végzettek lakáskörülményei, karonként [%]

Összességében a kérdőívet kitöltők 83,4%-a jelzett lakhatással kapcsolatos költséget, ami magasabb arány, mint a 2006-ban végzetek esetében megfigyelt. Nyilvánvalóan ez azzal van összefüggésben, hogy a két évvel korábban végzetek körében magasabb a saját lakást fenntartók aránya. A Budapesten lakók körében a legmagasabb azoknak az aránya, akik lakhatással kapcsolatos költségekről számoltak be (92,0%), míg a községekben csupán 59,3%-nyian. Természetesen azok is jóval ritkábban jeleztek lakásköltségeket, akik szüleikkel laknak, mindössze 39,3%-uk.

A konkrét havi összegről beszámolóik egy átlagos hónapban (a kérdőívben kitüntetetten 2008 márciusában) átlagosan 65 064 Ft-ot költöttek lakhatásra, azaz lakbérre és rezsiere együttesen, ami közel 10%-os emelkedés az előző felmérésben szereplőkhöz képest. Érthető módon a külföldön élők költik a legtöbbet, és azok a végzetek is magasabb lakásköltségekkel számolhatnak, akik albérletben élnek. A legalacsonyabb értékek a szülőikkel vagy párjukkal együtt lakók lakással kapcsolatos kiadásait jellemzik. A 2006-ban végzetekhez képest némileg magasabbak a saját lakás fenntartásának költségei, aminek oka talán abban is keresendő, hogy a 2004-ben végzetek között jóval magasabb a saját lakással rendelkezők aránya.

	Saját lakásban él	Szüleivel él	Albérletben él	Egyéb jogcímen lakik	Együtt
Max. 20 ezer Ft [%]	5,6	9,4	3,5	20,2	7,1
20-40 ezer Ft [%]	28,3	9,4	27,8	25,2	24,5
40-60 ezer Ft [%]	30,4	10,2	21,5	19,3	24,0
60 ezer Ft felett [%]	32,8	10,5	45,8	–	28,5
Nem jelzett költséget [%]	2,9	60,5	1,4	35,3	15,9
Átlagérték* [Ft]	64 869	54 422	77 738	35 308	65 064
Szórás* [Ft]	39 129	47 653	56 669	14 939	44 538

* Az átlagérték azok körében került kiszámításra, akik jeleztek valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget

20. táblázat: A 2004-ben végzetek havi lakhatási költségének nagysága a lakhatás módja szerint

A 2004-ben végzetek bruttó átlagkeresete átlagosan 394 ezer Ft-ot tett ki, ami arra mutat, hogy bár a lakhatási költségek még a végzés után 4 évvel is jelentős hányadát (16,5%) teszik ki a havi bevételeknek, azonban ezek arányaikban valószínűleg valamivel kevésbé megterhelők, mint a munkaerőpiacra frissen belépett, karrierjüket éppen elkezdők esetében.

4.

Tanulmányok finanszírozása

4. Tanulmányok finanszírozása

4.1. Ösztöndíjak, támogatások és egyéb jövedelemforrások

Hallgatói vizsgálatok tapasztalatai azt mutatják, hogy Magyarországon a felsőfokú tanulmányok ideje alatt a megélhetés finanszírozása jelentős mértékben a családokra hárul, bár a munkajövedelem mellett a diákhitel is lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók maguk is hozzájárulhassanak tanulmányi költségeik fedezéséhez. A volt hallgatók egy jelentős részének már csaknem a tanulmányai kezdetétől lehetősége volt a diákhitel felvételére, tekintve, hogy a most vizsgált végzetek egyharmada 2000-ben kezdte meg tanulmányait, de a többiek jelentős része is azok közé tartozik, akiknek legalább a tanulmányi idejük második felében lehetőségük nyílt a diákhitel igénybevételeire. A tanulmányokkal kapcsolatos kiadások mértékének becslése ugyanakkor nem könnyű feladat, egyrészt a kérdés retrospektív volta miatt, másrészt pedig azért, mert bármiféle kiadás összesítése eleve nem könnyű, különösen nem több év időszakára vonatkoztatva. Éppen ezért kérdőívünkben nem konkrét összegeket, hanem arányokat kértünk az egyetemi tanulmányok egészére vonatkozóan.

Az arányok megadásához az egyszerűség kedvéért a négy fő finanszírozási csatornát (család, állami támogatás, munkajövedelem, diákhitel) és az ötödik, egyéb kategóriát jelöltük meg. Arra kértük a kérdőívet kitöltőket, hogy az öt kategóriában megadott érték együttes összege 100 legyen, a diákhitellel kapcsolatban pedig néhány további részletre is kíváncsiak voltunk.

Az adatok azt mutatják, hogy – a korábbi évekhez hasonlóan – a családi támogatás csaknem minden válaszadónál szerepel, azaz a végzetek 96,5%-a arról számolt be, hogy anyagilag (pénzben, természetben) támogatta őt a családja. Az állami támogatás szerepe is igen jelentős, a volt hallgatók 78,2%-a részesült ilyenben tanulmányai során, munkajövedelemről 47,3% tett említést. Diákhitelről 30,3%, az egyéb támogatásról pedig közel egytizednyien számoltak be.

Finanszírozási forma	A végzés időpontja				
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Családi támogatás	97,4	99,0	97,7	98,1	96,5
Állami támogatás	84,7	84,8	79,4	80,0	78,2
Munkajövedelem	48,0	47,0	44,7	52,3	47,3
Diákhitel	7,5	20,5	25,0	29,3	30,3
Egyéb	9,4	6,8	10,0	10,1	9,5

21. táblázat: A tanulmányokkal kapcsolatos költségek finanszírozásának egyes forrásait említők aránya, a végzés éve szerint [%]

Évről-évre folyamatosan nő azon válaszadók aránya, akik tanulmányaik során diákhitelt vettek igénybe (a 2005-ben végzetek közel 30%-a, a 2004-ben végzetek egynegyede, a 2003-ben végzetek egyötöde jelzett ilyet). Mivel a most vizsgált évfolyam tagjai az első, akik a teljes képzési idő alatt vehették igénybe e finanszírozási formát, a diákhitel tanulmányok finanszírozásában betöltött arányait tekintve már csak kismértékű növekedéssel számolhatunk.

A munkajövedelemről beszámolóok aránya 47,3% volt, ez a korábbi évek vizsgálatainak megfelelő értékű. Érdemes kiemelni, hogy a munkavégzésből származó jövedelem említése jóval gyakrabban fordult elő azon hallgatók esetében, akik 2000 előtt kezdték meg tanulmányaikat, feltehetően tehát tanulmányaikat rövidebb-hosszabb időre megszakították, vagy – élve a kreditrendszer által kínált lehetőségekkel – időben széthúzták.

A 21. táblázatban megjelölt arányok csupán az egyes finanszírozási formák előfordulásáról adnak információt. A belső megoszlások százalékos aránya nyilvánvalóan eltér ettől, ugyanakkor megfigyelhető, hogy a tanulmányok finanszírozásának forrásai között is a családi támogatásnak van a legnagyobb súlya, a korábbi tendenciákkal

szemben az előző évhez képest nőtt is egy kicsit. Az állami támogatások részaránya is növekedett kismértékben, míg a munkajövedelmeké pedig az eddigi legalacsonyabb szintre csökkent. A leginkább szembetűnő a diákhitel szerepének erősödése, hiszen az a kezdeti 1%-ról évről-évre fokozatosan növekedve jelenleg 7,6%-os részesedést mondhat magáénak, ami azt jelenti, hogy nem csupán a hitelt igénybe vevők aránya, hanem a hitelnek a tanulmányok finanszírozásában betöltött szerepe is erősödött. Az egyéb jogcímen szerzett bevételek (vállalati ösztöndíjak, tanulmányi szerződések stb.) aránya lényegében változatlan.

Finanszírozási forma	A végzés időpontja						
	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Családi támogatás	65	66	67	66,4	63,9	62,9	65,2
Állami támogatás	20	19	19	17,3	17,3	14,7	15,6
Munkajövedelem	14	13	11	11,9	11,6	14,0	10,0
Diákhitel			1	3,4	5,5	6,9	7,6
Egyéb	1	2	2	1,0	1,7	1,5	1,7

22. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, a végzés éve szerint [%]

Finanszírozási forma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Családi támogatás	66,9	78,9	59,2	64,3	61,6	61,7	72,6	63,1	65,2
Állami támogatás	15,8	8,6	15,3	15,8	19,7	11,7	17,0	17,0	15,6
Munkajövedelem	7,3	9,0	13,1	10,8	10,7	5,0	1,2	11,3	10
Diákhitel	8,5	3,1	9,5	9,1	7,3	20,0	5,8	7,3	7,6
Egyéb	1,5	0,4	2,9	–	0,7	1,6	3,4	1,3	1,6

23. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, karonként [%]

Az egyes karokon végzetek válaszaik közül a Természettudományi Kar végzettjei esetében látszik, hogy az átlagosnál magasabb arányú diákhitel a szülői támogatás alacsonyabb arányával jár együtt. Mindezek az összefüggések a nem túlságosan magas esetszámok miatt nem tekinthetők szignifikánsnak. Nemek szerinti bontásban vizsgálva ugyanezt, idén is azt találjuk, hogy a nők felsőfokú tanulmányaiból átlagosan nagyobb részt vállaltak a szülei, és a férfiakénál kisebb arányban voltak saját jogon megszerzett – elsősorban munkából származó – bevételeik. A diákhitelt a fővárosi szülők gyermekei kisebb arányú bevételi forrásként jelölték meg, ami ugyancsak arra utal, hogy a diákhitel sok esetben a szülői támogatás szerepének mérséklését jelenti.

Finanszírozási forma	Férfi	Nő
Családi támogatás	64,7	66,6
Állami támogatás	15,1	17,2
Munkajövedelem	11,0	7,1
Diákhitel	7,8	7,0
Egyéb	1,4	2,1

24. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, nemenként [%]

A különféle finanszírozási források együttes előfordulási arányai azt is megmutatják, hogy a végzetek – tanulmányaik egészét tekintve – alapvetően miből gazdálkodtak. A volt diákok kevesebb mint egytizede kizárólag szülői támogatást jelölt meg, közel egyharmaduk pedig csak családi és állami támogatást együtt. Ebbe a két csoportba az átlagosnál gyakrabban tartoznak a nők. Azokban a kombinációkban, amikor munkajövedelem is említésre került a válaszokban, a férfiak felülreprezentáltak.

Finanszírozási formák	Egyes kombinációk aránya
Családi támogatás + állami támogatás	30,3
Családi támogatás + állami támogatás + munkajövedelem	17,8
Családi támogatás + állami támogatás + munkajövedelem + diákhitel	14,2
Csak családi támogatás	8,5
Családi támogatás + állami támogatás + diákhitel	6,7
Családi támogatás + munkajövedelem	5,9
Egyéb kombinációk	16,6

25. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, gyakori kombinációk [%]

A diákhitel felvevők 33,0%-a (a végzetek teljes körére vetítve 9,6%) csaknem a teljes tanulmányi időben igénybe vette a hitel lehetőségét, hiszen legalább 9 féléven keresztül igényelték azt, ezen belül leggyakrabban a számukra maximálisan adott 10 féléven keresztül. Amennyiben valaki hitelt vett fel, ritkán korlátozta azt csupán 1-2 féléves időtartamra, ami arra utal, hogy a hitelt felvevők jelentős része számára a diákhitel sikeres és elfogadott finanszírozási konstrukció. A legtöbben a maximális összeget használták ki, amikor a hitelfelvételről döntöttek, hiszen 21,0%-uk 20 ezer Ft-ot vett fel, 28,7%-nyian arról számoltak be, hogy 21 ezer Ft-ot igényeltek, további 29,9% számára pedig a diákhitel átlagos havi összege 25 ezer Ft-ot jelentett. (A diákhitel maximálisan felvehető összege tanévenként változott.)

A hitelfelvétel időtartama	
1-2 félév	6,0%
3-4 félév	10,0%
5-6 félév	29,1%
7-8 félév	21,9%
9 félév vagy több	33,0%
Átlagérték	7,1 félév
Szórás	2,5 félév
A hitel átlagos havi összege	
Átlagérték	21 124 Ft
Szórás	4 119 Ft

26. táblázat: A hitelfelvétel időtartama és összege a hitelt felvevők körében

4.2 Külföldi képzés, csereprogram

A korábbi évhez hasonlóan az összes külföldi tanulmányt, részképzést, kari, tanszéki csereprogramot is beleértve már a volt hallgatók 23,0%-a jelezte, hogy egyetemi éveit során szerzett valamilyen külföldi tapasztalatot. A részletesebb válaszokból az is kiderül, hogy közöttük többen is vannak, akik nem is egy alkalommal jártak szakmai céllal külföldön. A leggyakoribb az Erasmus ösztöndíj, amelyet a végzetek külföldi tanulmányban részt vettek 48,8%-a említett meg. Ennél kisebb arányban fordulnak elő más, akár egy egész szemeszterre kiterjedő külföldi tanulmányok, ösztöndíjak (pl. DAAD), részben a diplomamunka készítés időszakában is („diplomafélév”), illetve kari, tanszéki cserekapcsolatok révén (pl. Karlsruhe-i egyetem). Elterjedt még a szakmai gyakorlat, részben az IAESTE szervezésében. Kiseb arányban nyári kurzusok (pl. BEST), kongresszusi részvétel, vagy versenyeken való részvétel is előfordult az említések között.

A férfiak és a nők nagyjából azonos mértékben vesznek részt külföldi képzéseken, csereprogramokon, az egyes karok között azonban nagy eltérések figyelhetők meg. Nyilvánvalóan a tanszéki kapcsolatok és a már kialakult együttműködési formák szerepe is jelentős abban, hogy vannak olyan karok, ahol az egyetemi évek alatt csaknem minden második végzett járt szakmai céllal külföldön, míg máshol az arányok kisebbek, mint egyötöd.

Részt vett külföldi képzésen, gyakorlaton	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	29,6	27,9	16,5	30,4	28,6	–	43,8	14,2	23,0

27. táblázat: A külföldi tanulmányúton, képzésen, gyakorlaton részt vevők aránya, karonként [%]

A külföldi szakmai képzésbe bekapcsolódók, Erasmus és más ösztöndíjban részesültek jelenlegi munkaerő-piaci státuszát megfigyelve feltűnő, hogy kevesebben dolgoznak közülük teljes állású alkalmazottként, többen vannak közöttük a vállalkozók vagy a PhD-hallgatók. Mintegy negyedük (22,5%) a kérdéses időszakában is külföldön tanult/dolgozott. Továbbá a külföldi tanulmányi, szakmai tapasztalatokkal rendelkezők kereseti viszonyai jobbak a többiekénél mind a 2008 februári adatok, mind a 2007-re vonatkozó kereseti adatok alapján.

5.

A tanulmányok megítélése

5. A tanulmányok megítélése

A végzettek munkaerő-piaci pozíciójának megítéléséhez hasznos adalékot nyújtanak azok az információk, amelyeket a végzett hallgatók képzéssel, illetve az egyetemen megszerzett tudásuk, diplomájuk hasznosíthatóságával kapcsolatban adtak. Ezek az információk árnyaltabb képet adnak arról, hogy a végzettek mennyire tudják hasznosítani megszerzett tudásukat, melyek a képzés erősségei és gyenge pontjai. Mindezek ismerete a munkaerő-piaci igényekhez jobban igazodó képzési tartalom kialakításában elengedhetetlenül fontos információt jelentenek.

5.1. Az egyetemen tanultak hasznosíthatósága

Évről-évre megkérdezzük a végzeteket, hogy az egyetemen tanultakat mennyire vélik hasznosnak munkájukban. A végzés után másfél-két évvel történő értékelés nyilvánvalóan nem lehet teljes körű, némi visszajelzést azonban adhat a képzés számára. A korábbi évekhez hasonlóan a válaszok most is arra utalnak, hogy az egyetemen szerzett ismeretek elengedhetetlenek (17,8%), vagy jól használhatóak (35,2%), míg a végzettek 37,8%-a csak részben használhatóan tartja azokat. Amennyiben figyelembe vesszük, hogy egyes szakok ismeretanyagának egy része hamar elavul, ez érthető. A korábbi évekhez képest nem mutatható ki változás a válaszokban, továbbra is minimális azoknak az aránya, akik alig használhatóan, vagy egyáltalán nem használhatóan értékelték az egyetemen megszerzett tudásukat. A hasznosíthatóság terén nincsenek jelentős különbségek a közszférában, a piaci szférában vagy a civilszférában dolgozók válaszai között (azonban érdemes kiemelni, hogy a közszférában dolgozók összességében hasznosíthatóbbnak tartják az egyetemen tanultakat), ami azt mutatja, hogy a tanultak az állami/önkormányzati tulajdonú intézményekben és piaci körülmények között hasonló mértékben használhatóak.

Tanulmányok hasznosíthatósága	Előző évek átlaga				KAROK								
	2002.	2003.	2004.	2005.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Elengedhetetlen	17	16	19	16	26,9	34,1	10,0	6,1	6,1	–	44,1	14,8	17,8
Jól használható	37	34	32	38	43,0	46,7	39,9	29,3	35,6	–	11,0	35,6	35,2
Részben használható	35	40	36	39	20,1	19,2	42,7	49,2	45,5	66,7	33,8	40,4	37,8
Alig használható	5	5	5	3	6,0	–	5,7	12,7	9,8	33,3	7,6	4,6	6,3
Egyáltalán nem használható	1	0	1	0	–	–	–	–	–	–	3,5	3,4	1,3
Nem tudom, nem dolgoztam még a szakmámban	5	5	7	4	4,0	–	1,7	2,7	3,0	–	–	1,2	1,6

28. táblázat: Az egyetemi tanulmányok hasznosíthatósága a végzettek munkájában, karonként és összesítve [%]

A legkedvezőbb értékelést idén is az építészmérnökök adták, ahol gyenge („alig használható” illetve „egyáltalán nem használható”) minősítés nem is fordult elő. Továbbra is kedvezőtlenebb a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon végzett hallgatók utólagos értékelése, ami arra utal, hogy a végzettek – kikerülve a munkaerőpiacra – kissé más elvárásokkal kerülnek szembe. Azzal kapcsolatban, hogy milyen jellegű ismereteket hiányolnak a diákok munkájuk során, egy rövid kérdőív keretei között nehéz választ adni. A tanulmány következő részében azonban megkíséreltük feltárni a képzés erősségeit és hiányosságait.

5.2. A képzés megítélése

Az előző év során átalakításra került a képzés erősségeit és gyengeségeit vizsgáló kérdőív-rész, amely megoldást használtuk a jelen felmérésben. Ennek keretében 8 állítás kapcsán kértük a kérdezettek véleményét a képzéssel kapcsolatban (mindegyik egy 1-5-ig terjedő skálán volt értékelhető), majd ezt követően arra kértük őket, hogy saját szavaikkal fogalmazzák meg a Műegyetemen kapott képzés erősségeit és gyengeségeit. Az előző évben bevezetett változtatások miatt a kapott eredmények számszerűen csak az előző évi kérdőív eredményeivel vehetők össze, a korábbi évek eredményeivel csupán tendenciájukat tekintve hasonlíthatók össze.

A 2006-ban végzettek körében felvett adatok megerősítik a korábbi évek eredményeit, hiszen a végzettek többsége mind a szakmai szemléletre, mind pedig az erős elméleti alapokra vonatkozó állításokkal egyetértett, csupán néhányan voltak, akik ezzel ellentétes véleményt fogalmaztak meg. A gyakorlatban hasznosítható ismeretekkel kapcsolatban jobban megoszlott a kérdezettek véleménye, azt viszont kevesebben tartják igaznak, hogy a szakmai ismeretek hiányosak, vagy elavultak lennének. Az elmélet és a gyakorlat összekapcsolása nem minden esetben tűnik sikeresnek, hiszen a válaszadók egyharmada maximálisan egyetértett azzal a megállapítással, hogy „kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség”.

Állítások elfogadottsága ötfokú skálán	„5”-ös érték	„4”-es érték	„3”-as érték	„2”-es érték	„1”-es érték	Átlag-érték	Szórás	2005. Átlag-érték
A képzés a gyakorlatban jól használható ismereteket adott.	5,3	36,7	36,6	17,6	3,8	3,22	0,93	3,16
A képzés szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott.	39,1	39,3	15,0	6,0	0,6	4,10	0,91	4,10
A képzés erős elméleti alapokat adott.	35,0	41,1	17,1	5,3	1,5	4,03	0,93	4,04
Az egyetemen nem korszerű szakmai ismereteket tanítottak.	6,1	13,3	27,6	41,1	11,9	2,61	1,06	2,52
A képzés során hiányos volt a szakmai ismeretek tanítása.	3,9	11,8	24,5	42,9	16,8	2,43	1,03	2,61
A képzés során kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése.	12,8	19,5	29,1	25,7	12,9	2,93	1,22	2,94
Kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség.	31,3	28,1	27,9	9,0	3,7	3,74	1,11	3,64
Alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség.	17,2	16,6	23,2	21,8	21,2	2,87	1,38	2,84

29. táblázat: Az egyetemi képzés megítélése [%]

Az elégedettséget kari szinten vizsgálva feltűnő, hogy – hasonlóan a korábbi adatokhoz – az építészmérnökök körében volt a legmagasabb a képzés gyakorlati elemeivel való elégedettség szintje, jóllehet a szakmai gyakorlati lehetőségekkel ők sem igazán elégedettek. Ezzel kapcsolatban a Természettudományi Karon végzettek (feltehetően az egyébként is „elméletibb” jellegű szakok miatt), illetve a Vegyész- és Biomérnöki Karon végzettek (valószínűleg a magasabb laborgyakorlati óraszám miatt) kevésbé kritikusak.

A válaszok összhangban vannak azzal is, ahogyan a kérdezettek arról vélekedtek, hogy összességében mennyire tartják használhatónak az egyetemen tanultakat munkájukban. Azok, akik elengedhetetlenül fontosnak, vagy jól használhatónak tartják azokat, sokkal gyakrabban értettek egyet azokkal a megállapításokkal, amelyek a képzés pozitívumait emelték ki (jó elméleti alapok, megfelelően kialakított szemléletmód, gyakorlatban használható ismeretek), és ritkábban fogadták el a képzés negatívumait taglaló állításokat, kivéve a szakmai gyakorlati és a nyelvtanulási lehetőség nem elégséges voltáról szóló állításokat.

Az előző évhez hasonlóan – a legfőbb hiányosságként megjelölt „*kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség*” állítás a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek körében a leginkább elfogadott (4,36-os érték), és ők tartják legkevésbé igaznak azt, hogy a szűken vett szakmai ismereteken túlmutató ismeretek nem voltak elegendőek.

Állítások elfogadottsága ötfokú skálán*	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
A képzés a gyakorlatban jól használható ismereteket adott.	3,23	3,75	3,25	3,04	3,02	2,67	3,51	3,06	3,22
A képzés szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott.	4,34	4,02	3,95	3,95	4,20	4,67	3,74	4,29	4,10
A képzés erős elméleti alapokat adott.	4,50	3,94	3,94	3,45	3,92	4,67	4,06	4,18	4,03
Az egyetemen nem korszerű szakmai ismereteket tanítottak.	2,59	2,85	2,52	2,28	2,94	2,00	3,13	2,48	2,61
A képzés során hiányos volt a szakmai ismeretek tanítása.	2,29	2,50	2,39	2,36	2,55	1,33	2,15	2,60	2,43
A képzés során kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése.	3,29	3,15	2,89	2,11	2,71	4,00	2,41	3,25	2,93
Kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség.	3,79	3,55	3,51	4,36	3,74	2,67	3,15	3,96	3,74
Alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség.	2,85	2,86	3,30	2,53	2,63	2,33	3,61	2,56	2,87

* Átlagértékek, ahol 1 = egyáltalán nem igaz, 5 = teljes mértékben igaz

30. táblázat: Az egyetemi képzés megítélése, karonként

5.3. A képzés erősségei, valamint hiányosságai, gyengeségei

Idei vizsgálatunkban az előző évhez hasonlóan a végzetek nem csupán az általunk megadott állításokat értékelhették, hanem saját maguk is megfogalmazhatták gondolataikat azokkal kapcsolatban. Amint majd látni fogjuk, a válaszok jelentős része ugyan megtalálható az általunk megfogalmazott állítások között, számos olyan akad azonban, amelyik újszerű megközelítést jelent.

A megkérdezettek 78,4%-a említett legalább egyet a képzés erősségei közül, 28,3%-uk legalább kettőt, míg 4,7% esetében három vagy annál több választ lejegyezhetünk. A válaszlemezket összesítve azt találjuk, hogy a korábbi években alkalmazott „*erős elméleti alapismeretek*” választ a kérdezettek közel egyharmada (32,7%) jelölte meg erősségként, míg a „*(mérnöki) szemléletmód, gondolkodásmód*” választ a válaszok 26,7%-ában szerepelt. A jó képességű, gyakorlott és kiváló *oktatókra* 11,5% utalt válaszában, csaknem ugyanennyien pedig a szakmai tárgyakat, a *szakmai oktatást* dicsérték (10,8%). Ehhez kapcsolódik azoknak a válasza is, akik ennek kapcsán még azt is kiemelték, hogy a szakmai anyag *korszerű, modern* szemléletű (2,9%), illetve hogy *sokrétű, sokszínű, tágabb* (horizontális) ismereteket ad (4,2%), és lehetőség van a színvonalas *nyelvi képzésre* (1,2%). Mindezek a válaszok együttesen tehát azt mutatják, hogy a műegyetemi képzés erősségét a (mérnöki) szemléletmód mellett egyrészt a magas szintű elméleti ismeretek, másrészt a magas szintű, modern és sokoldalú szakmai vagy a szakmát kiegészítő ismeretek jelentik a végzetek szerint.

Az előzőekben említettekhez képest alacsonyabb azoknak az aránya, akik a *gyakorlatra* vagy a *laboratóriumi munkára* (4,7%), illetve nem szakmai tantárgyakra (1,85%) helyezték a hangsúlyt. Az egyetem erősségei között szerepelnek olyan tevékenységek is, amelyek nemcsak a szakmai ismeretek bővítését célozták meg, hiszen több végzett jelezte, hogy az egyetemi évek arra is jók voltak, hogy más jellegű *képességeik* (pl. önbizalom, döntésképesség, problémamegoldás) is fejlődni tudtak (3,4%), továbbá megtanult önállóan tanulni (2,3%), amely képességének majd az élethosszig tartó tanulása során veheti hasznát. A volt diákok 5,5%-a azt is igen pozitívnak látja, hogy az egyetem *magas követelményszintet* támasztott vele szemben. Bizonyára mindezeknek

szerepük van abban, hogy akadtak, akik az egyetem legfőbb erősségei között annak *jó hírnevét*, a nemzetközi elismertséget is megemlítették (1,1%). Egyéb pozitívumként kisebb arányban szerepelt még a válaszok között a képzés felépítése, a céglátogatások, az elhelyezkedésben való segítségnyújtás, az oktatók jó ipari kapcsolatai, a jó technikai felszereltség, valamint a színvonalas szakirodalom, szakkönyvek és előadások.

A végzettek 81,3%-a jelzett a képzés kapcsán valamilyen konkrét hiányosságot, gyengeséget. A legtöbben (44,7%) a *szakmai gyakorlat hiányát* vagy nem elégséges voltát emelték ki, a második leggyakoribb válaszelem pedig az volt, hogy a képzés *nem eléggé gyakorlatorientált* (21,9%). A válaszok bő egytizede *elavult ismeretek*, vagy elavult technológiák oktatását kifogásolta (12,9%), 2,6% pedig *felesleges tárgyak* oktatására hívta fel a figyelmet. Olyan is akadt a válaszok között, amelyek konkrét szakmai tantárgyak, ismeretek oktatását *hiányolja* (3,5%), de volt, aki nem feltétlenül szaktárgyakat látna szívesen, hanem inkább *bizonyos készségek megerősítését* (1,5%), aminek indokaként a válaszokban többször megjelenik a *tömegképzés*, a megfelelő tanár-diák viszony kialakulásának hiánya. A „*túl sok az elméleti tárgy*” választ 4,4% adta.

Többen kritikusán vélekedtek a *képzési struktúráról*, és részben elavultnak tartják, nemcsak az elméleti és gyakorlati képzés arányait illetően, hanem pl. abban a tekintetben is, hogy az egyes szaktárgyak hogyan épüljenek egymásra (2,9%). Sokaktól kapott kritikát a *nyelvtanítás* (7,3%), és a végzettek 5,2%-a szerint a *szakmához közvetlenül nem kapcsolódó tantárgyak* oktatásának színvonala, kimérete, tartalma sem mindig megfelelő. A válaszokban helyenként megjelent az oktatás egyéb elemeinek a kritikája is: így például megemlítésre került a *(labor)felszerelések hiánya és/vagy elavult volta*, az esetenként *túlságosan magas követelmények*, illetve a *nem elégséges szigor*, egyes *oktatók* oktatáshoz való *hozzáállása*, a *túl sok tananyag*, az egyetem és az ipar közti *kapcsolat hiánya*.

5.4. A szakma erkölcsi és anyagi megbecsültsége

A szakma megbecsültségét – az utóbbi évekhez hasonlóan – idén is két kérdéssel mértük: az anyagi, illetve az erkölcsi megbecsültség tekintetében. A korábbi évekhez hasonlóan idén is úgy látjuk, hogy a két szempont megítélése a hallgatók többségénél élesen elválik, tehát kettéválasztásuk indokolt. A tavalyi értékekhez képest kissé kedvezőbb értékeket kaptunk mind az erkölcsi, mind pedig az anyagi megbecsültség vonatkozásában, ami elképzelhető, hogy csupán a kérdőívet visszaküldők kedvezőbb összetételének tudható be.

A tavalyi évhez hasonlóan idén is háromnegyednyien válaszoltak úgy, hogy szakmájuk – erkölcsi presztízsét tekintve – a legnagyobb elismertségnek örvend, vagy a jól elismert szakmák közé tartozik. Idén is a Természettudományi Kar és a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjei vélték úgy leginkább, hogy szakmájuk megfelel ennek a kritériumnak, míg a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek a legkevésbé – az előző évhez hasonlóan. A válaszadók között mindössze 5,1% azoknak az aránya, akik úgy érzik, hogy szakmájuk rosszul vagy a legkisebb mértékben elismert erkölcsileg.

Elismertség foka	Előző évek átlaga			KAROK								
	2003.	2004.	2005.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Legnagyobb mértékben elismert	9	9	12	11,2	19,1	7,1	–	6,1	33,3	7,9	16,6	11,2
Jól elismert	58	56	62	59,2	62,3	65,0	52,5	55,3	66,7	77,1	70,3	64,6
Közepesen elismert	29	30	20	20,4	14,2	21,7	36,5	31,8	–	11,4	11,9	19,1
Rosszul elismert	3	4	5	9,2	4,4	4,5	11,0	6,8	–	3,6	1,2	4,7
Legkisebb mértékben elismert	1	1	1	–	–	1,7	–	–	–	–	–	0,4

31. táblázat: A végzettek véleménye szakmájuk erkölcsi megbecsültségéről, karonként és összesítve [%]

A szakmájuk anyagi megbecsültségéről pozitívan nyilatkozók összesített aránya 56,0%, amely érték kismértékben magasabb a 2005-ben végzettek körében mért 50,6%-nál, ugyanakkor jóval alacsonyabb az erkölcsi megbecsültségüket pozitívnak értékelők arányánál. A két változó kedvező együtt járását találjuk – a korábbi évekhez hasonlóan – a Villamosmérnöki és Informatikai Karon, ahol mind a két szempont szerint elégedettek a volt hallgatók. Az átlagosnál jóval kedvezőbb anyagi elismertséggel jellemezték szakmájukat a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek is, ők azonban gyakrabban érzik úgy, hogy az anyagi megbecsülést nem kíséri az erkölcsi. Az építészmérnökök esetében éppen fordított a helyzet: bár szakmájuk erkölcsi presztízsét elég jónak érzik, anyagi elismertség tekintetében legtöbbször legfeljebb közepes értékelést adtak. Ez a fajta diszcrepancia az előző évekre is jellemző volt, a legnagyobb homogenitás akkor is a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjei esetében volt megfigyelhető.

Elismertség foka	Előző évek átlaga			KAROK								
	2003.	2004.	2005.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Legnagyobb mértékben elismert	4	5	8	–	4,4	1,4	3,9	–	–	3,4	13,0	5,4
Jól elismert	40	43	43	33,8	5,4	48,0	81,2	31,6	33,4	55,2	67,1	50,6
Közepesen elismert	44	47	36	48,6	61,2	43,4	14,9	51,9	33,3	37,9	18,6	35,4
Rosszul elismert	11	13	12	17,6	18,6	7,2	–	16,5	33,3	3,4	1,2	7,5
Legkisebb mértékben elismert	1	1	1	–	10,4	–	–	–	–	–	–	1,1

32. táblázat: A végzettek véleménye szakmájuk anyagi megbecsültségéről, karonként és összesítve [%]

Mind a civil szférában, mind a közszférában dolgozók valamivel kevésbé érzik megbecsültnek anyagilag és erkölcsileg szakmájukat, mint a piaci szférában dolgozó társaik. Ez főleg az anyagi elismerés esetén tűnik ki, ahol a civil szférában dolgozók több mint négyötöde, a közszférában dolgozók több mint fele legfeljebb közepes mértékűnek ítéli meg szakmája anyagi elismertségét. Az erkölcsi megítélés terén kicsit jobb a helyzet.

6.

Továbbképzés

6. Továbbképzés

Míg a megkérdezettek felsőfokú nappali alapképzéssel összefüggő költségeit döntő részben az állam (illetve családjuk) finanszírozta, addig a továbbképzéshez kapcsolódó ráfordítások túlnyomó részét az emberi tőkébe történő egyéni, vagy a munkáltató általi befektetésként értékelhetjük. Ezért megvizsgáltuk azt is, hogy végzés után milyen továbbképzéseket igényelnek, tartanak szükségesnek a Műegyetemen végzetek és mennyit voltak hajlandók, képesek önmagukra költeni. A diplomaszerezés utáni további ismeretek megszerzése, a folyamatos „továbbtanulás” racionális döntés a továbbképzés költségein keresztül önmagukba beruházó egyének részéről.

6.1. A 2006-ban végzetek megvalósult továbbképzései

A végzetek 64,1%-a vagy jelenleg is részt vesz továbbképzésen, vagy a végzést követő időszakban részt vett ilyenben. Ez az arány közel ugyanakkora, mint az előző évi adat (65,6%). A továbbképzést igénybevevők évről-évre ismétlődően magas aránya figyelemre méltó, és bizonyítékot jelent arra nézve, hogy a végzetek többsége nem csupán a távoli jövőben, hanem már gyakorlatilag a munkakezdés időszakában igényli a megszerzett tudásának kiegészítését, bővítését, vagy munkaadója látja szükségét ennek.

A továbbképzésen résztvevők aránya	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Részt vett már korábban	34,9	23,5	31,2	47,2	35,4	33,3	62,3	37,7	37,5
Jelenleg is részt vesz	21,7	–	31,7	33,0	29,3	66,7	30,2	28,8	26,6
Nem vett részt	43,4	76,5	37,1	19,8	35,3	–	7,5	33,5	35,9

33. táblázat: A továbbképzésen való részvétel, karonként [%]

A megvalósult továbbképzésekre vonatkozó válaszok karonként igen eltérőek, ugyanakkor azt is láthatjuk, hogy a megkérdezettek jelenlegi foglalkoztatási státuszától, munkakörétől sem teljesen függetlenek. A nagyobb létszámú karok közül legkevésbé az Építésmérnöki Kar frissdiplomásai vettek részt valamilyen továbbképzésen, kevesebb mint egynegyedük választott így. Igen magas aktivitás jellemzi ugyanakkor a Természettudományi Kar, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar volt hallgatóit. Ez utalhat arra, hogy ezekben a szakmákban az ismeretek igen gyorsan változnak, de jelentheti azt is, hogy a munkájukban nagymértékű specializációra van szükség, és ezért a munkáltatók (amint a későbbiekben látni fogjuk, e két karon elsősorban ők a továbbképzések finanszírozói) mihamarabb szükségét látják annak, hogy speciális (pl. a cégre vagy egy adott szakterületre jellemző) ismeretekkel bővítsék frissdiplomásaik alapismereteit.

A férfiak és a nők között nincs számottevő különbség, de megfigyelhető, hogy azok, akik jelenlegi munkakörüket tekintve csak részben kapcsolódnak a szakmájukhoz, az átlagosnál gyakrabban vettek részt továbbképzésen (73,5%-uk). A konkrét munkakört tekintve jelentősen magasabb arányokat találunk azoknál, akik gazdasági, pénzügyi, adminisztratív, vagy tanácsadói munkakörökben nyertek alkalmazást, illetve folytatnak vállalkozást.

A továbbképzéseken való részvétel az alkalmazásban állók körében összefüggésben van a cégmérettel: minél nagyobb cégnél dolgozik valaki, annál valószínűbb, hogy a diploma megszerzését követő 1,5-2 évben részt vesz valamilyen tanfolyamon, továbbképzésen. A piaci szférában dolgozóknak ugyancsak nagyobb esélyük van erre, mint a közszférában dolgozóknak vagy a civil szervezetek munkatársainak. E tekintetben még a cég tulajdonosi szerkezete is fontosnak látszik, hiszen a legnagyobb eséllyel azok vettek részt bármilyen továbbképzésen, akik állami/önkormányzati tulajdonú vagy többségű cégnél dolgoznak (71,8%-uk).

A diplomaszerezés utáni továbbtanulás legfőbb motivációja a karriercélok megvalósítása (51,5%), illetve az ismeretek frissítése (32,7%). Valószínűleg a mérnöki pályán való viszonylag kedvező elhelyezkedési lehetőségeknek és a szakmával, a megszerzett végzettséggel való elégedettségnek is köszönhető, hogy kevesek számára volt a legfontosabb az, hogy ily módon állást találjanak (9,7%), illetve kevesen választották a továbbképzést átképzési

céllal (6,1%), de azt érdemes kiemelni, hogy ez a két utolsó motivációs cél aránya nőtt az előző évhez képest. A Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek számára a továbbképzés gyakrabban a szakmai karrier egyik lépése, az építészmérnökök esetében pedig – köszönhetően körükben az önfoglalkoztatók, vállalkozók magasabb arányának – az ismeretek felfrissítése, vagy az új álláshoz, megbízáshoz jutás egyik elősegítője.

Motivációk a továbbképzésre	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Alkalmazásba kerüljön, állást találjon	12,8	18,6	11,8	12,4	4,5	33,4	8,1	6,1	9,7
Ismeretek frissítése	39,3	62,8	29,4	22,1	52,8	33,3	24,4	32,2	32,7
Előléptetés, szakmai karrier	33,0	18,6	52,9	65,5	33,7	33,3	59,3	55,7	51,5
Átképzés	14,9	–	5,9	–	9,0	–	8,2	6,0	6,1

34. táblázat: A továbbképzés motivációi a résztvevők körében, karonként [%]

A továbbképzésen részt vettek 11,7%-a jelezte, hogy a végzés óta eltelt időszak továbbképzése(i) nem kerültek pénzbe, de a többiek számára is inkább cégük fizette a képzés költségeit. Az összes eddigi továbbképzés költségeit 100%-nak tekintve az önrész átlagosan 22,4% volt, míg a cégek részesedését 73,0%-ra, mások részesedését pedig átlagosan 4,6%-ra becsülték a végzettek. A legtöbb karon kifejezetten domináns a munkáltatók részvétele a továbbképzések finanszírozásában. Az is látható, hogy a továbbképzésekre szánt összeget a válaszadók 64,2%-ánál kizárólag a munkahely, 17,9%-uknál kizárólag a végzett, 2,6%-uknál pedig kizárólag valaki más (pl. állam, ösztöndíj, más szervezet) finanszírozta. Vegyes finanszírozásról a továbbképzésen résztvevők 15,3%-a számolt be. Ez az eredmény a tavalyi vizsgálat eredményeihez képest a céges hozzájárulás növekedését mutatja.

Mostani eredményeink megerősítik azt a korábbi feltételezésünket, hogy a továbbképzések finanszírozásában a munkáltatók szerepe jelentős, mint ahogy arra a tavalyi adatokból is következtetünk, és összhangban van a korábbi pályakövetéses vizsgálatok eredményeivel.

A korábbi és a mostani vizsgálat adatai egybecsengenek abban a tekintetben is, hogy a különböző karok közül az építészmérnökként végzettek a legaktívabbak, amennyiben saját továbbképzésük finanszírozásáról van szó.

A továbbképzés(ek) költségeinek megoszlása	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK*	VBK	VIK	Együtt
Saját kiadás aránya	25,9	48,7	34,6	21,9	9,3	–	13,9	18,1	22,4
Munkáltatói kiadás aránya	62,5	28,7	56,6	78,1	90,7	100	86,1	78,7	73,0
Más kiadásának aránya	11,6	22,6	8,8	–	–	–	–	3,2	4,6

* 10 fő alatti válaszadó!

35. táblázat: A továbbképzés(ek) költségeinek megoszlása a költséget megjelölők körében, karonként [%]

A továbbképzés(ek) finanszírozói	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK*	VBK	VIK	Együtt
Csak saját kiadás	19,6	23,9	32,0	17,1	5,8	–	12,7	13,8	17,9
Csak munkáltatói kiadás	58,0	23,9	49,9	65,9	82,6	100	83,1	65,7	64,2
Csak más kiadása	10,1	–	5,1	–	–	–	–	1,9	2,6
Vegyesen	12,3	52,2	13,0	17,0	11,6	–	4,2	18,6	15,3

* 10 fő alatti válaszadó!

36. táblázat: A továbbképzés(ek) finanszírozói a költséget megjelölők körében, karonként [%]

Idén is csak a saját ráfordításokat kérdeztük a továbbképzések kapcsán, tapasztalatunk szerint ugyanis a munkáltató által kifizetett továbbképzések áráról az érintetteknek alig van tudomásuk, s amennyiben mégis, akkor sem feltétlenül tudják a pontos összeget. Ennek az is oka lehet, hogy egy-egy vállalat által finanszírozott tanfolyam, képzés ára sok esetben „belső képzés” lévén nem is kerül meghatározásra. A kérdéses során az összes eddigi saját ráfordításra voltunk kíváncsiak, ami a továbbképzésen résztvevők és valamikor saját kiadást megjelölők körében átlagosan 368 ezer Ft-ot tett ki, ami több mint 20%-os növekedés az előző évi átlaghoz képest (301 ezer Ft). Ez a magasnak tűnő összeg már kevésbé magas, ha figyelembe vesszük, hogy a végzés óta eltelt időszak egészére vonatkozó kiadásokat takarja, és ha azt is megvizsgáljuk, hogy milyen típusú képzésekre került sor a végzés óta eltelt időszakban.

Saját kiadás nagysága	Kategória aránya
Nem jelölt meg illet (0 Ft)	10,0%
Max. 50 ezer Ft	5,2%
50-100 ezer Ft	18,3%
100-150 ezer Ft	10,3%
150-200 ezer Ft	13,6%
200 ezer Ft felett	42,6%
Átlagérték* [Ft]	368 297
Szórás* [Ft]	449 403

* Azok körében, akik jeleztek konkrét költséget.

37. táblázat: A továbbképzésekre fordított saját kiadás nagysága a végzés óta azok körében, akik jeleztek saját hozzájárulást

Idén másodszor részletesen is rákérdeztünk a megvalósult továbbképzésekre, mind annak a tartalmára (néhány főbb szakterületi bontásban), mind pedig a módjára és jellegére. A kérdéshez tartozó táblázatot korábbi tapasztalataink alapján úgy állítottuk össze, hogy az mindkét dimenziót egyaránt értelmezhetővé tegye. Természetesen egy-egy kérdezett többféle képzésen is részt vehetett, s a kérdőívben megadott táblázatban korlátlan számú válaszlehetőség megjelölhető volt. Emiatt az egyes továbbképzés-típusok összesített arányai meghaladják a 100 %-ot.

Korábbi vizsgálatainkban arra kérdeztünk rá, hogy a végzettek milyen továbbképzéseket látnának maguk számára szükségesnek. Kicsit talán meglepő módon az ideai felmérésben szereplő, a már megvalósult, vagy folyamatban lévő továbbképzések majdnem ugyanazt az arányokat adták. Meglepő lehet ez azért, mert annak ellenére tehát, hogy a végzettek számos továbbképzésen vesznek részt közvetlenül a diploma megszerzését követően, korábbi eredményeinkkel összevetve ezt, úgy tűnik, hogy a továbbképzések iránti igény bizonyos mértékig folyamatosan újratermelődik. A korábbi válaszok azt mutatták, hogy a legnagyobb igény a szakirányú továbbképzések iránt van, de nagy arányt képviseltek a nyelvi képzések is és a menedzsmenttel, gazdasági ismeretekkel kapcsolatos képzések.

A 2006-ban végzettek által adott válaszok alapján megvalósult, vagy jelenleg is tartó továbbképzések is ugyanezeket a területeket adták hasonló arányban, azzal a különbséggel, hogy a nyelvi képzések súlya a megvalósult képzések között jóval nagyobb, mint az igény. Egyébként érdemes kiemelni, hogy a nyelvi képzések súlya csökkent ahhoz képest, amit az előző évben végzettek körében mértünk.

A gazdasági, menedzsmenttel kapcsolatos ismeretek szinte minden szakterületen elengedhetetlenül fontosak, nem véletlen tehát, hogy a legtöbb karon legalább egytizednyien részt vettek vagy vesznek ilyen képzésen. Érthető módon a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon ennél jóval magasabb arányban, akik esetében ez tulajdonképpen szakirányban való képzésnek tekinthető. A szakirányú képzést leggyakrabban a Vegyészmérnöki és Biométernöki Kar, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjei jelölték meg.

A továbbképzés tartalma	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Szakirányú	44,0	71,4
Gazdasági, menedzsment ismeret	16,9	27,4
Nem szakirányú műszaki	13,0	21,1
Nyelvi	24,3	39,4
Jogi ismeretek	0,5	0,9
Egyéb	13,2	21,5

38. táblázat: A végzetek által igénybe vett továbbképzések tartalma [%]

A továbbképzés tartalma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Szakirányú	39,7	13,2	44,2	39,2	44,6	–	70,0	51,9	44,0
Gazdasági, menedzsment ismeret	13,9	4,4	14,3	32,0	12,8	–	3,7	24,2	16,9
Nem szakirányú műszaki	4,9	–	11,4	22,2	15,9	100	15,0	13,5	13,0
Nyelvi	20,9	8,8	25,7	33,9	19,7	66,7	22,5	26,6	24,3
Jogi ismeretek	2,1	–	–	–	–	–	3,7	–	0,5
Egyéb	11,1	5,2	13,2	18,8	9,6	–	15,0	15,7	13,2

39. táblázat: A végzetek által igénybe vett továbbképzések tartalma, karonként [%]

A továbbképzések formái között az utóbbi év adataihoz hasonlóan a tanfolyami és vállalati képzések aránya a legnagyobb. A megvalósult továbbképzések között a tanfolyamok súlya jóval nagyobb, mint a jelenleg folyó képzések esetén, aminek oka, az hogy a jelenleg folyó képzések közt az új diploma megszerzésére irányuló képzések aránya magasabb. Mindez valószínűleg ugyancsak a képzések időtartamával van összefüggésben: az egyetemet befejezők nem feltétlenül kapcsolódnak be újra hosszabb időre a felsőfokú képzésbe, pár év elteltével és némi munkatapasztalattal azonban újra szükségét érezhetik ennek.

A PhD képzésen való részvétel a korábbi évekhez hasonlóan a Természettudományi Karon a legmagasabb, a diplomára épülő szakirányú továbbképzés viszont éppen körükben nem jellemző. Újabb diploma megszerzését a különböző karok végzettjei eltérő arányban kezdték meg. A vállalati képzések terén ez előző évtől eltérően (akkor a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzetek között volt jellemző) egyértelműen a Közlekedésmérnöki Karon végzetek helyzete a legkedvezőbb. Tanfolyami képzésekre, amelyek mögött sok esetben, de nem kizárólag nyelvi képzést vagy valamilyen szakmai specializációt kell keresni, a végzetek több mint egyharmada iratkozott már be. Az önképzések szerepe egyes karok végzettjei körében magasabb, sok esetben itt is nyelvtanulásról, vagy az ismeretek egy-egy területen való elmélyítéséről, szakmai önképzésről van szó.

A továbbképzés formája	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Külföldi felsőfokú képzés	0,9	1,5
Újabb diploma	8,4	13,7
Szakirányú továbbképzés	9,4	15,3
MBA képzés	–	–
PhD, DLA képzés	8,4	13,6
Vállalati képzések	29,1	47,3
Tanfolyam	36,7	59,6
Önképzés	20,1	32,6
Egyéb	3,7	6,0

40. táblázat: A végzetek által igénybe vett továbbképzések formája [%]

A továbbképzés formája	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Újabb diploma	4,9	–	8,6	6,3	3,2	–	7,5	15,3	8,4
Szakirányú továbbképzés	13,9	–	8,5	24,1	12,8	–	7,5	6,8	9,4
PhD, DLA képzés	4,9	–	4,2	6,3	3,2	33,3	36,3	8,4	8,4
Vállalati képzések	22,9	–	33,1	34,7	45,2	33,3	18,7	35,6	29,1
Tanfolyam	44,6	13,2	27,0	45,5	22,3	33,3	73,8	39,6	36,7
Önképzés	13,1	4,4	17,2	29,4	6,4	66,7	15,0	30,0	20,1
Egyéb*	2,8	9,6	4,4	8,0	6,4	–	3,7	2,2	3,7

* Az alacsony említési arányok miatt ide soroltuk az MBA képzést és a külföldi felsőfokú tanulmányokat is.

41. táblázat: A végzetek által gyakrabban igénybe vett továbbképzési formák, karonként [%]

A továbbképzések tartalma és formája között természetesen összefüggés van, vannak tipikus együttjárások. A PhD képzésben résztvevők csaknem kizárólag az egyetemi végzettségnek megfelelő szakirányban tanulnak, és a vállalati képzések döntő része is a konkrét szakmára irányul. A nyelvi képzések nagyrésze tanfolyami vagy önképzés formájában valósul meg. A nem szakirányú műszaki, illetve a gazdasággal, menedzsmenttel kapcsolatos képzések többsége vállalati képzés, de esetenként valamilyen tanfolyam, vagy újabb diploma megszerzéséhez kapcsolódik.

Nyilvánvalóan mindezekkel összefüggésben van az, hogy a továbbképzéseken már korábban is részt vettek vagy jelenleg résztvevők havi bruttó keresete és éves bére is az átlagosnál magasabb értéket mutat. Ennek oka lehet, hogy a már lezajlott továbbképzések túlnyomó része vállalati és tanfolyami képzések, amelyek eredményei könnyebben realizálhatók.

6.2. A 2006-ban végzetek további képzési igényei

A Műegyetemen végzetek továbbképzés iránti igényét tíz éve folyamatosan figyeljük, és évről-évre azt tapasztaljuk, hogy rendkívül magas azoknak az aránya, akik továbbképzésüket szükségesnek látják. Megfigyelhető, hogy annak ellenére, hogy – amint azt az előbbieken részletesen bemutattuk – a végzetek többsége már részt vett, vagy jelenleg is részt vesz valamilyen tanfolyamon, továbbképzésen, most is azt találtuk, hogy a végzett hallgatók körében óriási az igény a további tanulásra, és ez gyakorlatilag karoktól függetlenül mindenkire elmondható. Azonban azt is érdemes kiemelni, hogy a továbbképzés iránti igény a korábbi évekhez képest kismértékben csökkent.

A továbbképzést igényli	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	77,0	83,6	85,0	93,9	86,8	100	92,5	90,3	87,7

42. táblázat: A végzetek továbbképzés iránti igénye, karonként [%]

Az igényeket az sem igazán befolyásolja, hogy valaki részt vett-e már továbbképzésen, sőt. Úgy tűnik, hogy azok, akik eddig még nem vettek részt ilyenben, a jövőben is kisebb hajlandóságot mutatnak rá, hiszen 77,6%-uk jelezte igényét, míg a másik két csoport tagjainak 92,0 illetve 93,0%-a.

6.3. A 2004-ben végzetek megvalósult továbbképzései

A 2004-ben végzetek 82,2%-a jelezte, hogy a diploma megszerzése óta részt vett, vagy jelenleg is részt vesz valamilyen továbbképzésen, akárcsak az előző évi felmérés során.

A továbbképzésen résztvevők aránya	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Részt vett	41,8	50,4	46,8	50,0	58,5	38,2	53,6	59,4	52,3
Jelenleg is részt vesz	36,6	24,8	28,8	36,7	23,8	61,8	38,4	25,7	29,9
Nem vett részt	216	24,8	24,4	13,3	17,7	—	8,0	14,9	17,8

43. táblázat: A 2004-ben végzetek továbbképzésen való részvétele, karonként [%]

A továbbképzéshez jutás esélyei valamivel kedvezőbbek Budapesten és a kisebb városokban, valamint gyakoribb a továbbképzés azok körében is, akik szakmájukban helyezkedtek el (85,4%), mint, akik nem vagy csak részben a szakmájukban dolgoznak (75,2%, illetve 73,9%).

A továbbképzésen részt vettek 4,3%-a jelezte, hogy a végzés óta eltelt időszak továbbképzése(i) nem kerültek pénzbe. A többiek számára is jellemzően inkább cégük fizette a képzés költségeit: az összes eddigi továbbképzés költségeit 100%-nak tekintve az önrész átlagosan 25,5% volt, míg a cégek részesedését 63,7%-ra, mások részesedését pedig átlagosan 10,8%-ra becsülték az érintettek. Egyedül az Építésztechnológiai Kar volt hallgatói körében fordult az elő, hogy a saját finanszírozás átlagos mértéke meghaladta a munkáltatóit, akárcsak az előző évben, és ennek megfelelően a korábbi évek és a mostani vizsgálat adatai abban a tekintetben is egybecsengenek, hogy a különböző karok közül az építésztechnológiai végzetek a legaktívabbak, amennyiben saját továbbképzésük finanszírozásáról van szó. Amennyiben nem csupán az átlagokat nézzük, az is látható, hogy a továbbképzésekre szánt összeget a költségekről beszámolóik 53,0%-ánál kizárólag a munkahely állta, 18,8%-uknál kizárólag a végzett, 8,3%-uknál pedig kizárólag valaki más (pl. állam, ösztöndíj, más szervezet). Vegyes finanszírozásról a továbbképzésen résztvevők 19,9%-a számolt be.

A továbbképzés(ek) költségeinek megoszlása	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Saját kiadás aránya	25,3	59,2	22,4	18,2	20,1	24,3	16,9	23,2	25,5
Munkáltatói kiadás aránya	61,8	33,3	75,4	67,1	77,9	30,0	54,0	68,0	63,7
Más kiadásának aránya	12,9	7,5	2,2	14,7	2,0	45,7	29,1	8,8	10,8

44. táblázat: A 2004-ben végzetek továbbképzési költségeinek megoszlása a költséget megjelölők körében, karonként [%]

A továbbképzésekkel kapcsolatban a 2004-ben végzettektől is részletes adatokat kértünk. Ennek alapján ugyanazokat a kategóriákat hoztuk létre, mint egy évvel korábban, megkülönböztetve a továbbképzés tartalmát és formáját. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy miután egy kérdezett többféle képzést is megjelölhetett az egyes továbbképzés-típusok összesített arányai meghaladják a 100%-ot. Az alacsony esetszámok miatt az adatok csupán tájékoztató jellegűek, és a képzések besorolását a válaszadók maguk végezték.

A megvalósult, vagy jelenleg is tartó továbbképzések közül a 2004-ben végzetek körében is a szakirányú továbbképzések a legnépszerűbbek, ahogyan a 2002-ben és a 2003-ban végzetek esetében is a szakirányú továbbképzések túlsúlya volt megfigyelhető. Látható, hogy az utókövetés vizsgálat eredményeit a 2006-ban végzetek adataival összehasonlítva a jogi képzések vonatkozásában jóval magasabb arányokat kaptunk, míg a többi területet tekintve a két évfolyam között csak kisebb eltérések figyelhetők meg.

A gazdasági, menedzsmenttel kapcsolatos ismeretek iránti általános igényt mutatja, hogy minden karon a válaszolók majdnem egyötöde részt vett ilyen képzésben, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon megfigyelhető magasabb arány annak tudható be, hogy az itt végzetek esetében az ilyen képzés szakirányú továbbképzésnek felel meg.

A továbbképzés tartalma	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Szakirányú	57,9	71,7
Gazdasági, menedzsment ismeret	19,4	24,0
Nem szakirányú műszaki	16,1	19,9
Nyelvi	33,1	41,0
Jogi ismeretek	6,6	8,2
Egyéb	19,2	23,7

45. táblázat: A 2004-ben végzetek által igénybe vett továbbképzések tartalma [%]

A továbbképzés tartalma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Szakirányú	62,5	59,9	46,7	27,0	58,2	87,5	65,4	64,8	57,9
Gazdasági, menedzsment ismeret	16,0	4,2	22,3	40,9	21,5	12,5	11,6	21,6	19,4
Nem szakirányú műszaki	6,9	13,9	21,0	22,8	29,1	12,5	15,5	12,1	16,1
Nyelvi	9,1	23,6	41,0	27,2	49,3	25,0	30,8	36,6	33,1
Jogi ismeretek	5,7	22,4	—	4,5	10,1	12,5	11,5	3,6	6,6
Egyéb	9,1	30,4	15,7	18,1	24,1	37,5	19,2	18,5	19,2

46. táblázat: A 2004-ben végzetek által igénybe vett továbbképzések tartalma, karonként [%]

A megvalósult továbbképzések között közel négy év távlatában is a vállalati képzések súlya a legjelentősebb, ugyanakkor amennyiben összességében nézzük a felsőoktatás keretén belül zajló képzéseket (újabb diploma, szakirányú továbbképzés, PhD-képzés, MBA-képzés), akkor azt találjuk, hogy szinte minden második végzett beszámolt valamilyen, a felsőoktatás keretei között zajló képzésről.

A PhD-képzésen való részvételről ezúttal is az átlagosnál gyakrabban számoltak be a Természettudományi Kar volt hallgatói, de most a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon végzetek közt volt a legmagasabb a PhD-képzésen résztvevők aránya. A Természettudományi Karon végzetek között vannak a legnagyobb arányban azok, akik újabb diplomát adó képzésen illetve egyéb képzéseken vettek részt – az előző évhez hasonlóan. Újabb diploma megszerzését a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Közlekedésmérnöki Karon végzetek közül kiemelkedően sokan tartották fontosnak. A tanfolyami és a vállalati képzések szinte minden kar esetében nagy jelentőséggel bírnak.

A továbbképzés formája	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Külföldi felsőfokú képzés	1,2	1,5
Újabb diploma	11,0	13,7
Szakirányú továbbképzés	19,4	24,0
MBA képzés	2,0	2,4
PhD, DLA képzés	14,1	17,5
Vállalati képzések	39,2	48,5
Tanfolyam	48,6	60,2
Önképzés	27,0	33,5
Egyéb	6,5	8,1

47. táblázat: A 2004-ben végzetek által igénybe vett továbbképzések formája, [%]

A továbbképzés formája	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Újabb diploma	14,8	–	12,2	18,3	17,8	37,5	7,7	8,5	11,0
Szakirányú továbbképzés	27,3	41,8	17,5	9,1	16,5	12,5	7,7	17,3	19,4
PhD, DLA képzés	7,9	13,9	3,1	18,1	15,3	37,5	38,4	13,8	14,1
Vállalati képzések	27,4	13,9	36,2	26,8	56,9	50,0	38,5	50,3	39,2
Tanfolyam	42,1	36,3	51,5	36,2	58,1	50,0	38,6	55,6	48,6
Önképzés	16,0	27,8	26,2	13,4	25,3	50,0	30,8	31,3	27,0
Egyéb*	6,9	9,7	6,6	9,3	15,2	25,0	15,3	5,5	7,9

* Az alacsony említési arányok miatt ide soroltuk az MBA képzést és a külföldi felsőfokú tanulmányokat is

48. táblázat: A 2004-ben végzetek által gyakrabban igénybe vett továbbképzési formák, karonként [%]

Ezúttal is azt találjuk, hogy – különösen a már befejezett továbbképzések esetében – a továbbképzések vélhetően egyben anyagi előnyöket is jelentenek a résztvevők számára. Bár az ok-okozati viszony feltárása a jelenlegi adatfelvétel alapján nem lehetséges, az adatokból kitűnik, hogy a továbbképzéseken részt vettek/részt vevők havi bruttó keresete és éves bére az átlagosnál magasabb értéket mutat.

A már megvalósult továbbképzések nagy száma ellenére a kérdőívet kitöltők 88,9%-a továbbra is szükségesnek látja a továbbképzést önmaga számára. Miután a továbbképzési igény ilyen nagyfokú, sem kari szinten, sem más változók mentén nincsenek az igények terén nagyobb eltérések. A 2004-ben végzetek korábbi adatsorát is figyelembe véve az látszik, hogy a képzési igény jelentős mértékben nőtt a végzést követő években, és ezt még az sem csökkenti, ha a frissdiplomás már túl van egy-két képzésen, sőt a képzésen részt vettek vagy résztvevők között nagyobb az igény, akárcsak a 2006-ban végzetek esetén). Legkevésbé az Építészmérnöki Karon, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzett fiatalok látják szükségét egy újabb tanfolyamnak, mindazonáltal közöttük is többségben vannak, akik szükségét látják valamilyen továbbképzésnek.

Saját továbbképzését szükségesnek tartja	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2004.	91,7	66,4	73,1	94,8	87,3	89,3	87,6	81,4	81,8
2004Ú	98,0	84,8	86,2	81,3	94,5	88,2	92,0	88,3	88,9

49. táblázat: A 2004-ben végzetek továbbképzési igénye, karonként [%]

7.

Munkaerő-piaci státusz, elhelyezkedés

7. Munkaerő-piaci státusz, elhelyezkedés

7.1. Státusz

A 2006-ban végzetek körében másfél-két évvel a diplomaszerezést követően a foglalkoztatottak (munkaviszonyban vagy megbízási szerződéssel foglalkoztatott és vállalkozó) aránya 91,7%, a tanulók (doktoranduszok és nappali tagozatos hallgatók) aránya 7,1%, a munkanélküliek aránya 0,6%, valamint az egyéb inaktívak aránya 0,6%. A foglalkoztatottak aránya az egy évvel korábban mért értékhez képest lényegében nem változott. Annak ellenére, hogy a felsőoktatás keretein belül a tanulmányok, a munka és az inaktivitás határai elmosódtak – mivel a kezdetektől azonos módszerrel vizsgáljuk a végzetek státuszát –, kijelenthetjük, hogy az 1999 óta most mértük a legmagasabb foglalkoztatottsági arányt (91,7%) végzettjeink körében.

Munkaerő-piaci státusz	A végzés időpontja												
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú
Munkaviszonyban foglalkoztatott (teljes munkaidőben)	75	77	82	76	79	71	78	84	79	74,5	81	86	80,3
Munkaviszonyban foglalkoztatott (részmunkaidőben)									1	2,5			2,2
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	4	4	4	4	2	5	5	3	8	12,8	4	5	6,7
Vállalkozó	4	3	5	4	3	8	6	3	3	1,9	8	4	3,7
Doktorandusz	16	12	7	11	10	10	7	8	7	6,4	1	2	1,8
Nappali tagozatos hallgató	–	3	–	2	2	1	1	1	1	0,7	0	1	0,3
Munkanélküli	–	–	1	1	1	3	2	1	1	0,6	2	1	1,6
Egyéb	1	1	1	2	3	2	1	0	1	0,6	4	1	3,4

50. táblázat: Munkaerő-piaci státusz, a végzés éve szerint [%]

Most másodszer vizsgáltuk meg részletesebben a munkaviszonyban foglalkoztatottakat aszerint, hogy teljes- vagy részmunkaidőben dolgoznak. A részmunkaidőben foglalkoztatottakat, egyetemi összesített aránya 2,5%, ami jelentős növekedés az előző évi arányhoz képest (0,6%). A válaszadók 4, 5 vagy 6 órában dolgoznak.

A 2006-ban végzetek körében a munkanélküliek részaránya 0,6%, amely lényegében az 1999 óta mért második legkisebb arány. Munkanélküliként építőmérnöki és műszaki menedzser diplomával rendelkezők jelölték meg magukat. Tájékoztató: az egyetemi végzettségűek országos munkanélküliségi rátája 2007. IV. negyedévében 1,9 % és 2008. I. negyedévében pedig 1,4 % volt.⁴

A megbízási szerződéssel foglalkoztatottak aránya mindeztől a legmagasabb (12,9%), ami az előző évi kiugróan magas értékénél közel 50%-kal nagyobb. A megbízási szerződéssel foglalkoztatottak arányának növekedéséről, mint hosszútávú trendről még nem beszélhetünk, de az elsődleges jele már megjelent. A foglalkoztatottak e típusának jelentős átlag feletti értékét mértük az Építőmérnöki Karon, az Építészmérnöki Karon, valamint a Gépészmérnöki Karon.

A doktorandusz válaszadók aránya most is kiugróan magas a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon. A doktoranduszok zöme a BME valamely doktori iskolájában tanul, de találhatók közöttük az ELTE-n, illetve külföldi egyetemen tudományos munkát végzők is. Az előző évtől eltérően a felmérés szerint a férfiak számára vonzóbb a tudományos munka, ugyanis körükben másfélszer magasabb arányban található doktori képzésben résztvevők.

Munkaerő-piaci státusz	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Munkaviszonyban foglalkoztatott (teljes munkaidőben)	73,7	54,6	75,0	83,5	90,2	66,7	52,7	81,0	74,5
Munkaviszonyban foglalkoztatott (részmunkaidőben)	–	9,8	1,7	–	3,0	33,3	–	1,6	2,5
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	14,5	31,1	14,5	6,0	3,8	–	7,5	11,4	12,9
Vállalkozó	2,0	4,4	–	2,7	3,0	–	–	2,2	1,9
Doktorandusz	7,9	–	5,7	–	3,8	–	36,3	–	6,4
Nappali tagozatos hallgató	–	–	3,2	–	–	–	–	–	0,7
Munkanélküli	2,0	–	–	3,8	–	–	–	–	0,6
Egyéb	–	–	–	–	–	–	3,4	1,0	0,6

51. táblázat: A 2006-ban végzettek munkaerő-piaci státusza, karonként [%]

A 2004-ben végzettek esetében is megfigyelhető az az általánosan ismert jelenség, amelyet az életpálya kezdeti szakaszán megfigyelhető helykeresés, a munkaerőpiacra lépés ideiglenes elhalasztása, a későbbi stabilabb munkaerő-piaci pozíciók kialakulása jellemez.⁵ A 2004-ben végzettek körében az elmúlt két évben az összes foglalkoztatott aránya 2,6%-kal nőtt. A foglalkoztatottsági arány növekedése magával hozta a foglalkoztatási formák kismértékű átrendeződését, és a hallgatók (nappali tagozatos, doktorandusz) arányának csökkenését. A nők 12,3%-a volt GYES-en vagy GYED-en a megkérdezés időpontjában (az összes végzett 2,5%-a). Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a megkérdezés időpontjában az Építőmérnöki Karon, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon, a Természettudományi Karon, a Közlekedésmérnöki Karon, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek közül a kérdőívet visszaküldők mindegyike foglalkoztatott, hallgató vagy inaktív volt.

Munkaerő-piaci státusz		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK*	KSK	TTK*	VBK	VIK	Együtt
Munkaviszonyban foglalkoztatott	2004.	87,2	71,9	87,8	89,6	94,6	71,4	74,0	83,4	83,5
	2004Ú	87,6	59,6	91,5	91,2	88,5	74,4	88,4	77,9	82,5
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	2004.	–	9,4	3,3	–	–	–	–	5,5	3,5
	2004Ú	5,9	9,9	4,7	4,4	2,3	–	–	11,5	6,7
Vállalkozó	2004.	5,5	15,1	2,6	5,2	–	–	–	0,9	3,3
	2004Ú	–	8,6	1,9	–	5,4	–	–	6,0	3,7
Doktorandusz	2004.	7,3	3,6	2,6	–	5,4	28,6	23,6	9,3	8,0
	2004Ú	–	5,7	–	–	–	–	11,6	1,2	1,8
Nappali tagozatos hallgató	2004.	–	–	1,1	–	–	–	2,4	–	0,5
	2004Ú	–	–	–	–	–	12,8	–	–	0,3
Munkanélküli	2004.	–	–	2,6	–	–	–	–	0,9	0,9
	2004Ú	–	4,6	1,9	–	–	–	–	2,3	1,6
Egyéb**	2004.	–	–	–	5,2	–	–	–	–	0,3
	2004Ú	6,5	11,5	–	4,4	3,8	12,8	–	1,1	3,4

* A kis esetszám miatt – melyet tovább torzíthat a súlyozási eljárás – a megadott adatok nem megbízhatóak.

** 2004Ú-ban ezt a kategóriát csak GYES-en, GYED-en lévőek, és ösztöndíjasok választották.

52. táblázat: A 2004-ben végzettek munkaerő-piaci státusza, karonként [%]

7.2. Elhelyezkedés

Ezer cég képviselőinek válaszai alapján elmondható, hogy az üzleti szférának a következő egy-két évben leginkább villamosmérnök, pénzügyes, minőségellenőr, minőségbiztosító, informatikus, programozó, gépészmérnök, könyvelő, adószakértő, valamint vegyész- és környezetmérnöki pályakezdekre lesz az eddiginél nagyobb igénye. Továbbá örömteli hír az is, hogy az elmúlt két évben legnehezebben betölthető tíz állás között megtalálható volt a gépészmérnök, a villamosmérnök, az informatikus, a programozó és az építészmérnök végzettség is.⁶ De nem csak itthon, hanem egyre több európai országban vélekednek úgy, hogy középtávon hiány lehet mérnökökből.⁷ Az idézett forrásokra támaszkodva egyértelműen kijelenthetjük, hogy az elhelyezkedést tekintve a mérnökök rövid- és középtávon bizonyosan nem fognak nehézségekbe ütközni.

7.2.1. Az elhelyezkedést segítő csatornák

E témakört az előző évben módosított kérdések segítségével kívántuk megvizsgálni. Az elhelyezkedésre vonatkozó egyes kérdésekre csak azoknak kellett válaszolniuk, akikre az adott kérdés értelmezhető volt. Így a nappali tagozatos hallgatók és a doktoranduszok e témakörben csak az egyetemtől az elhelyezkedéshez kapott és elvárt segítségre vonatkozó kérdésekben nyilváníttak véleményt. Részletesebb leírás a mellékletben megtalálható kérdőív adott kérdéseinek szereplő utasításokban olvasható.

Hazai és nemzetközi példákat említve, már a korábbi években is szoltunk a kapcsolati tőke fontosságáról. A megkérdezettek egynegyede ismerősök segítségével helyezkedett el, így továbbra is ez a legsikeresebb álláskereső csatorna, igaz az elhelyezkedésben betöltött szerepe az előző évhez képest növekedett. A kapcsolati tőke ilyen formán történő kihasználása főként a Gépészmérnöki Karra, az Építészmérnöki Karra, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karra volt jellemző.

Elhelyezkedést segítő csatornák	A végzés időpontja									
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.*	2006.*
Ismerős, család segítségével	36	38	34	28	36	35	33	36	25	29,1
Online állásközvetítő oldalak segítségével					3	8	12	15	18	15,3
Egyetemi, tanszéki kapcsolat alapján	28	26	28	22	22	14	20	16	16	12,4
Állásbörzék segítségével				15	14	10	11	12	13	17,0
Újsághirdetés alapján	21	22	20	25	11	13	8	8	8	6,3
Tanulmányi szerződés alapján					2	4	2	1	4	2,2
Munkaügyi központ, kirendeltség segítségével	2	1	–	–	1	1	1	1	1	–
Felsőoktatási karrier irodák segítségével									1	1,1
Személyzeti tanácsadó cégek segítségével	2	6	6	1	1	5	2	2	0	2,9
Egyéb úton	11	7	12	9	10	10	11	9	14	13,8

* Az 1997-2004-ben feltett „Hogyan helyezkedett el?” kérdést a „Hogyan helyezkedett el a frissdiplomásod, első alkalommal?” kérdésre cseréltük

53. táblázat: A frissdiplomásod történet első elhelyezkedés módja, a végzés éve szerint [%]

Elhelyezkedést segítő csatornák	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Ismerős, család segítségével	27,2	38,6	40,2	37,7	19,7	–	31,4	18,8	29,1
Online állásközvetítők segítségével	20,7	14,1	11,3	20,6	23,6	–	12,8	23,5	15,2
Egyetemi, tanszéki kapcsolat segítségével	10,0	24,5	17,0	–	16,5	–	18,6	8,3	12,4
Állásbörzék segítségével	8,6	–	6,3	22,8	10,2	33,4	18,6	31,9	17,0
Újsághirdetés alapján	2,1	8,7	4,7	7,4	6,3	–	5,8	7,5	6,3
Tanulmányi szerződés alapján	4,3	–	1,6	2,9	4,0	33,3	–	1,3	2,2
Munkaügyi központ, kirendeltség segítségével	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Felsőoktatási karrier irodák segítségével	5,0	–	–	2,9	3,2	–	–	–	1,1
Személyzeti tanácsadók segítségével	–	–	6,3	–	6,3	–	–	3,5	2,9
Egyéb úton	22,1	14,1	12,6	5,7	10,2	33,3	12,8	15,2	13,8
– Személyes megkeresés	4,4	9,7	7,9	–	3,8	–	–	6,4	5,6
– Szakmai gyakorlat, munka	8,8	–	3,1	5,7	3,2	–	12,8	4,9	4,6
– Egyéb	8,9	4,4	1,6	–	3,2	33,3	–	3,9	3,6

54. táblázat: Az elhelyezkedés módja, karonként [%]

A nyomtatott sajtóban megjelenő állásajánlatok száma és azok elhelyezkedésben betöltött súlya az elmúlt években áthelyeződött az online állásközvetítő oldalakra, igaz az online állásközvetítő oldalak aránya csökkent az előző évhez képest. Ezen oldalaknak a Műegyetemen végzetek elhelyezkedésében betöltött szerepe az elmúlt hat évben ötszörösére nőtt, míg a print termékek sikeressége a 2000-ben végzetek körében mért érték negyedére esett vissza. Az online álláskereső oldalak különösen hasznosnak bizonyultak a Közlekedésmérnöki Karon, illetve a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzetek körében. A vidékiek körében – az előző évhez hasonlóan – nagyobb a részaránya az újsághirdetés segítségével elhelyezkedőknek, mint a fővárosiaknak, azonban örömmel tapasztaltuk, hogy az elektronikus álláskereső oldalak használata között megszűnt a főváros-vidék eltérés. Ennek oka feltehetőleg a hazai internet penetráció jelentős fejlődése.

Amit előző két évben már elmondtunk, most is igaz: a nők az online állásközvetítőket jelentősen gyakrabban használják a férfiaknál, ugyanakkor a férfiakra jellemző az állásbörzék és a kapcsolati tőke aktívabb használata.

Az egyéb kategóriák körében ismét a legelterjedtebb forma volt a munkavállaló általi egyéni cégmegkeresés. A szakmai gyakorlat keretében kialakult kapcsolat visszakerült a második helyre. Ez is jelzi számunkra azt, hogy a tanterveken belül igen is helyet kell kapnia kötelező szakmai gyakorlati programoknak, mert ezek jelenthetik a munkaerőpiacra történő sikeres kilépés első lépcsőfokát.

Ahogy szaporodtak az állásbörzét szervező hazai felsőoktatási intézmények, továbbá az azokon részt vevő cégek száma, úgy nőtt az elmúlt öt évben a börzék segítségével elhelyezkedők részaránya. Az állásbörzék adta lehetőséggel a Természettudományi Kar, illetve a Villamosmérnöki és Informatikai Kar volt hallgatói élnek leginkább.

7.2.2. Az elhelyezkedéshez szükséges idő

Ha minimálisan szeretnénk szűkíteni azon mutatók csoportját, amelyek egy képzés sikerességéről hasznos információt szolgáltatnak számunkra, akkor célszerű a végzettek munkaerő-piaci státuszát, a végzettség birtokában megszerezhető jövedelmet és az elhelyezkedéshez szükséges időt megvizsgálnunk.

Az első munkahely megtalálása előtt a válaszadók 58,6%-a vett részt valamilyen kiválasztási eljárásban (pl.: interjú, assessment center), és közülük is több mint felük csupán 1-2 cégnél. A legmagasabb arányban a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon végzettek vettek részt a kiválasztási eljárásokban (akár többször is), ami egybeeséssel azzal, hogy e karon végzetteknek volt szüksége a leghosszabb időre az elhelyezkedéshez. Ez a kapcsolat már az előző évi felmérés során is kiderült.

Cégek száma	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
0	50,7	81,4	31,5	28,8	52,3	–	17,4	37,7	41,4
1-2	46,4	5,5	34,7	33,3	18,9	66,7	41,3	32,6	30,9
3-4	5,9	13,1	23,9	31,6	15,9	33,3	12,0	17,5	18,3
5-10	–	–	9,9	6,3	9,9	–	17,4	10,9	8,1
10-nél több	–	–	–	–	3,0	–	11,9	1,3	1,4

55. táblázat: Az első munkahely megtalálása előtt kiválasztási eljárás céljából felkeresett cégek száma, karonként [%]

A válaszadók 58,2%-a még a tanulmányi alatt kezdett el állást keresni. Ők az álláskeresést – átlagot meghaladó szórás mellett – átlagosan 11 hónappal a záróvizsga előtt kezdték el. A válaszadók kevesebb mint egynegyede csupán a záróvizsga után ismerték fel annak fontosságát, hogy minél hamarabb el kell kezdeni az álláskeresést ezt a záróvizsga után átlagosan 3,2 hónappal tették. A férfiak átlagosan korábban kezdik az álláskeresést a nőknél, így ezen a területen tudatosabbnak tekinthetők. A budapestiek inkább halasztották a záróvizsga utánra az álláskeresést, mint a vidékiek – az előző évhez hasonlóan.

	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Záróvizsga előtt	56,4	62,3	49,7	61,4	51,6	66,7	53,7	64,0	58,2
Záróvizsga körül	27,2	6,5	27,4	13,1	14,5	–	26,8	20,1	19,8
Záróvizsga után	16,4	31,2	22,9	15,5	33,9	33,3	19,5	15,9	22,0

56. táblázat: Az álláskeresés megkezdésének időpontja, karonként [%]

Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje 2002 és 2004 között 2,4 hónapról 1,6 hónapra csökkent, ami azóta többé-kevésbé állandó. A válaszadók 58,2%-a már tanulmányai alatt elhelyezkedett. Az 1 hónapon belül álláshoz jutók aránya 65,1%, amely 5%-kal magasabb az egy évvel ezelőtt mért értéknél, azonban kismértékben nőtt azoknak az aránya (6,8%), akik fél éven belül nem tudtak elhelyezkedni. A férfiak átlagosan alig 1,5 hónap, a nők több mint 2,5 hónap alatt helyezkedtek el. Visszatekintve az elmúlt öt évre csak a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjeiről mondható el, hogy az elhelyezkedéshez szükséges idő folyamatosan csökkent, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar volt hallgatóit pedig ismét jelentősen átlagon felüli elhelyezkedési idő jellemzi.

A végzés éve	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	Összes hallgató*								
2002.	1,4	1,6	3,2	2,7	2,0	9,0	2,0	3,1	2,4
2003.	1,7	1,3	2,1	3,0	2,6	5,9	2,2	2,1	2,1
2004.	0,9	0,8	1,6	1,8	1,9	1,4	3,7	1,5	1,6
2005.	1,0	1,1	1,6	1,7	1,3	2,8	4,0	1,4	1,6
2006.	0,8	1,1	2,1	2,2	1,7	–	3,8	1,3	1,7
Az egyetem alatt el nem helyezkedők									
2002.	3,1	3,9	5,2	3,5	4,1	18,0	3,3	5,5	4,5
2003.	3,5	3,5	3,3	6,7	3,8	15,0	3,2	4,7	4,0
2004.	2,1	2,2	3,8	3,7	3,1	3,5	5,7	3,3	3,5
2005.	5,0	2,6	3,0	5,7	2,9	5,1	5,0	4,5	3,9
2006.	1,9	3,2	4,0	4,5	3,3	–	5,9	3,7	3,8

* Az egyetemi évek alatt már elhelyezkedők esetén az elhelyezkedéshez szükséges időt 0 hónapként vettük figyelembe

57. táblázat: Az első munkahely megtalálásának záróvizsga utáni átlagos ideje, karonként [hónap]

7.2.3. Az elhelyezkedéshez elvárt segítségforrások

A végzetek 91,5%-a tartja szükségesnek, hogy az egyetem segítsen a hallgatóknak az álláskeresésében, elhelyezkedésben. Az előző négy évben folyamatosan az építészmérnökök igényelték legkevésbé a segítséget, azonban most az Építőmérnöki Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzetek gondolták így.

A válaszadók többféle segítséget is elvártak. Megfigyelhető, hogy az állásinterjúra való felkészítés (beleértve a próbainterjúkat és a szimulált AC-ket is) fontossága az elmúlt öt évben folyamatosan növekedik.

Segítség formája	A végzés időpontja				
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Állásközvetítés	25,2	22,0	17,9	18,9	19,7%
Céglőadások, gyárlátogatások	18,5	19,9	21,2	18,4	18,8%
Felkészítés az interjúra	10,1	12,6	12,8	13,0	13,7%
Álláskeresést segítő kiadványok	10,9	9,4	8,8	13,7	12,0%
Próbainterjúk, szimulált AC-k	7,8	9,8	9,8	10,5	11,1%
Motivációs levél írás	4,8	6,6	7,6	7,1	8,3%
Személyiségfejlesztő tréning(ek)	8,7	9,9	9,9	9,1	7,5%
Egyéni karriertervezés	11,9	7,7	9,9	7,2	7,3%
Egyéb	2,1	2,1	2,1	2,1	1,6%

58. táblázat: Az intézménytől elvárt segítség, a végzés éve szerint [%]

A végzetek 70,2%-a nyilatkozott úgy, hogy nem kapott segítséget az egyetemről, ami sajnos jelentős emelkedés az előző évi arányhoz képest (63,2%). Azok, akik kaptak segítséget az elhelyezkedéshez, leggyakrabban a Műegyetemi Állásbörze megszervezését, továbbá valamely tanszék, oktató beajánlását, segítségét említették.

8.

**A jelenleg
betöltött
munkahely**

8. A jelenleg betöltött munkahely

8.1. Munkahelyváltás, mellékállás

Az elmúlt tíz évben megfigyelhető volt, hogy az általunk megkérdezett pályakezdekők azonos idő alatt egyre több szervezetenél próbálták már ki magukat, de ezt a folyamatot az ezévi eredmények már nem igazolták vissza. A 2006-ban végzetek (a válaszadók alatt jelen fejezetben a 2008. február 29-én állásban lévőket értjük) 64,6%-a dolgozik első munkahelyén, amely érték magasabb az előző évi aránynál és megegyezik a korábbi évek értékeivel. Ezzel párhuzamosan megfigyelhető az is, hogy csökkent a legalább harmadik munkahelyükön dolgozók aránya. Az álláshelyek váltásának elemzése során megállapítható, hogy a nemek között nincs különbség. A munkahelyek gyakori váltása leginkább az Építészmérnöki Kar, az Építőmérnöki Kar, valamint a Közlekedésmérnöki Kar frissdiplomásait jellemzi.

Hányadik munkahely	A végzés időpontja												
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú
1.	78	78	68	69	69	63	63	64	60	64,6	49	50	44,8
2.	18	18	25	27	23	30	29	25	28	27,3	38	38	35,7
3. vagy több	4	4	7	4	8	7	8	11	11	8,1	13	13	19,5

59. táblázat: Munkahelyek száma, a végzés éve szerint [%]

Hányadik munkahely	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
1.	45,6	57,9	70,0	61,3	58,7	33,3	82,8	69,3	64,6
2.	47,8	27,9	22,2	31,5	38,3	66,7	17,2	20,8	27,3
3. vagy több	6,6	14,2	7,8	7,2	3,0	–	–	9,9	8,1

60. táblázat: Munkahelyek száma a 2006-ban végzetek esetén, karonként [%]

Négy éves időtávon vizsgálódva megállapítható, hogy a 2004-ben végzeteknek már kevesebb mint fele dolgozik első munkahelyén. Megjegyezzük azt is, hogy a 2002-ben és a 2003-ban végzetek körében négy év alatt hasonló, de kicsit magasabb szintre esett vissza az első munkahelyen dolgozók részaránya. Az eltelt két év alatt a munkahelyváltás leginkább a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon, a Gépész-mérnöki Karon és a Közlekedésmérnöki Karon végzeteket jellemezte.

Hányadik munkahely		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
1.	2004.	59,2	53,8	72,7	64,8	72,9	80,0	81,4	55,1	63,9
	2004Ú	51,3	30,3	45,3	36,7	46,9	76,4	50,0	44,0	44,8
2.	2004.	28,2	32,8	20,2	17,6	19,6	20,0	13,9	30,4	25
	2004Ú	32,9	28,3	35,1	54,4	33,1	11,8	34,8	38,6	35,7
3. vagy több	2004.	12,6	13,4	7,1	17,6	7,5	0	4,7	14,5	11,1
	2004Ú	15,8	41,4	19,6	8,9	20,0	11,8	15,2	17,4	19,5

61. táblázat: A 2004-ben végzetek munkahelyeinek száma 2004-ben és 2006-ban [%]

A 2006-ban végzetek 13,2%-a rendelkezik mellékállással. Az építészmérnököknél évek óta mért kiugróan magas érték (23,5%) oka feltehetőleg az, hogy az építészmérnökök általában több tervező irodának is bedolgoznak, amelyet csak erősít, hogy munkapiaci státuszukat tekintve a vállalkozók aránya is ezen a karon a legmagasabb.

Mind a 2006-ban, mind a 2004-ben végzetek körében a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar válaszadóira jellemző legkevésbé a mellékállás. A munkaerő-piaci státuszt mindkét évfolyam esetében megvizsgálva elmondható, hogy a mellékállást vállalók aránya most is a vállalkozók, illetve a részmunkaidős munkaviszonyban foglalkoztatottak között a legnagyobb, ami nem csoda, hisz ezek a státuszok járnak a legkevesebb kötöttséggel. Az eddig végzett felmérések adatait 3,5 éves időtávon vizsgálva kijelenthetjük, hogy a mellékállást vállalók aránya nem csökkent.

Mellékállással rendelkezők	A végzés időpontja											
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú
	13	21	18	19	16	16	9	13	13,2	16	18	13,3

62. táblázat: Mellékállással rendelkezők aránya, a végzés éve szerint [%]

8.2. A munka szakmaisága, a munkakör

A pályakezdő mérnökök munkaerő-piaci helyzetének további javulását jelzi, hogy egyre magasabb arányban sikerül a végzetteknek szakmájukban elhelyezkedniük. Tíz év adatait vizsgálva kijelenthető, hogy mindeztidáig a 2006-ban végzetek körében mértük a szakmájukban dolgozók második legmagasabb arányát. Másfél évvel a diplomaszerezést követően a végzetek 79,4%-a dolgozott a szakmájában.

Szakmájában dolgozott	A végzés időpontja												
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú
Igen	72	71	76	73	76	74	74	74	82	79,4	80	83	77,0
Nem	4	5	5	9	7	8	9	10	8	6,0	6	5	7,8
Részben	24	24	19	18	17	18	17	16	10	14,6	14	12	15,2

63. táblázat: Szakmájukban dolgozók, a végzés éve szerint [%]

A nők szívesebben vállalnak szakmájuktól eltérő munkát, ugyanis közöttük továbbra is kétszer olyan magas a szakmájuktól eltérő vállalkó aránya. A korábbi kilenc évben minden alkalommal az építészmérnökök és az építőmérnökök körében volt legmagasabb a szakmájukban elhelyezkedők aránya. Az építészmérnökök esetén ez most is teljesül (az építészmérnök válaszadók 94,7%-a szakmájában dolgozik), azonban az építőmérnökök válaszadóinak csak 83,2%-a dolgozik szakmájában, amely arány átlagosnak tekinthető. A nem szakmájukban dolgozók aránya az átlagnál jelentősen magasabb a nagyobb létszámú karok közül csak Közlekedésmérnöki Kar (12,8%) esetében.

Akik szakmájukban dolgoztak, a képzés során szerzett ismereteket az előző évekhez hasonlóan most is sokkal inkább felhasználhatónak ítélték, mint azok, akik nem, vagy csak részben szakmájukban vállaltak munkát.

A 2004-ben végzetek majdnem 80%-a szakmájában, 15,2%-a pedig részben szakmájában dolgozik. Ez azt jelenti, hogy a két évvel korábbi adatfelvételkor mért értékhez képest 2%-kal nőtt a szakmájukban dolgozók aránya, ami karonként jelentősen eltérő módon jelenik meg (a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzetek esetén a szakmájukban dolgozók arányának közel 10%-os növekedése, a Gépészmérnök Karon végzetek esetén több mint 10%-os csökkenése figyelhető meg).

A válaszadók több mint fele (52,3%) *tervező, kutató, fejlesztő* munkakörben dolgozik. Arányuk jelentősen magasabb az átlagosnál a Természettudományi Karon, az Építészmérnöki Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon. A *kivitelező, gyártó, üzemeltető* – mint a második leggyakoribb – munkakörben dolgozóknak jelentősen átlagon felüli a részaránya a Közlekedésmérnöki Karon és az Építőmérnöki Karon. Tanácsadókat nagy arányban a Villamosmérnöki és Informatikai, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon találunk. Ez nem meglepő, hiszen az utóbbi években hazánkban is elterjedő tanácsadási szolgáltatást végzők leggyakrabban az üzletvitel és az informatika területén tevékenykednek. Ahogyan egy évvel ezelőtt, úgy most is, a nők körében jelentősen magasabb az adminisztratív területen dolgozók aránya, ugyanakkor a két legnépszerűbb munkakörben jelentősen alacsonyabb arányban képviseltetik magukat a nők.

Munkakör	Férfi	Nő	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	55,2	43,1	52,3
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	19,2	4,5	15,6
Gazdasági, pénzügyi	1,6	6,9	2,8
Kereskedelmi, üzletkötői	3,4	4,5	3,6
Adminisztratív	0,8	5,9	2,0
Tanácsadó	4,0	3,5	3,9
Egyéb	15,9	31,6	19,8

64. táblázat: A végzetek munkaköre, nemenként [%]

Munkakör	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	55,5	75,4	48,9	10,7	33,1	100	31,4	66,3	52,3
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	24,1	–	20,3	6,0	33,9	–	5,8	16,9	15,6
Gazdasági, pénzügyi	2,2	–	–	23,8	–	–	–	–	2,8
Kereskedelmi, üzletkötői	–	–	9,5	6,5	7,1	–	5,8	–	3,6
Adminisztratív	2,9	–	3,2	4,2	3,1	–	5,8	–	2,0
Tanácsadó	–	–	–	19,0	3,1	–	–	4,7	3,9
Egyéb	15,3	24,6	18,1	29,8	19,7	–	51,2	12,1	19,8

65. táblázat: A végzetek munkaköre, karonként [%]

Amíg a *tervező, kutató, fejlesztő*, valamint a *tanácsadó* munkakörben dolgozók érik szakmájukat erkölcsileg leginkább megbecsülnék, addig az anyagi megbecsülést a *gazdasági, pénzügyi*, valamint a *tanácsadó* munkakörben dolgozók érik leginkább – az előző évhez hasonlóan.

Az *egyéb* munkakört megjelölők szövegesen is megadhatták munkakörüket, amelyek elemzése alapján megállapítható, hogy az itt felsorolt munkakörök nagyrészt be lehetett volna sorolni a valamelyik kategóriába. Emellett a megadott munkakörök közül a minőségbiztosítással foglalkozó munkakörök csoportja érdemes kiemelni.

A végzeteket megkértük arra, hogy adják meg számunkra, hogy az őket foglalkoztató vállalkozás mely ágazatban működött 2008. február 29-én. A korábbi tapasztalatainkból tudtuk azt, amit most is megtapasztalhattunk, miszerint a Műegyetemen végzetek nincsenek tisztában TEÁOR (al)ágazati osztályozási rendszerével. Így a közreadott – már általunk kategorizált – besorolás közérthető, ám más forrásból származó adatokkal csak nehezen összevethető.

A 2006-ban végzett műegyetemistákat leggyakrabban foglalkoztató iparágak az építőipar, az informatika, információtechnológia, az elektronika, a mérnöki szolgáltatás, a gépgyártás, a járműipar, a közlekedés, logisztika és az energiaellátás (olaj, gáz, villamosenergia).

A fejezet elején közölt adatokból tudható, hogy a Műegyetemen végzetek körében alacsony a pályaelhagyók aránya, így nem okozhat meglepetést a végzeteket foglalkoztató vállalkozások (al)ágazati felsorolása sem. Az Építőmérnöki Karon végzetek több mint háromnegyede és az Építészmérnöki Karon végzetek több mint 90%-a az építőiparban és a mérnöki szolgáltatásokban (tervezésben) helyezkedett el. A Gépészmérnöki Karon, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzetek megtalálhatók szinte valamennyi vizsgált (al)ágazatban. A Gépészmérnöki Kar válaszadóinak legalább 10%-a dolgozik – csökkenő sorrendben – a gépgyártás, a mérnöki szolgáltatás és az energiaellátás területén. A műszaki menedzserek a kereskedelem, a humán szolgáltatások, a pénzügyi szolgáltatások és a közlekedés, logisztika területén vállalnak munkát. A Közlekedésmérnöki Karon végzetek a közlekedés, logisztika, a járműipar és az építőipar területén foglalkoztatottak. A Természettudományi Kar alacsony válaszadói létszáma miatt, csak az informatika, információtechnológia és a távközlés, telekommunikáció területén érintett. A Vegyészmérnöki és Biomérnöki

Karon végzettek főként a gyógyszeripar és a vegyipar területén kerülnek alkalmazásba. A villamosmérnökök és az informatikusok közel 40%-a az informatika, információtechnológia, 20,0%-a az elektronika, 6,6%-a a távközlés, telekommunikáció, 8,5%-a pedig a járműipar területén dolgozik.

Ágazat	Arány
Építőipar	17,4
Informatika, információtechnológia	14,4
Elektronika	9,8
Mérnöki szolgáltatás	9,0
Járműipar	6,2
Gépgyártás	5,9
Közlekedés, logisztika	4,0
Energiaellátás (olaj, gáz, villamosenergia)	3,9
Pénzügyi szolgáltatások	3,6
Távközlés, telekommunikáció	3,6
Humán szolgáltatás, tanácsadás	3,2
Vegyipar	3,1
Kereskedelem	3,0
Gyógyszeripar	2,5
Kutatás, fejlesztés	2,6
Média	1,5
Környezetvédelem	1,2
Oktatás	1,0
Közsféra, önkormányzat	1,0
Egészségügy	0,7
Ipari termelés	0,7
Vízgazdálkodás	0,5
Bútoripar	0,4
Fogyasztói termékek gyártása	0,4
Biztonságtechnika	0,4

66. táblázat: A végzeteket foglalkoztató ágazatok [%]

8.3. Vezetői beosztás, előrelépési lehetőség, elégedettség

A munkahellyel való elégedettséget számtalan tényező befolyásolhatja, amelyek közül olyan elemeket vizsgáltunk meg, mint az átlag feletti kereset, a lakóhely közelsége (ingázás idejével mérve) az előrelépési lehetőség, illetve a vezetői beosztás. Ezekről azt feltételezzük, hogy kedvező hatással lehetnek a munkahelyi elégedettségre.

A Nemzetközi Valutaalap közgazdaszai egy negyven államból álló országcsoport adatait vizsgálva megállapították, hogy erős korreláció van a nők gazdasági-szociális státusza és az átfogó növekedési mutatók között. A magasabb jövedelmi színvonalból és a (felső)vezetői státuszokból való kirekesztés kárt okoz a gazdaságnak, lassítja a gazdasági növekedést.⁸ Ezért is szomorú, hogy az a társadalmi szinten általános üveglapon jelenség, miszerint a férfiak magasabb arányban töltenek be vezető pozíciót, ami végzettjeink esetén is igaz. Míg a férfiak 13,5%-a vezető, addig a nőknek mindössze 2,9%-a (2005-ben végzettknél 1,7%, 2004-ben végzettknél 9%, 2003-ban végzettknél 1% volt a különbség). A nemek közötti egyenlőtlenség jobban érződik, ha a 2004-ben végzettek két időpontban felvett adatait vizsgáljuk. A két évvel ezelőtt mért 9%-nyi különbség (a férfiak 15,7%-a, a nők 7,0%-a volt akkor vezető) megkétszereződött (a férfiak 26,1%, a nők 8,3%-a vezető). A beosztottak száma átlagosan 14 fő, igaz a vezető beosztásban dolgozók 13,4%-a erre a kérdésre nem adott választ.

Az előző évi felmérés adataiból azt a megállapítást vontuk le, hogy a munkatapasztalat növekedésével, a karrier előrehaladtával növekszik a beosztottak száma is. Ez a megállapodás most is igazolást nyert kismértékben, mivel a 2004-ben végzetek két évvel ezelőtti megkérdezéskor a vezetők átlagosan 11 beosztott munkáját irányították, addig jelen felmérésünk keretében ugyanabban a válaszadói körben átlagosan 12 fő a beosztottak száma. A vezető munkakörben dolgozók részaránya a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, valamint a Vegyész- és Biomérnöki Kar kivételével a megelőző adatfelvétel óta minden karon növekedett.

Vezető beosztásban dolgozik	A végzés időpontja												
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú
	17	11	16	11	12	13	12	14	13	10,8	19	21	22,4

67. táblázat: Vezető beosztással rendelkező végzetek aránya, a végzés éve szerint [%]

A vidéken dolgozó válaszadók gyorsabban jutottak előre a ranglétrán. Amíg a fővárosban munkát vállalók 6,7%-a töltött be valamilyen vezető pozíciót, addig a vidékiek 21,2%-a. Azok körében, akik egy nyelvet beszélnek a vezetők aránya 11,8%, a három nyelvet beszélők esetén ez az érték 16,7%.

A munkaadók régóta tudják azt, amit mi is tapasztalunk a Műegyetemen végzetek körében a korábbi évek során: a vezető beosztás (a dolgokba való beleszólás, a változtatás lehetőségének felkínálása) önmagában egyfajta megtartó erővel bír. Az ezévi adatok ezt nem igazolták azonban vissza, mivel a munkát keresők között nagyobb a vezető beosztásban lévők aránya (12,7%), mint az adatfelvételt megelőző egy hónapban munkát nem keresőknl (10,0%). Ezzel szemben a 2004-ben végzetek esetén teljesen ellentétes képet kaptunk: a vezetők körében 15%-kal alacsonyabb volt az új munkahelyet keresők aránya. Mindkét csoport vizsgálata visszajelezte azt az összefüggést, hogy a vezető beosztásban dolgozók inkább látnak maguk előtt szakmai/vezetői perspektívát (mind a 2006-ban, mind a 2004-ben végzetek esetén a beosztottak kicsit több mint a fele, míg a vezetők háromnegyede).

A 2006-ban végzetek 55,2%-ának – saját bevallása szerint – egy-két éven belül lehetősége lesz valamilyen szakmai/vezetői előrelépésre. A kérdést először öt éve tettük fel, azóta az előrelépésben bizakodók aránya most érte el a legmagasabb értéket. A 2004-ben végzetek körében az elmúlt két évben majdnem 9%-kal nőtt a szakmai/vezetői perspektívában bízók aránya. A férfiak és a nők körében szinte teljesen azonos az előrelépésben reménykedők aránya. A leginkább a Közlekedésmérnöki Kar (tavalyhoz hasonlóan), valamint az Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar végzettjei látnak maguk előtt szakmai/vezetői perspektívát.

Előrelépési lehetőség	A végzés időpontja							
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú
	44,7	47,3	51,6	53,0	55,2	47,3	56,2	60,3

68. táblázat: A szakmai/vezetői előrelépésre számítók aránya, a végzés éve szerint [%]

A felmérés történetében a múlt évben árnyaltuk először a munkahellyel való elégedettségére vonatkozó kérdésre adható választ. A korábbi *igen/nem* válasz helyett, most négyfokozatú skálán az *egyáltalán nem elégedett*-től a *teljes mértékben elégedett*-ig terjedtek a válaszlehetőségek. Amennyiben a teljes mértékben és részben elégedetteket elégedettnek tekintjük, akkor elmondható, hogy az elégedettek részaránya 85,0%, ami meghaladja az előző évben mért, kiemelkedően magas arányt. A már több munkatapasztalattal rendelkező 2004-ben végzetteket vizsgálva elmondható, hogy körükben az elégedettek aránya 83,8%.

A munkájukkal teljes mértékben elégedett válaszadók a Gépészmérnöki, valamint a Vegyész- és Biomérnöki Karon találhatóak legmagasabb arányban. A 2004-ben végzetek legelégedettebb válaszadói a Közlekedésmérnöki, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karról kerültek ki.

Munkahelyével...	A végzés időpontja			
	2005.	2006.	2003Ú	2004Ú
...teljes mértékben elégedett	37,3	34,4	31,9	34,7
...részben elégedett	45,7	50,6	55,2	49,1
...inkább elégedetlen	15,1	11,9	9,9	13,7
...egyáltalán nem elégedett	1,9	3,1	3,0	2,5

69. táblázat: A végzettek munkahelyükkel való elégedettsége, a végzés éve szerint [%]

Az előző évben megfigyelteknek megfelelően azok körében, akik munkahelyükön nem látnak maguk előtt szakmai vagy vezetői perspektívát, magasabb az inkább nem, vagy egyáltalán nem elégedettek összesített aránya. Feltehetőleg az elégedetlenségnek nem csak ez az oka, hanem az a kereseti hátrány is, amely az elégedetlenek körében mérhető. Ugyanis a 2007. évi átlagkereseteket tekintve a 2006-ban végzettek körében a munkahelyükkel teljes mértékben elégedettek 57%-os, míg a 2004-ben végzettek 12%-os kereseti előnnyel rendelkeztek, a munkahelyével egyáltalán nem elégedettekhez képest. Úgy tűnik, hogy a munkahellyel való elégedetlenség cselekvésre ösztönzi a válaszadókat, ugyanis az elégedetlenség fokának növekedésével növekszik az új munkahelyet keresők aránya. Amíg a teljesen elégedettek csupán 5,5%-a, addig az egyáltalán nem elégedettek 78,4%-a keresett az adatfelvétel előtti négy héten új állást. Ez utóbbi jelenség a 2004-ben végzettek körében is kimutatható.

Amíg – mindkét vizsgált évfolyamon – az összes válaszadó közel 20%-a keresett új állást, addig az egyes karokon mért értékek erősen szóródnak. Az új állást keresők aránya mindkét évben az építészmérnökök körében a legalacsonyabb, és a Természettudományi Karon végzettek esetén a legmagasabb.

Új állást keresett	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2005.	13,7	23,9	28,4	28,3	26,9	25,0	17,8	16,1	21,4
2006.	26,8	17,5	18,2	17,7	23,3	33,3	18,5	20,7	20,2
2003Ú	19,8	14,2	31,5	–	20,2	19,2	21,1	21,7	21,4
2004Ú	15,0	10,4	30,7	13,2	15,4	38,2	38,4	18,0	21,5

70. táblázat: Az adatfelvétel előtti négy héten új állást kereső végzettek aránya, karonként [%]

8.4. Méret, cégforma, tulajdonosi szerkezet

A végzettek közel egyharmada 500 fő feletti vállalkozásoknál dolgozik, de a mikro- és kisvállalkozásoknál elhelyezkedők száma is jelentős. A legnagyobb létszámú cégeknél a Természettudományi Karon, a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek jelentősen átlagon felüli arányban találhatók. Az építészmérnökök továbbra is előszeretettel dolgoznak kis méretű cégeknél. Amíg a nőkkel a kicsi (0-20 fős cégek a nők 33,4%-át foglalkoztatják), addig a férfiakkal az 500 fő feletti szervezetekben (a férfiak 32,0%-át foglalkoztatják) találkoznak leggyakrabban – az előző évhez hasonlóan.

A vállalat mérete	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
0-20 fő	36,2	72,1	23,8	17,3	20,2	–	17,2	19,8	27,8
21-50 fő	11,6	14,8	17,2	15,5	10,5	–	–	10,5	12,3
51-100 fő	10,2	4,4	7,9	10,7	6,4	33,3	11,8	7,5	8,3
101-250 fő	6,5	8,7	15,9	17,3	10,5	–	–	12,2	11,5
251-500 fő	12,3	–	9,5	7,7	13,7	–	23,7	7,0	8,7
500 fő felett	23,2	–	25,7	31,5	38,7	66,7	47,3	43,0	31,4

71. táblázat: A végzettek alkalmazó cégek mérete, karonként [%]

A vállalat mérete	A végzés időpontja									
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
0-20 fő	31	20	23	21	23	30	25	31	29	27,8
21-50 fő	9	10	9	9	16	14	14	9	11	12,3
51-100 fő	7	12	11	13	10	9	9	8	11	8,3
101-500 fő	23	21	22	25	22	18	22	24	22	20,2
500 fő felett	30	37	35	32	29	29	30	28	27	31,4

72. táblázat: A végzeteket alkalmazó cégek mérete, a végzés éve szerint [%]

Az idén is inkább arra a szférára voltunk kíváncsiak, ahol a foglalkoztató cég tevékenykedik. A végzetek döntő többsége (90,7%) a piaci szférában dolgozik, és csak a válaszadók 7,5%-ának a munkahelye valamely közintézmény. A közszférában leginkább a Vegyészmérnöki és Biomérnöki, valamint a Építőmérnöki Karon végzetek helyezkedtek el.

Működési szféra	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Piaci szféra	83,2	85,8	91,5	95,4	92,5	100	77,5	93,9	90,7
Közszféra	13,9	9,8	3,4	4,6	7,5	–	22,5	6,1	7,5
Civil szféra	2,9	4,4	5,1	–	–	–	–	–	1,8

73. táblázat: A végzeteket alkalmazó cégek működési szférája, karonként [%]

A végzeteket alkalmazó vállalkozások tulajdonosi szerkezetéről elmondható, hogy a munkaadók között leggyakrabban többségében külföldi magántulajdonú vállalkozások találhatóak. Állami (önkormányzati) tulajdonú vállalkozások gyakrabban adnak munkát a férfiaknak, amíg a saját (családi) tulajdonú cégek a nőknek és az építészmérnököknek.

Tulajdonosi szerkezet	A válaszadók arányában
Többségében magyar magántulajdonú	26,6
Többségében külföldi magántulajdonú	42,0
Állami (önkormányzati) tulajdonú	10,0
Saját/családi tulajdonú	16,3
Egyéb	5,1

74. táblázat: Végzeteket alkalmazó cégek tulajdonosi szerkezete [%]

A végzeteket foglalkoztató cégek telephelyét vizsgálva megállapítható, hogy a fővárosban dolgozók részaránya az eddigi legalacsonyabb értéket veszi fel, de így is a cégek közel kétharmadának a telephelye Budapesten van. A munkahelyet tekintve a végzetek átlag feletti budapesti koncentráltasága tapasztalható a Természettudományi Karon, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon. A válaszadók 6,7%-a dolgozik külföldön, amely csoport részaránya az építőmérnökök és az építészmérnökök körében a legmagasabb, ami nem meglepő, mivel köztük a legmagasabb a külföldön lakók aránya.

A fővárosban dolgozik	A végzés időpontja									
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
	77	71	72	72	73	70	70	69	70	66,1

75. táblázat: A fővárosban dolgozók aránya, a végzés éve szerint [%]

A cég telephelye	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Budapest	63,8	56,3	55,7	80,5	52,0	100	63,2	74,9	66,1
Megyeszékhely	12,3	–	20,4	9,5	14,7	–	12,6	8,8	11,1
Egyéb város	12,3	29,5	14,3	5,9	20,3	–	18,4	10,0	14,2
Község	–	–	3,2	–	6,5	–	–	2,3	1,9
Külföld	11,6	14,2	6,4	4,1	6,5	–	5,8	4,0	6,7

76. táblázat: A végzettséget alkalmazó vállalatok telephelye, karonként [%]

8.5. Mobilitás

A 2001-ben végzettséget tettük fel először azt a kérdést, hogy hány percet ingáznak naponta lakóhelyük és munkahelyük között. Az eltelt hat év alatt több mint 20 perccel (71 percre) nőtt a napi átlagos ingázással töltött idő. A budapesti székhelyű cégek alkalmazottai 80 percet ingáznak naponta, míg a vidéki székhelyű cégeknél dolgozók kevesebbet, 65 percet. Miután minden évfolyamra igaz, hogy a végzettek zöme a fővárosban dolgozik, így a növekvő ingázási idő oka feltehetően a közlekedés megváltozásában keresendő. Közhelynek számít, hogy a budapesti közlekedés (beleértve az agglomerációból történő ingázást is) évről-évre időigényesebb, amely az utazással eltöltött idő növekedésében is megmutatkozik. A 2004-ben végzettek munkába járással töltött ideje az elmúlt két év alatt lényegében nem változott.

Az ingázással töltött idő	A végzés időpontja									
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2002Ú	2003Ú	2004Ú	
	48	57	60	64	69	71	63	65	69	

77. táblázat: Naponta a munkahely és a lakóhely között ingázással töltött idő, a végzés éve szerint [perc]

Az átlagnál jelentősen kevesebbet (53 perc) ingáznak Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon végzettek, ami azért is érdekes, mivel az előző évben éppen jelentős átlag feletti ingázási idő jellemezte őket. Ugyanakkor jelentős átlag feletti ingázási idő jellemzi a Közlekedés-mérnöki Karon végzettséget.

Elmondható, hogy az adatfelvételt megelőző négy hétben új munkahelyet keresők körében az átlagnál kicsit magasabb volt az ingázással eltöltött idő (75 perc). Legkevesebbet a saját/családi tulajdonú cégnél dolgozók ingáztak, akárcsak az előző években.

A mobilitási hajlandóság, a rugalmasság az elmúlt 5 évben végzettséget vizsgálva nem jelentősen, de növekedett. Míg a 2002-ben végzettek 55%-a, addig a 2006-ban végzettek 58,4%-a költözne el, ha munkája megkívánná. A mobilitás tekintetében jelentős a különbség a nők (53,2%) és a férfiak között (60,1%). Kevesébé mobilak a civil vagy közszférában dolgozók, valamint a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon végzettek. Azok körében, akik elköltöznének, ha cégiük, munkájuk azt kíváná jelentősen magasabb átlagkereseti adatokat mérünk, mind 2007-ben, mind 2008 februárjában.

Annak ellenére, hogy a fiatalok a leg rugalmasabbak, a KSH országos felmérése alapján elmondható, hogy a 20-24 évesek 52,8%-a, a 25-29 éveseknek pedig 63,9%-a a munkához jutás érdekében nem vállalná a más országgrészbe való költözést. 39,6%, illetve 29,8% vállalná a költözést, ha fizetnék a költségeit, továbbá 7,6%, illetve 6,2% vállalná a más országgrészbe való költözést még költségtérítés nélkül is.⁹

A 2002-ben végzettségekhez hasonlóan a 2004-ben végzettségek esetén is az egzisztencia javulásával, a családi kötődések erősödésével a mobilitási hajlandóság 58%-ról 44,8%-ra csökkent.

8.6. Nyelvismeret

A nyelvismerettel kapcsolatos kérdésünk a nyelvismeret szintjének, a munka során történő felhasználásának megismerésén túl arra irányult, hogy az idegen nyelvet munkájuk során aktívan használók mire használják azt (fordítás, társalgás, tárgyalás). Az alapszintű nyelvismeretre nem kérdeztünk rá, mert annak munka során történő használhatósága a munkáltatók számára általában nem kielégítő. Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a nyelvismeretet (nyelvek száma, munka során való használata) a munkaadók anyagilag elismerik-e.

A felmérés pillanatában az egy főre jutó közép- és felsőfokú nyelvizsgák száma 1,48. Ez az elmúlt öt évben mért adatoknál (1,30-1,36) jelentősen magasabb érték. A válaszadók 46,1%-a kettő, míg 6,2%-a három nyelven beszél. Az egy főre jutó nyelvizsgák számának növekedésével együtt az angol nyelv ismerete egyre általánosabbá válik, ugyanis a végzetek legnagyobb részének angol nyelvből van igazolt nyelvtudása. Amíg négy éve a végzetek 62,5%-a beszélte ezt a nyelvet, a 2006-ban diplomát szerettek 81,5%-a beszél angolul közép- vagy felsőfokon. A német nyelv ismerete a korábban tapasztalható növekedés után kissé visszaesett, de ebben az évben ismételtelen növekedett az aránya. A válaszadók 51,7%-a beszél német nyelven (egy éve 38,4%, két éve 44,7%, három éve 29,4%), amely most is a második legnépszerűbb nyelv.

A KSH vizsgálatai alapján elmondható, hogy a 15-29 éves korosztályt tekintve 1998 óta (azaz nagyjából felmérésünk indulása óta) a fiatalok nyelvtudása terén jelentős előrelépés történt. A valamilyen idegennyelvismerettel rendelkezők aránya 42%-ról 65%-ra, a nyelvizsgával rendelkezőké 14%-ról 28%-ra emelkedett. Legalább két idegennyelvet a fiatalok 20%-a, hármat mindössze 2%-a ismert.¹⁰

A nyelvizsga különböző szintjeit tekintve a középfokú nyelvizsgák aránya 84,1%, a felsőfokúaké 15,9% (az előző évben mért értéknél 4%-kal kisebb) volt. A legtöbbször által beszélt nyelvekből legnagyobb arányban felsőfokú nyelvtudással rendelkezők most is a francia nyelvet beszélők körében találhatók. A felsőfokú nyelvismeretnek az egyéb kategóriában mért kimagasló részarányát a határon túli magyarok lakta területekről származó válaszadók idegennyelv-ismerete is befolyásolja. A három kiemelt nyelv közül a korábbi évekhez képest az angolt és a németet kicsivel magasabb arányban használják a nyelvet beszélők.

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb	Együtt
Középfokú	86,6	82,8	78,4	74,3	84,1
Felsőfokú	13,4	17,2	21,6	25,7	15,9

78. táblázat: A nyelvizsgák szintenkénti megoszlása [%]

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb
Az adott nyelvet beszélők hány %-a használja	81,2	52,9	21,5	39,4
A végzetek hány %-a használja	66,2	26,6	1,2	4,1

79. táblázat: Az idegen nyelvet használók aránya [%]

A végzetek nyelvtudása a használat célját tekintve 32,4%-ban a fordítást, 37,7%-ban a társalgást, 29,8%-ban a tárgyalást segíti, itt jelentős változások a korábbi évekhez képest nem mutathatók ki.

A nemek közötti „nyelvtudás-párbanban” most is magasabb arányban rendelkeznek a férfiak angol nyelvtudásával, mint a nők. A két nem közti arány különbsége 7%. A német és a francia nyelv esetén a két nem hasonló arányban beszéli a nyelvet, és az egyéb nyelvek esetén a nők most is jelentősen magasabb arányban beszélik a férfiaknál, továbbá egy főre jutó nyelvtudásuk száma is magasabb a nőknél (1,67 a nőknél és 1,41 a férfiaknál). A vizsgált nyelvismeret tekintetében most is a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek a legeredményesebbek (2,04 nyelvtudás/fő), akiket a Természettudományi Karon végzetek követnek (1,66 nyelvtudás/fő).

Azok körében, akik jövedelmi viszonyait megvizsgáltuk, a nyelvtudásukat munkája során a válaszadók 77,5%-a használja. Róluk elmondható, hogy 57%-kal (128 ezer Ft-tal) magasabb átlagkeresetre tehetek szert 2008 februárjában, mint a nyelvtudásukat munkájuk során nem használók. Továbbá elmondható az is, hogy a munkáltatók elismerik anyagilag a munkavállaló által beszélt nyelvek számának növekedését is. Amíg az egy nyelvet beszélők 302 ezer Ft-ot, addig a kettő nyelven beszélők már 343 ezer Ft-ot, a három nyelven beszélők átlagosan 398 ezer Ft-ot kerestek 2008 februárjában.

8.7. Jövedelmi viszonyok

A jövedelmi adatok vizsgálatánál csak a munkaviszonyban, megbízási szerződéssel foglalkoztatottak és a vállalkozók adatait elemeztük, mivel a jövedelemmel nem, vagy csak részben rendelkezők torzították volna megállapításainkat. A munkaviszonyban foglalkoztatottak esetén külön vizsgáltuk a teljes munkaidőben vagy részmunkaidőben foglalkoztatottakat. A kérdőívben – a 2004-ben és a 2006-ban végzettek esetén is – rákérdeztünk a 2007. évi bruttó keresetre, a 2008. február havi bruttó átlagkeresetre, és a 2007-ben kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokra. A 80. és a 81. táblázatban az egyéb juttatások átlaga azon adatok átlaga, ahol az egyéb juttatásról a kitöltő nyilatkozott, és az nem nulla érték volt.

		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2008. februári kereset	Átlag	296 770	205 380	282 410	321 820	308 040	630 000	233 470	401 450	318 480
	Szórás	197 954	117 188	140 045	110 375	155 559	282 006	88 254	174 875	169 478
2007. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	271 450	199 920	225 610	288 760	261 85	320 000	196 960	344 740	275 000
	Szórás	165 982	129 425	104 630	98 146	144 433	31 334	88 998	141 820	140 430
2007. év 1 havi egyéb juttatások	Átlag	48 050	32 430	59 070	44 230	65 650	22 500	18 620	52 450	49 290
	Szórás	43 884	31 151	106 839	34 031	114 321	10 967	10 994	58 602	73 080
2007. év 1 havi átlagjövedelem*	Átlag	316 350	217 310	271 866	328 000	343 100	342 500	213 890	382 158	315 815
	Szórás	164 000	125 395	173 093	111 126	180 228	42 301	95 771	154 955	163 266

* Csak az egyéb juttatásaikkal kapcsolatban válaszolókat figyelembe véve

80. táblázat: A 2006-ban végzettek jövedelmi viszonyai, karonként [Ft]

Tavalyi felmérésünkben, a 2004-ben és a 2005-ben végzetteket összehasonlítva a 2005-ben végzettek javuló kereseti pozíciójáról adhattunk számot, ugyanis egyetemi szinten mintegy 47 ezer Ft-os átlagos reálbér növekedésről beszéltünk. Idei adataink alapján, a 2006-os évfolyamra elmondhatjuk, hogy figyelembe véve a 8,0%-os inflációt¹¹ mintegy 36 ezer Ft-os átlagos reálbér csökkenést mértünk a 2005-ben végzett évfolyam adataihoz képest. Azt is érdemes kiemelni, hogy a 2006-ban végzettek által bevalott 2007. évi átlagkereset 1 havi része (275 000 Ft) nemcsak reálértékben, hanem nominális értékben is kisebb, mint az egy évvel korábban végzettek 2006. évi átlagkeresetének 1 havi része (290 810 Ft).

A karok jövedelmi adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a különböző jövedelem mutatók ingadozása mellett a nyolc kar végzettjei általában együtt könyvelhették el a nominális jövedelemcsökkenést az előző évfolyamhoz képest. Meg kell említeni, hogy az építészmérnökök jövedelmi helyzete mutatta a legnagyobb mértékű romlást. A jövedelmek nominális stagnálása csak a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettekre volt jellemző.

A teljes munkaidőben foglalkoztatott szellemi foglalkozásúak – KSH terminológia szerint – számított havi bruttó átlagkeresete 2006-ban 255 580 Ft¹² volt. Az átlagos országos helyzethez képest tehát átlagos végzettjeink továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is. Sajnálatunkra azonban meg kell állapítanunk, hogy a karok adatait vizsgálva az utóbbi kijelentés nem igaz a Gépészmérnöki, az Építészmérnöki, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar esetén, azaz a kari átlag nem éri el a szellemi foglalkozásúak országos átlagát.

Ahogy a 81. táblázatból is látjuk a 2004-ben végzetek jövedelme 2 év alatt 38,9%-kal nőtt. A 2003-ben végzetek között a Közlekedésmérnöki Kar, valamint a Gépészmérnöki Kar volt hallgatói produkálták a legintenzívebb jövedelem növekedést: 2 év alatt a nominál átlagjövedelem 115%-kal, illetve 87%-kal nőtt.

		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2008. februári kereset	Átlag	314 820	291 240	345 160	462 090	442 340	539 500	270 570	471 530	393 610
	Szórás	215 638	148 376	192729	317 923	302 699	469 672	109 249	199 917	232 827
2007. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	271 550	337 280	286 680	343 470	420 220	542 920	235 210	457 590	362 980
	Szórás	136 994	245 880	136 814	188 082	296 153	459 237	112 175	194 972	216 122
2007. év 1 havi egyéb juttatások	Átlag	83 990	33 800	56 530	38 710	69 740	42 500	20 480	66 720	58 550
	Szórás	103 579	32 426	101 551	30 793	135 623	16 034	14 949	116 496	101 973
2007. év 1 havi átlagjövedelem*	Átlag	333 220	350 690	336 190	375 240	469 720	578 330	250 830	504 980	405 960
	Szórás	188 575	256 980	158 427	207 449	307 863	445 024	118 955	229 841	238 603
2005. év 1 havi átlagjövedelem*	Átlag	208 740	187 880	229 370	290 320	218 730	361 450	212 160	322 780	260 530
	Szórás	81 640	72 137	83 682	97 446	52 019	103 702	77 030	129 254	113 276

* Csak az egyéb juttatásaikkal kapcsolatban válaszolókat figyelembe véve

81. táblázat: A 2004-ben végzetek jövedelmi viszonyai, karonként [Ft]

	2006.	2007.	2005-2008.
GDP növekedés [%] ¹³	4,1	1,1	5,2
Fogyasztói ár-index növekedés [%] ¹⁴	3,9	8,0	12,2
Reál jövedelem növekedés [%]			38,9
Reál jövedelem növekedés [Ft]			101 346
Nominál jövedelem növekedés [Ft]			145 430

82. táblázat: A 2004-ben végzetek jövedelmi viszonyainak változása

A hosszabb munkapiaci tapasztalattal rendelkező 2004-ben végzetek közül néhány megfelelő reprezentáltsággal rendelkező foglalkozás 2007-es havi átlagkereseti adatait összehasonlítottuk az ÁFSZ statisztikájából származó valamennyi korcsoportra vonatkozó adatokkal. A hat foglalkozás közül 3 esetén az általunk mért átlagértékek magasabbak az ÁFSZ adatainál, és természetesen ez az arány tovább nő, ha a 2007. évi havi keresetek helyett a 2008. évi kereseteket venném figyelembe, illetve ha korcsoporti átlag helyett a pályakezdőkhöz (20-30 éves korcsoport) tartozó értékeket néznénk meg.

Kar	Foglalkozás FEOR kódja	Foglalkozás	2007. 1 havi bruttó kereset [Ft]	ÁFSZ adat (valamennyi korcsoportra) ¹⁵ [Ft]
ÉMK	2124	építőmérnök	274 990	318 235
ÉPK	2123	építészmérnök	337 280	303 167
GPK	2117	gépészmérnök	298 892	352 893
KSK	2122	közlekedési mérnök	421 160	341 128
VBK	2115	vegyészmérnök	260 860	336 737
VIK	2133	szoftverfejlesztő, informatikus	526 690	378 437

83. táblázat: A 2004-ben végzetek jövedelmének összehasonlítása ÁFSZ adatokkal

A szórás és az átlagérték mellett értékes információval szolgálhat a 2004-ben végzetek havi átlagkeresetének eloszlása, valamint a keresetek 2005-ről 2007-re történő elmozdulása. Az összevont 201-300 ezer forint keresetkategóriában található aránya 2 év alatt 10%-kal csökkent, ugyanakkor majdnem ennyivel nőtt az 501-1000 ezer forint keresetkategóriában található részaránya.

2007. év 1 havi bruttó átlagkereset	KAROK									2004.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt	
101 ezer Ft alatt	5,1	–	6,0	5,8	–	–	14,3	–	3,4	–
101-150 ezer Ft	10,2	16,3	2,8	–	4,0	–	9,8	1,4	4,7	4,6
151-200 ezer Ft	10,2	23,1	7,7	11,6	5,6	–	18,7	1,4	7,9	7,4
201-250 ezer Ft	16,8	12,5	13,0	5,8	8,0	–	9,8	7,2	10,0	14,4
251-300 ezer Ft	12,4	–	15,4	11,6	24,0	16,0	14,3	4,6	10,8	16,0
301-400 ezer Ft	17,5	19,2	30,2	42,0	10,4	52,0	18,8	24,1	24,0	20,1
401-500 ezer Ft	8,8	12,5	11,2	–	12,8	–	14,3	20,8	13,9	15,0
501-1000 ezer Ft	19,0	16,4	13,7	23,2	28,8	16,0	–	36,6	23,0	15,4
1 millió Ft felett	–	–	–	–	6,4	16,0	–	3,9	2,3	7,1

84. táblázat: A 2004-ben végzetek 1 havi bruttó keresetek megoszlása 2007-ben és 2005-ben, karonként [%]

A vezetői beosztás vizsgálatokor már szólunk a nőket hátrányosan érintő és gazdaságilag is káros üveglapon jelenségről. Összehasonlítva a 2006-ban végzett férfiak és a nők átlagkeresetét, megállapítható, hogy egy nő, férfi kollégája keresetének (mind a 2007. évi havi átlagkereset, mind a 2008. februári keresetek alapján) átlagosan mindössze 75%-át keresi. A tavaly, illetve tavaly előtt számított mutató értéke 72%, illetve 68% volt. A 2004-ben végzett férfiak és a nők tárgyévi átlagkeresete között nőtt a különbség a 2006-os felmérés adatához (76%) képest, a nők csupán 72,2%-át keresik férfiak jövedelmének. Természetesen itt átlagértékekről van szó, amelyek a két nem szakmánként, karonként eltérő arányai miatt csak tájékoztató jellegűek.

Felmérésünk szerint azok, akik tanulmányuk során igénybevettek valamilyen állami támogatást, 2007-ben 293 160 Ft havi átlagkeresetre tettek szert, míg akik nem vettek igénybe 281 390 Ft-ot kerestek (a jövedelmeket vizsgálva még nagyobb a különbség). Ha elfogadjuk azt az érvelést, hogy az állami támogatásokból csak abban az esetben maradt ki hallgató, ha szociális támogatást sem kapott és ez egyenes arányban van a szociális helyzetével, akkor kijelenthetjük, hogy a tanulmányok során jó anyagi helyzetű hallgatók több jövedelemre tettek szert a végzés utáni 1-1,5 évben. Ezt a jelenséget az elmúlt két évben is megfigyeltük. A tanulmányok finanszírozásával összefüggően korábban is megfigyeltük azt jelenséget, hogy azok, akik részben munkajövedelemből finanszírozták egyetemi tanulmányaikat, átlagosan nagyobb jövedelemre tettek szert.

A cégek telephelye szerint vizsgálva a 2006-os évfolyam kereseti adatait megállapíthatjuk, hogy nem rajzoldik ki annyira egyértelmű kép. A budapesti telephelyű cégek alkalmazottai – a 2008. februári átlagkeresetet tekintve – jelentős bérélnönyt mondhatnak magukénak a más városokkal élőkkel szemben. A községekben dolgozók esetén kapott magas átlagkeresetet a feltehetőleg alacsonyabb válaszadói létszám okozza.

A végzés éve	Budapest	Megyei jogú város	Egyéb város	Község	Külföld
2006.	311 070	260 910	242 440	295 890	627 520
2005.	297 130	215 500	229 710	526 640*	663 300
2004.	240 280	216 770	204 950	218 500	415 590
2003.	236 624	203 275	282 064	278 886	
2002.	218 169	182 650	240 399	251 973	

* 10 fő alatti válaszadói!

85. táblázat: A felmértek átlagkeresete a végzés után 1-1,5 évvel, a cégek telephelye szerint [Ft]

A 2006-ban végzetek 35,4%-a nem első munkahelyén volt a felméréskor. A munkahelyváltásokban szerepet játszhat a kedvezőbb jövedelem is. A második munkahelyen lévők 2008. február havi keresete 36 ezer Ft-tal magasabb, mint az első munkahelyükön dolgozóké, a harmadik munkahelyen lévőké 15 ezer Ft-tal magasabb, mint második munkahelyen foglalkoztatottaké, és a legalább negyedik helyen munkát vállalók további átlagos 5 ezer Ft-os jövedelemnövekedést értek el azzal, hogy munkahelyet váltottak.

Korábbi években már igazolt várakozásunknak, miszerint a vezető beosztásban dolgozók jövedelme nagyobb, mint a nem vezetőké, ebben az évben csak kismértékben igazolódott, mivel a vezető és nem vezető közti kereset-különbség a 2006-os évfolyam 2007. évi átlagjövedelmét tekintve elhanyagolható, de a 2008. februári havi keresetre nézve a különbség 42 330 Ft. A 2004-ben végzeteknél pedig a beosztottak mindkét jövedelemnél átlagosan többet keresnek, mint a vezető beosztásban lévők.

A korábbi években megfigyelt másik jelenséget azonban megisméltetni látunk. A mellékállást vállalók motivációja feltehetően most is a kedvezőbb jövedelem elérése volt. Összevetve 2006-os évfolyamban a mellékállást vállalók 2007. évi átlagjövedelmét (300 260 Ft) a nem vállalókéval (318 408 Ft), azt mondhatjuk, hogy a mellékállásokra valószínűleg (jóval) az átlag alatti jövedelmek miatt kényszerültek a végzetek, de még a mellékállással sem sikerült azt a jövedelmi szintet elérni, amit a mellékállást nem vállaló végzetek elértek egy főállással. Ez a megállapításunk igaz a 2004-ben végzett évfolyamra is.

Ma, amikor egy vállalkozás számára már előnyt jelenthet a megfelelően kialakított béren kívüli juttatások rendszere, mi is részletesen megvizsgáljuk a Műegyetemen végzetek számára biztosított e jövedelemnövelő tényezőket. A válaszadók számos kereseten felüli egyéb pénzübeli és természetbeni juttatást felsoroltak, melyeket csoportosítottuk. Az eredményeket a 86. és a 87. táblázat tartalmazza.

A két vizsgált évfolyam által leggyakrabban említett juttatások köre és sorrendje nem tér el jelentősen egymástól, bár a lista évről-évre bővül, és ezzel párhuzamosan néhány korábbi népszerű juttatás részaránya csökken. 2007-ben (mindkét évfolyam esetén ez volt a vonatkoztatási időszak) már kevésbé dominált az étkezési támogatás és az utazási költségtérítés. E két juttatástípust a korábban három (prémium, bónusz és időszaki pénzjutalom) kategória összevonásából származtatott kategória követ. Az összevonást az indokolta, hogy egyre inkább úgy tapasztaltuk, hogy a válaszadók nem tudnak különbséget tenni a három elem között. Ebben az évben jelent meg először a munkáltatók által már 2001 óta adható kultúra utalvány, amelyet kulturális szolgáltatások (pl. színházi előadások, kiállítások, koncertek stb.) igénybevételeire lehet felhasználni.

A 2006-ban végzetek esetén a béren kívüli juttatásokra vonatkozó említések 5,9%-a, míg a 2004-ben végzetek esetén 4,0%-a irányult káféterias rendszer keretében kapott juttatásokra, amely elemet a táblázatos felsorolásban – összevont jellege miatt – szándékosan nem szerepeltetjük.

Juttatás	Említés [db]	Említés aránya [%]
Étkezési támogatás	754	28,8
Utazási költségtérítés, kedvezmény	508	19,4
Prémium, bónusz, időszaki pénzjutalom	226	8,6
Emelt külföldi napidíj	191	7,3
Mobiltelefon használat	161	6,1
Biztosítás, egészségügyi ellátás	160	6,1
Cégautó használat	111	4,2
Üdülési csekk, vállalati kirándulás	102	3,9
Internet előfizetés	78	3,0
Ajándékutalvány, tárgyjutalom	70	2,7
Sporttámogatás	51	1,9
Lakhatási támogatás	46	1,8
Laptop, számítógép	32	1,2
Munkaruha, ruhapénz	28	1,1
Megbízási díj	24	0,9
Továbbképzés támogatása (ösztöndíj)	22	0,8
Kultúra utalvány	19	0,7
Kedvezményes vásárlás	18	0,7
13. havi munkabér	9	0,3
Tisztasági csomag	5	0,2
Részvény	5	0,2
Összesen	2620	100

86. táblázat: A végzettek 2007-ben kereseten felül kapott egyes pénzbeli és természetbeni juttatások említésének aránya

Juttatás	Említés [db]	Említés aránya [%]
Étkezési támogatás	698	29,4
Utazási költségtérítés, kedvezmény	322	13,6
Prémium, bónusz, időszaki pénzjutalom	217	9,2
Biztosítás, egészségügyi ellátás	193	8,1
Mobiltelefon használat	182	7,6
Emelt külföldi napidíj	164	6,9
Cégautó használat	145	6,1
Üdülési csekk, vállalati kirándulás	123	5,2
Internet előfizetés	84	3,5
Továbbképzés támogatása (ösztöndíj)	40	1,7
Ajándékutalvány, tárgyjutalom	39	1,6
Kultúra utalvány	36	1,5
13. havi munkabér	29	1,2
Laptop, számítógép	27	1,1
Sporttámogatás	23	1,0
Megbízási díj	18	0,8
Munkaruha, ruhapénz	18	0,8
Lakhatási támogatás	14	0,6
Összesen	2372	100

87. táblázat: A 2004-ben végzettek 2007-ben kereseten felül kapott egyes pénzbeli és természetbeni juttatások említésének aránya [%]

9.

Mellékletek

Mellékletek

1. számú melléklet: Szakok és kibocsátások 2006-ban¹⁶

Végzettség	BME [fő]			Országos [fő]			A BME országon belüli aránya [%]		
	egy.	főisk.	össz.	egy.	főisk.	össz.	egy.	főisk.	össz.
Építészmérnöki Kar									
építészmérnök	152	–	152	157	136	293	96,8	–	51,9
Építőmérnöki Kar									
építőmérnök	128	–	128	128	119	247	100	–	51,8
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar									
közgazdász gazdálkodási szakon	26	–	26	1379	1290	2669	1,9	–	1,0
műszaki menedzser	122	–	122	588	256	844	20,7	–	14,4
Összesen	148	–	148	1967	1546	3513	7,5	–	4,2
Gépészmérnöki Kar									
energetikai mérnök	2	1	3	2	1	3	100	100	100
gépészmérnök	154	42	196	255	508	763	60,4	82,7	25,7
ipari termék- és formatervező mérnök	28	–	28	28	–	28	100	–	100
Összesen	184	43	227	285	509	794	64,6	8,5	28,6
Közlekedésmérnöki Kar									
közlekedésmérnök	101	–	101	114	134	248	88,6	–	40,7
Természettudományi Kar									
matematikus	5	–	5	57	–	57	8,8	–	8,8
mérnök-fizikus (fizikus)	22	–	22	69	–	69	31,9	–	31,9
Összesen	27	–	27	126	–	126	21,4	–	21,4
Vegyeszmérnöki és Biomérnöki Kar									
biomérnök	65	–	65	65	–	65	100	–	100
környezetmérnök	38	–	38	164	180	344	23,2	–	11,0
vegyeszmérnök	50	–	50	77	16	93	64,9	–	17,2
Összesen	153	–	153	306	196	502	50,0	–	30,5
Villamosmérnöki és Informatikai Kar									
egészségügyi mérnök	15	–	15	15	–	15	100	–	100
mérnök-informatikus	283	–	283	422	762	1184	67,1	–	23,9
villamosmérnök	243	–	243	243	427	670	100	–	36,3
Összesen	541	–	541	680	1432	1869	79,6	–	28,9
ÖSSZESEN	1434	43	1477	3763	4072	7835	38,1	1,1	18,9

2. számú melléklet: A 2006-ban végzetek kérdőíve

Tisztelt Válaszadó!

Köszönjük, hogy ezen kérdőív kitöltésével segíti munkánkat! A kérdőívet visszajuttathatja hozzánk anonim válaszborítékban vagy a lap alján található fax-számon. Amennyiben kényelmesebb Önnek, a kérdőívet a www.sc.bme.hu/veg206kerdoiv oldalon is kitöltheti és elküldheti nekünk. Kérjük, hogy a kitöltés során a több választ felkínáló kérdések esetében az Önre leginkább jellemző vagy az Ön által leginkább jellemzőnek tartott *egy választ* jelölje be a válaszlehetőséghez tartozó négyzet beikszelésével. Ahol több válasz is megadható, ott azt külön jelezzük.

I. Család

1. A válaszadó neve:	☐ férfi	☐ nő			
2. Születési éve:	Egyetemi tanulmányok megkezdésének éve:				
3. Születi lakóhelye:	☐ Budapest	☐ megyeszékhely	☐ egyéb város	☐ község	
4. Jelenlegi lakóhelye:	☐ Budapest	☐ megyeszékhely	☐ egyéb város	☐ község	☐ külföld:
5. Jelenleg hol lakik?	☐ saját, részben saját tulajdonú lakásában	☐ szüleinél	☐ albérletben, bérelt lakásban	☐ egyéb:	
6. Mennyit költ(ött) 2007 februárjában saját lakhatására (lakbérre és rezsi-re együtt)?	☐ nem költöttem ráFt-ot költöttem rá				
7. Kérjük, becsülje meg – a tanulmányai teljes idejére vonatkoztatva –, hogy miből finanszírozta egyetemi tanulmányait! <i>Itt több pont is bejelölhető, összesen 100 %-nak kell lennie!</i>% Családi támogatás (természetben és pénzben):				
.....%	Állami támogatás (tanulmányi ösztöndíj, rendszeres, rendkívüli szociális támogatás, kollégium, lakhatási támogatás, köztársasági ösztöndíj, Bursa Hungarica ösztöndíj, Esélyt a Tanulásra Közalapítvány ösztöndíja stb.)				
.....%	Munkajövedelem				
.....%	Diákhitel Hány féléven keresztül vett igénybe diákhitelt? félév Átlagosan mekkora összegű diákhitelt vett fel havonta? Ft/hó				
.....%	Egyéb támogatás (vállalati ösztöndíj, tanulmányi szerződés stb.)				
8. Tanulmányai során részt vett-e valamilyen külföldi csereprogramban, tanulmányúton, részesült-e valamilyen külföldi ösztöndíjban? Amennyiben igen, kérjük sorolja fel azokat!	☐ nem ☐ igen:				

II. Tanulmányok, vélemények, továbbképzés

9. Kar, szak megnevezése, ahol végzett:						
10. Milyenek látja szakmája:						
erkölcsi presztízsét	anyagi presztízsét					
☐	a legnagyobb mértékben elismert szakmák közé tartozik	☐				
☐	a jól elismert szakmák közé tartozik	☐				
☐	a közepesen elismert szakmák közé tartozik	☐				
☐	a rosszul elismert szakmák közé tartozik	☐				
☐	a legkisebb mértékben elismert szakmák közé tartozik	☐				
11. Ön szerint mennyire igazak az alábbi állítások?						
<i>Értékelje ötfokozatú skálán, ahol 5-teljes mértékben igaz, 1-egyáltalán nem igaz!</i>						
A	A képzés a gyakorlatban jól használható ismereteket adott.	1	2	3	4	5
B	A képzés szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott.	1	2	3	4	5
C	A képzés erős elméleti alapokat adott.	1	2	3	4	5
D	Az egyetemen nem korszerű szakmai ismereteket tanítottak.	1	2	3	4	5
E	A képzés során hiányos volt a szakmai ismeretek tanítása.	1	2	3	4	5
F	A képzés során kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése. (pl. mérnökök esetén: pénzügyi, jogi, szervezési, kommunikációs ismeretek)	1	2	3	4	5
G	Kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség.	1	2	3	4	5
H	Alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség.	1	2	3	4	5
12. Ön szerint mik voltak a képzés erősségei?						
.....						
13. Ön szerint mik voltak a képzés gyengeségei, hiányosságai?						
.....						
14. Mennyire érzi felhasználhatónak az egyetemen tanultakat munkájában?						
☐	elengedhetetlen	☐	részben használható	☐	egyáltalán nem használható	
☐	jól használható	☐	alig használható	☐	nem dolgoztam még olyan munkahelyen, ahol egyetemen tanultakat kellett volna használnom	
15. Részt vett-e Ön a záróvizsga óta bármilyen tanfolyamon, továbbképzésben vagy részt vesz-e jelenleg is?		☐	nem vettem részt			
<i>Itt több pont is bejelölhető!</i>		☐	részt vettem			
		☐	jelenleg is részt veszek			
Amennyiben részt vett, vagy jelenleg is részt vesz, a továbbképzésekre, tanfolyamokra fordított összeg hány százalékát teszi ki az az összeg, amelyet ...:						
...Ön fizetett		%				
...az Ön munkáltatója fizetett		%	<i>Összesen 100 %-nak kell lennie!</i>			
...valaki más (állam, önkormányzat, egyéb szervezet) fizetett		%				
A továbbképzéseim nem kerültek pénzbe. ☐						
Mekkora összeget költött Ön továbbképzésére záróvizsgája óta: Ft-ot						

16. A diplomaszerezés óta már megkezdett vagy befejezett továbbképzések milyen formában milyen területekre irányultak? Az alábbiakban több választ is bejelölhet az adott cellába tett X-szel.

	szakirányú	gazdasági/ menedzsment	nem szakirányú műszaki	nyelvi	jogi	egyéb
külföldi felsőfokú tanulmányok (MSc, PhD stb.)						
újabb diploma megszerzése itthon						
szakirányú továbbképzés itthon						
MBA képzés itthon						
PhD, DLA képzés itthon						
vállalati képzések						
tanfolyam						
önképzés						
egyéb						

17. Mi volt a legfőbb motiváció a továbbképzésre? Csak egyet jelöljön meg!

- alkalmazásba kerüljön, állást találjon előléptetés, szakmai karrier
 ismeretek frissítése átképzés

18. Az elkövetkezendő 2 évben szükségesnek tartja-e saját továbbképzését? igen nem

III. Munkahely (2008. február 29-én)

<p>19. Státusza (2008. február 29-én): <i>Amennyiben több munkahelye van, kérjük a főállású munkahelyével kapcsolatos státuszt jelölje meg!</i> munkaviszonyban foglalkoztatott: ☐ teljes munkaidőben ☐ részmunkaidőben, napi óra</p> <p>☐ megbízási szerződéssel foglalkoztatott</p> <p>☐ vállalkozó ☐ munkanélküli¹ ☐ nappali tagozatos hallgató²</p> <p>☐ doktorandusz a(z) egyetemen³</p> <p>☐ egyéb:</p>
<p>20. Hogyan helyezkedett el frissdiplomásként, első alkalommal?</p> <p>☐ ismerősök, család segítségével ☐ felsőoktatási karrier irodák segítségével</p> <p>☐ állásbörzék segítségével ☐ egyetemi, tanszéki kapcsolat alapján</p> <p>☐ tanulmányi szerződés alapján ☐ online állásközvetítő oldalak segítségével</p> <p>☐ újsághirdetés alapján ☐ személyzeti tanácsadó cégek segítségével</p> <p>☐ munkaügyi központ segítségével ☐ egyéb úton:</p>
<p>21. Az első munkahely megtalálása előtt hány cégnél vett részt valamilyen kiválasztási eljárásban (interjú, Assessment Center stb.)?</p> <p>☐ 0 ☐ 1-2 ☐ 3-4 ☐ 5-10 ☐ 10-nél több</p>
<p>22. Mikor kezdett el állást keresni?</p> <p>☐ A záróvizsga előtthónappal</p> <p>☐ A záróvizsga körül</p> <p>☐ A záróvizsga utánhónappal</p>
<p>23. Hány hónap telt el a záróvizsgája után, amíg első munkahelyét megtalálta?</p> <p>☐ már az egyetemi évek alatt sikerült munkahelyet találnom</p> <p>☐ hónap</p>
<p>24. Kapott-e az egyetemen segítséget elhelyezkedéséhez?</p> <p>☐ nem ☐ igen, éspedig:.....módon</p>
<p>25. Szükségesnek tartja-e, hogy az egyetem segítsen a frissdiplomásoknak az álláskeresésben?</p> <p>☐ igen ☐ nem</p> <p>Ha szükségesnek tartja, akkor milyen formában? (Itt több pont is bejelölhető!)</p> <p>☐ egyéni karriertervezés ☐ motivációs levél írás</p> <p>☐ állásközvetítés ☐ személyiségfejlesztő tréning(ek)</p> <p>☐ cégelődadások, gyárlátogatások ☐ próbainterjúk, szimulált AC-k</p> <p>☐ felkészítés az interjúra ☐ álláskeresőt segítő kiadványok</p> <p>☐ egyéb:</p>
<p>26. Hányadik munkahelyén volt 2008. február 29-én?</p> <p>☐ 1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ legalább 4.</p>
<p>27. Szakmájában dolgozott 2008. február 29-én?</p> <p>☐ igen ☐ nem ☐ részben</p>

¹ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 20-25., 28., 31., 35-36. és a 43. kérdésekre válaszoljon!

² Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 24-25., 28., 35-36. és a 42-43. kérdésekre válaszoljon!

³ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 24-25., 28., 30-31., 35-36. és a 42-43. kérdésekre válaszoljon!

28. Legalább középfokú nyelvtudása és fokozatai:	Munkája során használja? Ha igen, mire?
.....nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás
.....nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás
.....nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás
29. Beosztása 2008. február 29-én: ☐ beosztott ☐ vezető beosztottal	
30. Elégedett volt-e azzal a munkahelyével, ahol 2008. február 29-én dolgozott?	
☐ teljes mértékben elégedett ☐ inkább nem elégedett	
☐ inkább elégedett ☐ egyáltalán nem elégedett	
31. Az utóbbi 4 hétben keresett-e (másik) munkát, munkahelyet? ☐ igen ☐ nem	
32. Munkahelyén 1-2 éven belül kínálkozik-e szakmai / vezetői perspektíva az Ön számára? ☐ igen ☐ nem	
33. Milyen munkakörben dolgozott 2008. február 29-én?	
☐ tervező, kutató, fejlesztő ☐ gazdasági, pénzügyi ☐ adminisztratív ☐ tanácsadó	
☐ kivitelező, gyártó, üzemeltető ☐ kereskedelmi, üzletkötői ☐ egyéb:	
34. Fő munkahelye mellett volt-e mellékállása 2008. február 29-én? ☐ igen ☐ nem	
35. 2008. február havi bruttó átlagkeresete⁴:ezer Ft	
2007. évi összes bruttó keresete:ezer Ft	
Munkában töltött hónapok száma 2007-ben:hó	
36. Sorolja fel az átlagkeresetén felüli 2007-ben kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokat⁵: Adja meg, ezen juttatások havi pénzbeli értékét:ezer Ft	
37. Cégének telephelye ☐ Budapest ☐ egyéb város ☐ külföld:..... 2008. február 29-én: ☐ megyeszékhely ☐ község	
38. A vállalat (vállalkozás) mérete, ahol dolgozott 2008. február 29-én: ☐ 0-10 fő ☐ 11-20 fő ☐ 21-50 fő ☐ 51-100 fő ☐ 101-250 fő ☐ 251-500 fő ☐ 500 fő felett	
39. A munkahelyét adó vállalkozás milyen iparágban, területen működött 2008. február 29-én?	
40. Cégének tevékenységi köre: ☐ piaci szféra ☐ közsféra ☐ civil szféra ☐ egyéb:	
41. Cégének tulajdonosi szerkezete: ☐ saját/családi tulajdonú ☐ többségében magyar magántulajdonú ☐ többségében külföldi magántulajdonú ☐ állami (önkormányzati) tulajdonú vagy többségű ☐ egyéb:	
42. Átlagosan mennyi időt tölt naponta a lakhelye és munkahelye közti utazással oda-vissza?percet	
43. Hajlandó lenne-e elköltözni, ha munkája vagy cége azt igényelné? ☐ igen ☐ nem	

⁴ **Bruttó átlagkereset:** a személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

⁵ **Egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások:** külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési térítés, munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom, a tárgyjutalmak.

3. számú melléklet: A 2004-ben végzetek kérdőíve

Tisztelt Válaszadó!

Köszönjük, hogy ezen kérdőív kitöltésével segíti munkánkat! A kérdőívet visszajuttathatja hozzánk anonim válaszborítékban vagy a lap alján található fax-számon. Amennyiben kényelmesebb Önnek, a kérdőívet a www.sc.bme.hu/veg204kerdoiv oldalon is kitöltheti és elküldheti nekünk. Kérjük, hogy a kitöltés során a több választ felkínáló kérdések esetében az Önre leginkább jellemző vagy az Ön által leginkább jellemzőnek tartott **egy választ** jelölje be a válaszlehetőséghez tartozó négyzet beikszelésével.

1. A válaszadó neve:						
☐ férfi		☐ nő				
2. Kar, szak megnevezése, ahol végzett:						
3. Jelenlegi lakóhelye:						
☐ Budapest		☐ megyeszékhely		☐ egyéb város		
☐ község		☐ külföld:				
4. Jelenleg hol lakik?						
☐ saját, részben saját tulajdonú lakásában		☐ szüleinél				
☐ albérletben, bérelt lakásban		☐ egyéb:				
5. Mennyit költ(ött) 2008 márciusában saját lakhatására (lakbérre és rezsi-re együtt)?						
☐ nem költöttem rá	Ft-ot költöttem rá				
6. Részt vett-e Ön a záróvizsga óta bármilyen tanfolyamon, továbbképzésben vagy részt vesz-e jelenleg is?						
☐ nem vettem részt		☐ részt vettem				
<i>Itt több pont is bejelölhető!</i>		☐ jelenleg is részt veszek				
Amennyiben részt vett, vagy jelenleg is részt vesz, a továbbképzésekre, tanfolyamokra fordított összeg hány százalékát teszi ki az összeg, amelyet...:						
...Ön fizetett			%		
...az Ön munkáltatója fizetett			%		
...valaki más (állam, önkormányzat, egyéb szervezet) fizetett			%		
				Összesen 100 % lehet!		
A továbbképzéseim nem kerültek pénzbe. ☐						
7. A diplomaszerezés óta már megkezdett vagy befejezett továbbképzések milyen formában milyen területekre irányultak? Az alábbiakban több választ is bejelölhet az adott cellába tett X-szel.						
	szakirányú	gazdasági/ menedzsment	nem szakirányú műszaki	nyelvi	jogi	egyéb
külföldi felsőfokú tanulmányok (MSc, PhD stb.)						
újabb diploma megszerzése itthon						
szakirányú továbbképzés itthon						
MBA képzés itthon						
PhD, DLA képzés itthon						
vállalati képzések tanfolyam						
önképzés						
egyéb						
8. Jelenleg szükségesnek tartja-e saját továbbképzését?						
☐ igen		☐ nem				

9. Státusza (2008. február 29-én):	Amennyiben több munkahelye van, kérjük a főállású munkahelyével kapcsolatos státuszt jelölje meg! munkaviszonyban foglalkoztatott: ☐ teljes munkaidőben ☐ részmunkaidőben, napi óra ☐ megbízási szerződéssel foglalkoztatott ☐ vállalkozó ☐ munkanélküli ¹ ☐ egyéb:
10. Hányadik munkahelyén volt 2008. február 29-én?	☐ 1. ☐ 2. ☐ 3 ☐ ..legalább 4
11. Szakmájában dolgozott 2008. február 29-én?	☐ igen ☐ nem ☐ részben
12. Beosztása 2008. február 29-én:	☐ beosztott ☐ vezető ☐ beosztottal
13. Elégedeti volt-e azzal a munkahelyével, ahol 2006. december 31-én dolgozott?	☐ teljes mértékben elégedett ☐ inkább nem elégedett ☐ inkább elégedett ☐ egyáltalán nem elégedett
14. Az utóbbi 4 hétben keresett-e (másik) munkát, munkahelyet?	☐ igen ☐ nem
15. Munkahelyén 1-2 éven belül kínálkozik-e szakmai / vezetői perspektíva az Ön számára?	☐ igen ☐ nem
16. Fő munkahelye mellett volt-e mellékállása 2008. február 29-én?	☐ igen ☐ nem
17. Mennyire érzi felhasználhatónak az egyetemen tanultakat munkájában?	☐ elengedhetetlen ☐ részben használható ☐ egyáltalán nem használható ☐ jól használható ☐ alig használható ☐ nem dolgoztam még olyan munkahelyen, ahol az egyetemen tanultakat kellett volna használnom
18. 2008. február havi bruttó átlagkeresete²:ezer Ft 2007. évi összes bruttó keresete:ezer Ft Munkában töltött hónapok száma 2006-ban:hó	
19. Sorolja fel az átlagkeresetén felüli 2006-ban kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokat³: Adja meg, ezen juttatások havi pénzbeli értékét:ezer Ft	
20. Átlagosan mennyi időt tölt naponta a lakhelye és munkahelye közti utazással oda-vissza?percet	
21. Hajlandó lenne-e elköltözni, ha munkája vagy cége azt igényelné?	☐ igen ☐ nem

¹ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 14., 18-19. és a 21. kérdésekre válaszoljon!

² **Bruttó átlagkereset:** a személyi jövedelemadó, az egészségbiztosítási és nyugdíjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alappír és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

³ **Egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások:** külföldi kiküldetésnek a munkabérről összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési térítés, munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom, a tárgyjutalmak.

9.

Hivatkozás- jegyzék

- 1 Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/modsz/modsztoc.html> [2008-10-30]
- 2 Farkas Gyula, Fűrjes Péter, Szabó Imre, Wintermantel Zsolt: Felmérés a BME-re felvett hallgatók pályaválasztásáról és szociális helyzetéről; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2000., Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/felvett/felvett1999.pdf [2008-11-03]
- 3 Csépanyi-Bárdos Róbert, Farkas Gyula, Krázi Zoltán, Szabó Imre, Tolonics István, Veres Gábor: Felmérés a BME-re felvett hallgatók pályaválasztásáról és szociális helyzetéről; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2001., Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/felvett/felvett2000.pdf [2008-11-03]
- 4 Központi Statisztikai Hivatal stADAT-tábláiból számolva , 2007., Forrás: http://portal.ksh.hu/portal/page?_pageid=37,601417&_dad=portal&_schema=PORTAL [2008-11-06]
- 5 Galasi Péter, Nagy Gyula: A fiatal diplomások munkaerő-piaci helyzete 1999-2003.; EDUCATIO 2006/2. pp. 268-287.
- 6 Selmeczy Iván, Sernjén András, Tóth István János: Diplomás pályakezdekők és egyetemi, főiskolai karok vállalati szemszögéből – 2007; Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemzési Intézet, 2007., p. 61., p. 71.
- 7 FigyelőNet: Magyar mérnököket vár a német piac, Forrás: www.fn.hu/karrier/0708/magyar_mernokokat_var_nemet_170430.php [2008-10-30]
- 8 Helen Mees: A nemek közötti megkülönböztetés ára, Project Syndicate, idézi Világgazdaság, 2007. szeptember 6.
- 9 Váradi Rita: A fiatalok munkaerő-piaci helyzete a munkaerő-felmérés 2006. IV. negyedévi kiegészítő felvétele alapján ; Központi Statisztikai Hivatal, 2007. p. 121., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/fiatalok/fiatalok06.pdf> [2008-10-26]
- 10 Váradi Rita: A fiatalok munkaerő-piaci helyzete a munkaerő-felmérés 2006. IV. negyedévi kiegészítő felvétele alapján ; Központi Statisztikai Hivatal, 2007. pp. 15-16., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/fiatalok/fiatalok06.pdf> [2008-10-26]
- 11 Magyar Nemzeti Bank: Statisztikai adatok, idősorok, Forrás www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok [2008-11-03]
- 12 Főbb munkaügyi folyamatok 2007. január-december; szerk.: Dr. Lakatos Judit; Központi Statisztikai Hivatal, 2008., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/fmf/fmf20712.pdf> [2008-11-03]
- 13 Dr. Ligeti Csák, Dr. Pozsonyi Pál: Bruttó hazai termék 2006. (Előzetes adatok II.); Központi Statisztikai Hivatal, 2007., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/gdpev/gdpevelo07.pdf> [2008-10-30]
- 14 Magyar Nemzeti Bank: Statisztikai adatok, idősorok, Forrás www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok [2008-11-03]
- 15 Állami Foglalkoztatási Szolgálat: Foglalkozásonkénti alapter- és kereset átlagok korcsoportonként, a nemzetgazdaságban, 2008., Forrás: www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz_stat_egyeni_berek_2007 [2008-11-04]
- 16 Felsőoktatási Statisztikai Adatok 2007; Oktatási és Kulturális Minisztérium Fejlesztési Főosztály Statisztikai Osztály, 2008., számított adatok, Forrás: http://db.okm.gov.hu/statisztika/fs07_fm/ [2008-10-31]

Küldetésünk:

a hallgatók, valamint a friss- és néhány éve végzett, diplomás szakemberek, és az őket alkalmazni kívánó cégek számára a találkozási és kapcsolatfelvételi lehetőségek különböző formáinak megteremtése.

Igyekszünk a lehetőségek széles palettáját biztosítani, hogy **ne csak megtaláld és megszerezd, de meg is tudd tartani „álmaid állását”!**

Ha fontos, hogy

- olyan szakirányt válassz, amely leginkább megfelel az érdeklődésednek,
- megfelelő szakmai gyakorlatra tegyél szert,
- megismerd a szakterületeden működő cégek elvárásait,
- a Téged érdeklő vállalatokról minél többet megtudj és találkozhass képviselőikkel,
- a diploma megszerzése után végzettséggeddel könnyen elhelyezkedhess,
- a kiszemelt cégnél Te legyél a „nyerő” jelentkező.

akkor keress meg minket!
Jelentkezz adatbázisunkba!

1111 Budapest, Műgyetem rkp. 3., K ép. I / 52.

Telefon: (06 1) 463 3845, (06 1) 463 3831

Fax: (06 1) 463 3844

karrier@sc.bme.hu

www.karrier.bme.hu, www.allasborze.bme.hu

İK BME DIÁKKÖZPONT

Karrier Iroda

Keresel?

Segítünk

**megtalálni
az igazit!**

